

Uvodnik

Jurij Paljk

Razumeti bolečino drugega!

Vsak narod naj gleda in razume bolečino drugega naroda in zagotovo bo zavladal mir! /.../ Smo v vrtincu krize človeštva, ki izničuje vezi solidarnosti vsega tistega, kar ima podobo človeškega obraza. /.../

Spomin na dolgoletno trpljenje je hrana za sovraštvo v trenutku, ko je samo spomin na naše trpljenje, ko je samo spomin na trpljenje neke določene skupine ljudi, ko je spomin samo na trpljenje za naše pravice...

Če bo vsak narod gledal samo na svojo trpljenje, na svojo bolečino, bo vedno prevladoval občutek zamere in jeze, nasilnih povračilnih ukrepov, maščevanja. Če pa bo spomin na bolečino tudi spomin na trpljenje drugega, tujega človeka in celo sovražnika, bo lahko ta spomin postal začetek medsebojnega razumevanja.

Ko damo besedo bolečini drugega, postavljamo temelje vsaki mirovni politiki prihodnjih dni! So besede, ki jih je 27. avgusta letos v dnevnik Corriere della Sera zapisal nekdanji milanski kardinal Carlo Maria Martini, ki danes spremlja v Jeruzalemu od blizu trpljenje Palestincev in Izraelcev, ki so ujeti v navidez brezizhoden vrtnec smrtonosnega sovraštva in nasilja.

Te besede naj danes odmevajo v naših srcih tudi na bazoviški gmajni, ker smo prepričani, da je res to, kar je dejal ta veliki italijanski mož! Kot kristjan bom torej najprej od sebe zahteval, da bom spoštoval drugačnega in drugače mislečega, a bom istočasno zase zahteval dostojanstvo, ki ga imam in mi pripada.

Za človeško dostojanstvo namreč gre! "Gornje besede sem napisal in jih povedal kot govornik na osrednji slovesnosti pred spomenikom našim junakom na bazovski gmajni leta 2003.

Hvala Primorskemu dnevniku, ki je takrat celoten govor objavil, da sem lahko ponovno našel te pomenljive besede nepozabnega kardinala Carla Marie Martinija, izjemnega moža, vidca, predvsem pa moža Besede. Napisal jih je za prvo stran dnevnika Corriere della Sera iz Svete dežele, kamor je po upokojitvi šel na novo prebirat Knjigo vseh knjig in je od blizu gledal trpljenje in medsebojno krvavo nasilje sprtih Palestincev in Izraelcev.

Te besede naj bodo tudi po 17 letih vodilo vseh, ki pripravljajo srečanje italijanskega predsednika Sergia Mattarelle s slovenskim predsednikom Borutom Pahorjem 13. julija letos.

S temi besedami v srcu bo pot na Kras za oba lažja, tako k našim junakom kot k šohtu!

Drugačna matura, vedno matura

Zrelostni izpiti na liceju Prešeren v Trstu

Foto damj@n

EZTS GO

Mara Černic, nova članica skupščine, o delovanju združenja in prihodnosti goriškega območja

2

Ravnateljica

O letošnjih maturi, razmerah na višjih šolah in še marsičem smo se pogovorili z ravnateljico Maro Petaros

3

Ravnatelj

Ravnatelj Peter Černic o neobičajnih zrelostnih izpiti na višjih šolah in izzivih za novo šolsko leto

3

Gostinca

Hadrijana Corsi in Damjan Miklus uspešno upravljata družinsko gostilno z več kot stoletno tradicijo

6

Trgovec

Giuseppe (Mauro) Klavcic o svoji trgovini Sprintauto, njeni preteklosti in današnjih razmerah

7

Študentka

Študentka Petra Pahor o nastanku in delovanju Devinskega mladinskega krožka

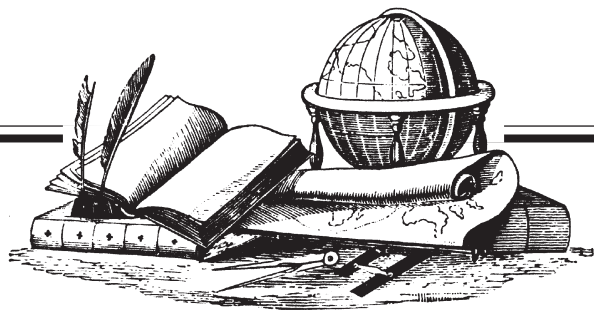
10

Z NOVIM GLASOM V NOVO FAZO!

Sledi nam
tudi na spletu!

NOVI
GLAS

POGOVOR Mara Černic, nova članica pri EZTS GO

Vprašanj in izzivov je veliko, eden od teh je gotovo skupno ustvarjanje prihodnosti našega območja

Občinski svet je v torek, 16. junija, z volitvami potrdil nove člane za skupščino EZTS GO (Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje). Nova članica je tudi Mara Černic, dolgoletna podpredsednica Pokrajine Gorica in izvedenka na področju evropskih načrtov in čezmejnih projektov; z njo smo se pogovorili o pomenu, ki ga ima ta ustanova za čezmejni prostor.

Pozdravljena Mara, najprej čestitamo! EZTS je pomembna ustanova, na katero marsikdo pozabi; bi nam na kratko povedala, kako deluje in katere cilje ima?

Hvala za čestitke! EZTS je oznaka za združenje, pri katerem čezmejno sodeluje več občin, dežel oz. držav. V našem primeru so ustanovitelji EZTS GO Občina Gorica, Mestna občina Nova Gorica in Občina Šempeter-Vrtojba. V začetku leta 2010 so sklepe o ustanovitvi sprejeli občinski sveti vseh treh občin ustanoviteljic. To je organizacija, ki jo pravno priznavajo države, članice Evropske unije, v katerih se nahaja. V primeru našega združenja sta ga priznali slovenska in italijanska vlada. Združenje je bilo kot pravna oseba registrirano septembra leta 2011, skupščina pa se je prvič sestala na začetku leta 2012. EZTS je v bistvu instrument za izvajanje politike evropskega območnega sodelovanja, to se pravi izvajanje evropske politike za raz-

Lahko poveš kaj več o projektih na teh področjih?

Nadaljuje se zdravstveno sodelovanje med Gorico in Novo Gorico oz. Šempetrom, predvsem na področju porodništva. Cilj je tudi čim boljša vzpostavitev mreže čezmejnih zdravstvenih storitev in odpravljanja birokratskih ovir.

Tudi na področju turizma bo v okviru projekta izvedena študija o odpravljanju pravnih in administrativnih ovir pri mestnem javnem prevozu, pri čemer bodo zasnovane rešitve za vzpostavitev skup-

nega čezmejnega sistema. Združenje namenja veliko pozornost kolesarskim potem, poleg razvijanja le-teh je cilj tudi spodbuditi ljudi, da začnejo za kratke razdalje namesto avtomobila uporabljati kolo in peščiti, kar naj bi zagotovili z izboljšanjem razmer in dostopnosti za kolesarje in pešce. Vredna omemba je izgradnja nove prečez Sočo za kolesarje, ki bo povežala kolesarsko progo iz Plavi do Solkana z italijanskim sistemom kolesarskih poti in je zelo konkreten in pomemben primer projekta. Pomembno je tudi sodelovanje pri kandidaturi Nove Gorice in Gorice za Evropsko prestolnico kulture 2025. V vseh fazah te kompleksne kandidature bo

voj regije. EZTS GO je sestavljen iz različnih organov. Ima direktorja, ki je od februarja dr. Ivan Curzolo, in poddirektorja, to je dr. Tomaž Konrad, revizorje, administrativno strukturo za delovanje ter skupščino, v katero tri občinske uprave imenujejo svoje predstavnike. Združenje ima finančna sredstva v višini 10 milijonov evrov, ki prihajajo iz operativnega programa Italija-Slovenija (Interreg), to je finančni instrument, ki ga ima Evropska unija za razvoj območja med državami. Ta znesek je razdeljen na dva sklopa, na zdravstvo in turizem. Cilj EZTS GO je prav ta, da s to vsoto in z razpisi razvija projekte na teh dveh pomembnih področjih.

Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje imelo prednost pri usklajevanju dejavnosti. EZTS GO namreč lahko neposredno izvaja skupne projekte v Italiji in Sloveniji in torej lahko izvaja naložbe na skupnem ozemlju mest, ne da bi bil omejen z državnimi ali administrativnimi mejami.

Zdi se mi, da ima tako pomembna ustanova premalo pozornosti, kajne? Odkar ni več Pokrajin, ki so izvajale čezmejne projekte, ni več takih ustanov ... Misliš, da bi bilo potrebno povečati promocijo in pozornost v javnosti?

Se strinjam. Med drugim se za Evropsko unijo začne novo programsko obdobje, ki traja sedem let. EZTS bi moral biti zdaj tisti subjekt, ki za naše območje oblikuje smernice razvoja in projekte, ki jih je treba financirati. Mi-

slim, da občinske uprave za zdaj niso še dale prave vloge in teže združenju. Obravnavajo ga bolj kot izvajalni organ, v resnici je dosti več kot to, saj lahko načrtuje razvoj in tudi razmišlja o prihodnosti našega območja. Menim, da ni prihodnosti na našem območju, če ne razmišljamo in nato udeležimo skupno čezmejno mesto in prostor. To velja na vseh področjih, predvsem pa na gospodarskem, ki je bistvenega pomena. Občinske uprave ne verjamejo dovolj v Evropo, drugače bi bila struktura EZTS bolj solidna in posledično bi lahko naredili tudi bistveno več. Žal župani in občinski sveti niso še pripravljeni poveriti EZTS-u funkcijo načrtovanja območja. Res, z besedami vsi podpirajo skupno sodelovanje, te ideje pa bi bilo treba tudi konkretno udeležiti.

Kako doživljaš imenovanje v skupščino?

Sem zelo zadovoljna zaradi te priložnosti in zaupanja, ki so mi ga dali vsi. Zahvaliti se moram tudi stranki Slovenska skupnost, saj gre ne nazadnje tudi za neko politično dogovarjanje. Doživljam jo kot programsko vlogo ter vlogo razmišljanja in izvajanja. Z osebno izkušnjo, tako politično kot poklicno, bi rada dala pozitiven doprinos. Skupščina je sestavljena iz članov, ki imajo različne profile, in zato bodo sestanki tudi priložnost za raznoliko razmišljanje in poglobljanje. Vprašanj in izzivov je veliko, eden od teh je gotovo skupno ustvarjanje prihodnosti našega območja. Verjamem, da je EZTS ustanova, ki bo prav v tem odigrala odločilno vlogo.

Matevž Čotar

Predsednik vlade RS Janez Janša z apostolskim nuncijem o odnosih med Slovenijo in Vatikanom

Predsednik vlade Janez Janša je v ponedeljek, 22. junija, sprejel apostolskega nuncija in doajena diplomatskega zbora v Sloveniji, nadškofa Jean-Marieja Speicha. V pogovoru sta potrdila velik pomen odnosov med Slovenijo in Svetim sedežem. Odnose med državama sta potrdila v luči dveh bližajočih se obletnic, in sicer 30. obletnice priznanja Slovenije leta 2022 in 20. obletnice sporazuma med Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih, ki bo prihodnje leto. Dotaknila sta se tudi vsestranskega izziva pandemije covida-19.

Apostolski nuncij je izrazil svoje priznanje zelo uspešnemu soočenju slovenske vlade s pandemijo in njenemu učinkovitemu kriznemu upravljanju. Janša je s Speichom, ki je tudi apostolski delegat za Kosovo, izmenjal še poglede na razmere na območju Zahodnega Balkana.

Ministrica Jaklitscheva na obisku na avstrijskem Koroškem Govor je bil o izzivih manjšine

Ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Helena Jaklitsch je bila 19. junija na obisku pri slovenski narodni skupnosti na avstrijskem Koroškem. Po prvem delu srečanja je v izjavi za javnost izrazila zadovoljstvo zaradi konstruktivne razprave, v kateri so se odprle številne pomembne teme za manjšino. V razpravi so predstavniki koroških Slovencev izpostavili teme, ki so pomembne. "Teme, ki jih je treba tako odpreti kot tudi v ugodnem času zapreti", je dejala ministrica. Glede razmer za slovensko narodno skupnost na avstrijskem Koroškem je povedala, da se na deželni ravni vsi zavedajo, kako pomembni so dvojezični vrtci, saj je to pomembno za pridobivanje jezikovnih kompetenc. Po njenem Slovenija kot prijateljska in sosednja država na pogovorih z Avstrijo vedno odpira temo narodne skupnosti in teme, ki so zapisane v avstrijski državni pogodbi in drugih avstrijskih dokumentih. Ministrica se je srečala s pred-

stavniki krovnih organizacij koroških Slovencev, Narodnega sveta koroških Slovencev, Zveze slovenskih organizacij in Skupnostjo koroških Slo-

vc v Avstriji. Ob svojem obisku v Celovcu je ministrica obiskala tudi koroškega škofa, koroškega Slovenca Jožeta Marketza. Obisk ministrice pri zamejcih

vencev in Slovenk, politične stranke koroških Slovencev Enotne liste ter obeh osrednjih kulturnih organizacij, Slovensko prosvetno zvezo in Krščansko kulturno zvezo. Sledili sta srečanja s predstavniki civilne pobude Slovenski konsenz za ustavne pravice (SKUP) in slovenskih medijev

v Avstriji se je dogajal ravno tri dni pred prvim obiskom avstrijskega zunanega ministra Alexandra Schallenbergga pri slovenskem kolegu Anžetu Logarju v Ljubljani. Vprašanje narodnih manjšin je vedno ena od tem pogovorov na srečanjih predstavnikov obeh držav.

Povejmo na glas

Gorica, Nova Gorica, Evropa

Nedavna slovesnost ob ponovnem odprtju meje, ki se je zgodila med Gorico in Novo Gorico, je bila upravičeno izjemno doživljaj in polna navdušenja. Ne gre samo za zadovoljstvo ob oslabitvi koronavirusa, kar je brez vsake sence dvoma veliko olajšanje, saj omogoča vrnitev v običajne tirnice našega življenja. Gre za ponovno obuditev lepe resnice o visoki stopnji sodelovanja med sosednjima istoimenskima mestoma, ki je zaradi zdravstvenih ukrepov za tri mesece zastalo. Zato ne more biti slučajno, da je ob nedavni sprostitvi meje prav tesno prepletanje Gorice in Nove Gorice vsaj v Sloveniji vzbudilo veliko pozornost in priznanje z besedami, da "sta mesti spet celota", kot je poročal osrednji slovenski dnevnik Delo. Morda doslej še nismo bili priča tako širokemu prepoznavanju, kako sta ti naši mesti na južni slovenski meji zanimivi in dragoceni po svojem zgodovinskem izvoru in toliko bolj po pomenu, ki ga imata danes. Seveda velja zaslugo za ta pomen pripisati obema občinskima upravama, ki ju predstavljata župana Rodolfo Ziberna in Klemen Miklavčič. V razmeroma zelo kratkem času sta dvignila raven sodelovanja med mestoma na res veliko višino in prelomno nadgradila vse tisto, kar je bilo v isti smeri storjenega ali hotenega že prej, pa se ni moglo uresničiti do takšne mere, kot se je zdaj. Lahko je bilo na delu preveč obremenitev nelahke preteklosti, lahko ideja nove Evrope še ni prodrla dovolj, v vsakem primeru sta obe mesti v sedanjem času ugotovili, da je

najbolje in najbolj koristno za vse uresničiti kar največjo možno povezanost, kar največ sodelovanja oziroma kar največ oblik skupnega življenja. Odveč je dodajati, da takšna usmeritev vse bolj ustvarja prijetno vzdušje vsakodnevnega življenja prebivalcev obeh mest, kar ni majhna dobrina, nasprotno, je dobrina lepega pomena in slej ko prej že vrednota, za katero si velja prizadevati povsod in v vsakem trenutku. Poleg tega s sedanjo usmerjenostjo Gorica in Nova Gorica izpričujeta način, kako je edino mogoče preseči težke preizkušnje preteklosti in njihove posledice, in to ni majhna stvar. Posledice nelepega dela preteklosti namreč, v kolikor so nerazrešene, trajajo desetletja in desetletja, vedno na novo odpirajo stare rane in delijo ljudi tukaj in zdaj, obremenjujejo sedanost in zapirajo pot v prihodnost. In z odločitvijo za sodelovanje in skupno pot sta obe Gorici preprosto stopili v prihodnost, okrepili lastno sedanost ter se odlepili od teže preteklosti, ki še nikoli ni nikomur prinesla nič dobrega. Obe mesti sta tako postali enkratno lep primer nove Evrope, ki gradi na medsebojnem sodelovanju in skupnem načrtovanju in je torej kot prostor umirjenosti vsa usmerjena v prihodnost in v odgovore na prihajajoče izzive. V tej luči je umestno izraziti prepričanje, da je vidljivost Gorice in Nove Gorice tako velika, da bi bil njun izbor za Evropsko mesto kulture 2025 več kot utemeljen, smisel in več kot zaslužen.

Janez Povše

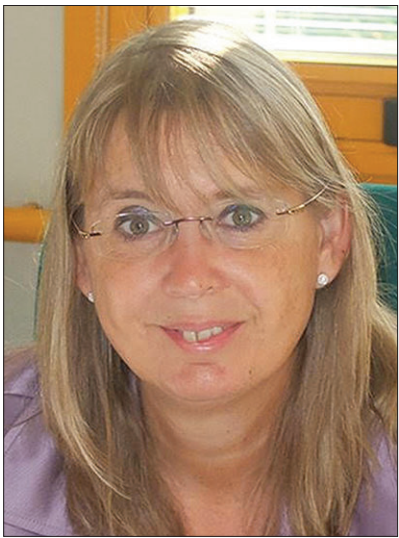
POGOVOR Prof. Mara Petaros

“Z veseljem sem videla dijake, ki so zablesteli!”

Prof. Mara Petaros se bliža koncu prvega šolskega leta v vlogi ravnateljice tehničnega pola v slovenskem šolskem centru v ulici Puccini v Gorici, v teh tednih pa je tudi predsednica ocenjevalne komisije na zavodu France Prešeren v Trstu. Postavili smo ji nekaj vprašanj o maturitetnih izpitih, ki potekajo tu in tam, saj je letošnja izkušnja prav posebna.

Kakšne vtise vam pušča letošnji maturitetni izpit na šolah, kjer ste ravnateljica in predsednica komisije?

Z organizacijskega vidika je bilo vse skupaj zelo zapleteno. Upoštevali smo morali vsa navodila, ki nam jih je znanstveno-tehnični odbor dal že sredi meseca maja. Da bi izničili možnost kakršne koli okužbe, moramo spoštovati razdaljo med komisarjem in kandidatom, ne smemo imeti papirjev, vhod in izhod iz šole sta ločena, vsi moramo nositi maske, na razpolago imamo razkužilni gel, na šoli je stalno prisoten prostovoljec Rdečega križa, imamo izolacijsko sobo, če bi kdo kazal znake okuženosti, itd. Poleg komisije in kandidata sta v učilnici lahko pri-

sotna samo en poslušalec, ki ga povabi kandidat, in inšpektor deželnega šolskega urada. Ni več množic, ki smo jih bili vajeni... Organizacija je bila torej kar zahtevna. Hvala Bogu sem pri tem tesno sodelovala s kolego Petrom Černicem. Zelo sem hvaležna tudi trem tehnikom, ki so bili vedno na razpolago za vse. Tehnično osebje je ogromno pomagalo!

Kako so to pomembno življenjsko preizkušnjo po vašem mnenju doživljali študentje?

Dejstvo, da ni pisnih nalog, gotovo pomeni veliko razbreme-

nitev. Izpit traja eno uro, v kateri mora kandidat seveda pokazati vse, kar zna. V Trstu sem kot predsednica komisije z velikim veseljem videla dijake, ki so zaradi glasbe ali športa očitno vajeni nastopanja in so se odlično izkazali. Bili so “v svojem elementu”. Lepo so se predstavili, pripravili so zanimive raziskave, govorili so sproščeno, res v redu! Nekaterim se je poznalo, da dolgo niso bili v šoli in da prav toliko časa niso bili izprašani. Niso bili vajeni nastopiti pred občinstvom, manjkalo jim je medpredmetno povezovanje. Marsikateri otrok tudi izhaja iz povsem italijanskega okolja in tri mesece ni vadil slovenščine, kar se je tudi poznalo. So me pa res presenetili nekateri, ki so nastopili zelo suvereno. So prav zablesteli!

Kaj pa pravijo člani komisije?

Pač sprejemajo navodila in so se prilagodili, nimajo kaj drugega. Dejstvo, da so notranji komisarji, veliko pomeni, saj poznajo dijake, vedo, kako se ti odzivajo, jim tudi pomagajo, da se pri preizkušnji čim bolje počutijo.

/ str. 15
DD

POGOVOR Prof. Peter Černic

Nabrali smo si izkušnje, na osnovi katerih lahko gradimo

Prof. Peter Černic, ravnatelj slovenskega licejskega pola v ul. Puccini v Gorici, letos predseduje komisiji na tehniškem polu. Z njim smo se pogovorili o zrelostnih izpitih in izzivih za novo šolsko leto.

Kakšne vtise vam kot ravnatelju in predsedniku komisije pušča letošnji maturitetni izpit?

Izpit je bil neobičajen. Po treh mesecih, ko si bili dijaki v bistvu doma in so se z učnim osebjem pogovarjali izključno prek spleta, so imeli končno spet govorni nastop pred publiko. Zato so bili izpiti “lep trenutek”, saj so se iz digitalnega sveta vrnili v bolj človeško stvarnost. Glede na okoliščine izpit ni bil niti tako slabo zastavljen, saj je dal kandidatom možnost, da so pokazali svoje kompetence in spretnosti ter svojo zrelost v odnosu do profila, ki ga ima vsaka šola. Komisija si je lahko ustvarila idejo o kandidatu. Zaradi obveznega spoštovanja protokolov - morali smo si stalno umivati roke, dajati izjave, imeli smo točno določen urnik prihoda, nadzor Rdečega križa ... - je bilo stanje lahko malo napeto tako za komisijo kot za dijake. Vse to je dajalo občutek ne navadnosti, izrednosti. Problem

teh ukrepov je, da niso aktualni. Norma je nastala v drugi polovici meseca maja; v enem mesecu se je marsikaj spremenilo... Imamo torej protokole, ki veljajo za šolo, ne pa za okolje: absurdno je, da so dijaki pred glavnim vhodom v šolo lahko brez maske; ko prečkajo porton, si morajo nadeti masko, tudi če so oddaljeni tri metre eden od drugega. Ni bilo dovolj, da smo prejeli navodila tehničnogovornim za varnost, smo morali potrditi na sindikalnih pogajanjih. Imamo zelo toge mehanizme, ki ne omogočajo, da bi se prilaga-

jali realnosti. Šola je ostala en mesec nazaj.

Kar se tiče uresničevanja ukrepov, imamo s tehničnim polom skupno službo za varnost. Z ravnateljico Maro Petaros zelo dobro sodelujeva, na nogo sva postavila elemente strukturnega sodelovanja med zavodi.

Kako so to pomembno življenjsko preizkušnjo po vašem mnenju doživljali študentje?

Glede tega imam mešane občutke. Ko so dijaki prihajali, so bili precej napeti. Med drugimi niso imeli možnosti opraviti običajne simulacije izpita. Izpit je zahteval določene napore, ni jim pa dal občutka, da obvladajo to, kar naj bi bilo znano. V nekem smislu so doživeli skok v neznano, čeprav ima izpit v sebi mehanizme, ki so dijakom lahko dali neko gotovost. Ne vem pa, koliko so se oni tega zavedali. Vse je bilo novo, na izpitu nastopi trema... Pogovor je zato zanje lahko bil prava katarza, ko so se malo oddahnili in razumeli, da so pa le opravili neko pot.

Kaj pa pravijo člani komisije? Dejstvo, da so bili člani notranji, je bilo jamstvo za dijake. Take komisije dajejo dijakom večji občutek varnosti.

/ str. 15
DD

Razmišljanje o našem času

Za pravičnejši svet

Nekateri bi pandemijo covid-19 izkoristili, da se spremenijo družbeni sistem, odpravi kapitalizem, ukine svobodno tržno gospodarstvo.

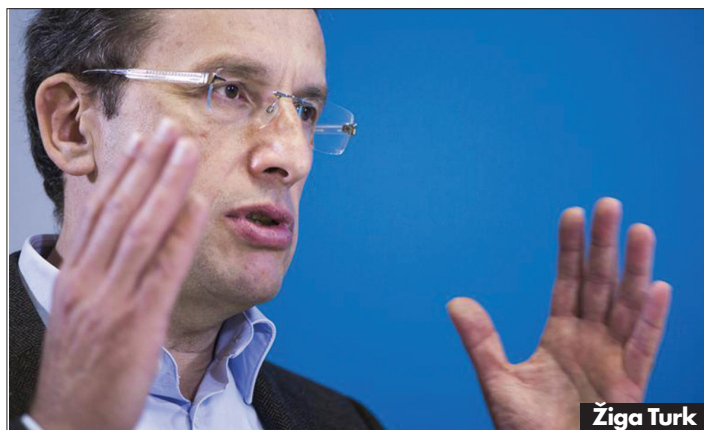
Naj bo problem kar koli, levica bo rekla, da je kriv sistem in da ga je treba zamenjati. Pa naj gre za drugo svetovno vojno, hladno vojno, študentske nemire 1968, gospodarsko krizo 2008, za podnebne spremembe, epidemijo covida-19 ali pa za rasne konflikte v ZDA. Zamenjati kapitalizem s socializmom ali čim, kar se sliši bolj “pravično” in je manj diskreditirano. Edini dogodek, ki je res pripeljal do menjave sistema, pa je bil padec Berlinskega zidu leta 1989. In ta je padel na drugo stran, kot naj bi padali sistemi zaradi nastetih izgovorov.

Vsakih nekaj mesecev nov izgovor

Novi izgovori za menjavo sistema se pojavljajo tako hitro, da jih kolumnisti komaj dohajajo. Ta kolumna je še o idejah, da menjavo sistema terja pandemija covid-19. “Terja” v smislu tiste marksistične nujnosti vrtenja kolesa zgodovine. Ki je seveda zabloda. Zgodovina se nikamor ne vrti, niti nima nobene smeri, razen tiste, da uspešno na dolgi rok raste, neuspešno pa na dolgi rok odмира. Da bi se moral sistem menjati zaradi systemskega razizma, to še pride na vrsto, ampak dajmo času v avtonomnih antifasističnih conah po ZDA čas, da se pokažejo v vsej svoji zmoti.

Med epidemijo smo brali razmišljanja, kako je vendar mogoče, da so tisti, ki so škodljivi

(npr. finančniki), plačani bolje od tistih, ki so koristni, celo nepogrešljivi, recimo medicinske sestre (vir). Kako je vendar mogoče, da družba slabše plačuje tiste, za katere meni, da so bolj koristni (recimo čistilke v bolnišnicah), kot tiste, ki menda delajo škodo (recimo davčni svetovalci). Vse skupaj izpade precej bistroumno, dokler ne po-

Žiga Turk

stavimo manj čustveno nabitega primera: kako je mogoče, da je klobasa dražja kakor kruh, če pa je kruh vendarle dosti bolj pomemben za preživetje. In seveda: menda smo se med epidemijo navadili, kaj je res pomembno in vredno v življenju, zdaj pa naj bi se sistem obrnil na glavo. Zadeve postanejo kristalno jasne v trenutku, ko izstopimo iz zablode, da imajo reči neko vrednost same po sebi, da imajo vrednost same v sebi, in dojamemo, da vrednost določa menjava. Če imate zaščitno masko raje kot pet evrov, potem je maska za vas vredna vsaj pet evrov. Če imate pet evrov raje kot masko, potem maska za vas ni vredna

celih petih evrov. Isto velja za kruh, potico, klobase, uro dela davčnega svetovalca ali uro dela snazilke v bolnišnici. Sistem določanja vrednosti odlično deluje, in če ga bomo kaj spreminjali, se bo zgodilo isto kot povsod, kjer so modreci določali, koliko je kaj vredno – tiste zadeve je bilo premalo, če je bila predpisana prenizka

vrednost (npr. kave v SFRJ) ali preveč, če je bila predpisana previsoka vrednost (npr. delavcev, ki bi delali za minimalno plačo). Finančni trgi in finančniki skrbijo, da mehanizmi določanja vrednosti čim boljje delujejo, in seveda bi se komu zdelo, da je današnji kapitalizem preveč pod vplivom finančnih trgov. Pod vplivom katerih trgov naj bi pa bil? Tistih, ki anketno določajo, ali se ljudem zdijo bolj koristni gasilci ali politiki, in bi temu primerno oblikovali plače?

Obojestransko zadovoljstvo V krščanski moralni tradiciji je nekaj ljudskega nezaupanja v trgovce in finančnike, ki meri-

jo trak na vatile, potem si pa kupijo graščino. Za pravo delo velja okopavanje na polju ali kovanje v kovačnici, ne pa, da kdo poceni kupi in dražje proda, ali, še huje, da posodi denar in bi ga rad več dobil nazaj. In če kdo posodi sto, da bi dobil čez leta sto deset, to samo pomeni, da ima raje čez leta sto deset kot danes sto. In kdor si izposodi, ima raje danes sto kot čez leta sto deset.

In kar je pri vsem skupaj najljepše: vsakič posebej sta oba zadovoljna. Kupec in trgovec sta po prodaji oba zadovoljna. Kupec ima raje klobaso kot denar, trgovec ima raje denar kot klobaso. Delodajalec ima raje delavčev delo kot denar, delavec pa ima raje denar kot prosti čas. Nikogar ni treba spraševati, kaj je dobro in koristno in kaj ni. Več kot se menja, več je zadovoljnih ljudi, ker so po vsaki menjavi na boljšem. Sicer ne bi menjali. To so dejstva.

Propaganda, ki nam jo ob tem vrtijo “napredne” sile, pa je, da s tem ne smemo biti zadovoljni. Da moramo že kje do koga ali česa gojiti zamero in biti nesrečni. In smo spet pri dveh različnih pogledih na svet – konservativnem, ki pravi, da je svet v glavnem v redu, in progresivnem, ki pravi, da je v glavnem zanič. In da je treba sistem menjati.

Zadovoljstvo je bolj verjetno, če je mogoče izbirati med trgovci, klobasami, kupci, delavci in delodajalci. In da je izbira svobodna. Da imaš izbiro, kaj in kje kupuješ, in izbiro, kaj in kje delaš. Prisila prinaša krivice in nesreče. Zato tako poučujemo “odprto in svobodno” tržno gospodarstvo.

Recipročni altruizem

A vseeno se najdejo “dobrosrčneži”, ki pravijo, da bi morali lastnino oz. kapital

uporabljati bolj družbeno odgovorno. Kaj je odgovorno, bi verjetno spet izvedeli iz ankete. Namesto da bi se kapitalist prost odločil, ali bo dobiček zapravil ali pa ga vložil zato, da bo prihodnje leto zaslužil še več. In zaslužil bo, če bo delal kaj koristnega, kar bodo kupci imeli rajši kot svoj denar. Če bo torej z lastnino ravnal tako, kot hočejo drugi posamezniki, in jih osrečeval. Recimo jo vložil v mesnico, in če bodo ljudje kupovali klobase, bo s tem mnogim naredil veselje in bo to nadvse “družbeno odgovorno”.

Seveda bo kdo rekel, da ni pravično in solidarno, da nekdo ima mesnico, nekdo drug pa ne; po epidemiji bi zgradili sistem, ki bi bil bolj pravičen in solidaren. In kjer ne bi bilo mešanic, ker tudi mesa in klobas ne bi bilo. Pri nas se je razpaslo, da sta besedi enakost in pravičnost sopomenki, kar pa je zgolj posledica dolgotrajne indoktrinacije v šoli in spomin na družinsko okolje, kjer je res pravično, da če en otrok v družini dobi liziko, jo dobijo vsi.

Pravičnost in solidarnost pa v resnici pomenita recipročni altruizem – pripravljen sem kaj narediti za drugega, če bodo tudi drugi kaj naredili zame. Bolje se obnesejo družbe in sistemi, kjer smo drug drugemu pripravljeni kaj dati tudi v primeru, da ne gre za menjavo. Posebej kadar gre za preživetje. Recipročno medsebojno skrb dojemamo kot pravično. Nepravično se nam zdi izkoriščanje tega – življenje na račun drugih brez resnične potrebe.

Več kot je stvari prepuščenih svobodnemu trgu, manj je izkoriščanja, več je menjav, ki se zgodijo v obojestransko zado-

voljstvo, in večja postaja pogajača, ki si jo delimo. Če se komu zalomi in nima za preživetje, pa mu moramo pomagati. Človeškim skupnostim se je to skozi zgodovino obneslo in konservativci nismo za to, da se menja, kar deluje. Če je kak vulgarni liberallec izračunal, da se to ne splača, gledamo na to s podobnim nezaupanjem, kot če bi se kak socialist domislil, da bi tudi barvne televizorje, ne samo kruha, morali deliti bolj solidarno.

O drugačni, humani ekonomiji veliko govori tudi papež Frančišek. Ideja, da je Cerkev ločena od države in da se Bogu daje, kar je božjega, in državi, kar je cesarjevega, ima večplasten pomen. Božje kraljestvo ni od tega sveta in vloga Cerkev ni v tem, da osrečuje in lepša življenje na tem svetu, ampak naj bi ljudi pripravljala na večnost. Ukvarjati se mora s tem, da smo dobri ljudje, ne da bomo imeli dobro državo ali nov politični sistem, ki bo “delal dobro” namesto ljudi.

Tržna ekonomija je humana, kolikor zadovoljuje interese ljudi. So pa ljudje pozabili, da so pohlep, napuh, požrešnost, lenoba, zavist ... grehi. Če bodo ljudje manj grešni, bodo tudi manj grešili v ekonomiji. Tako pa je občutek, da so nekateri grehi postali kreposti, npr. zavist in lenoba.

Skratka

Prav nobenega razloga ni, da bi zaradi pandemije spreminjali gospodarski in družbeni sistem. Nasprotno, še bolj je to kombinacija inovacij in investicij treba podmazati, da bo odkrila in dala na voljo zdravila in cepiva za bolezni; ter zelene tehnologije, ki bodo upoštevale tudi ceno onesnaženega okolja.

Žiga Turk

GORICA G. Gabriel Kavčič gost "ivanovanja" v duhovniji sv. Ivana

"Janez Krstnik nam ima tudi danes veliko povedati!"

Praznovanje rojstva sv. Janeza Krstnika, zavetnika duhovnije sv. Ivana v Gorici, je bilo letos okrnjeno, neobičajno. T. i. ivanovanje, ki je bilo v zadnjih letih priložnost za več različnih srečanj formativnega, glasbenega in družbenega značaja, je tokrat potekalo v enem samem dnevu, 21. junija, je pa bilo res prijetno in praznično. Nad sto ljudi se je zbralo pri jutranji nedeljski maši na travniku za cerkvijo, kjer sta jih pri vhodu sprejela dva lepa svetoivanska šopka rož. Mašo je daroval

župnik Marijan Markežič skupno z letošnjim gostom, mladim duhovnikom Gabrielom Kavčičem (*na mali sliki*), študentom moralne teologije v Rimu. V homiliji je pokomentiral evangelij o Janezu Krstniku in se osredotočil na pojem imena. "Ime je zelo pomembno". Ime zavetnika goriške duhovnike bi lahko prevedli v "Bog je milostljiv". Vsako ime ima za seboj svojo zgodbo, zato je nekaj dragocenega. Dobro je, da se tega zavedamo. Ko nam je dano ime, se začenja naša zgodba v naši družini, v našem narodu.

Smo izredno pomembni za starše, za družino, za našo skupnost, za Boga. On pozna vsakega izmed nas po imenu. "Nismo številke, nismo inventar". Ime nam daje tudi vlogo v našem življen-

zijo kot legende", saj se v zgodovini okrog njihovih likov nabira veliko navlake, vendar ne gre za Sneguljčico in sedem palčkov. Svetniki so "realne osebnosti svojega časa". O Janezu

ju, družini in narodu. "O Janezu Krstniku govorimo še po dva tisoč letih".

Po maši je g. Gabriel zbrani skupnosti o sebi povedal, da je doma iz cerkljansko-idrijskega konca. Še vedno je "baby v duhovniških vrstah", saj je bil posvečen šele pred tremi leti; še vedno tudi nima pastoralne izkušnje. V Rimu je sklenil študij moralne teologije, ima opraviti s tem, "kaj je prav in kaj ne". V nagovoru se je nato spet navezal na Janeza Krstnika, ki je "izjemna oseba". "To ni neka pravljica". Svetniki "se nam

Krstniku, ki je "zelo bogata zgodovinska osebnost", imamo kar veliko podatkov. Umrl je tako, da je "izgubil glavo, ker je govoril resnico": to pomeni, da je bil "prvi moralni teolog, saj je razlagal, zakaj je nekaj prav in nekaj ni prav". Od očeta ni prevzel ne imena ne poklica, šel je v puščavo, "danes bi rekli, da se mu je utrgalo". Janezov krst je bil "bolj simboličen", krst spreo-

brnjenja. Sploh pa lik Janeza Krstnika lahko povežemo s celo vrsto zelo zanimivih argumentov, kot so npr. naš odnos do posta, neroteno življenje in podobne teme moralne teologije, odnos krščanstva do vojne, spreobrnjenje, spoved, odnos do svete maše itd. O vsakem je g. Gabriel nekaj malega povedal, marsikaj v živahnem dialogu s številnimi otroki. "Janez Krstnik nas vabi, da naredimo korak naprej v duhovnem življenju, da ne ostanemo celo življenje na istem nivoju". Treba je iti v globino. Zelo moramo paziti, kako nastopamo kot kristjani, "biti moramo najboljši, ker smo kristjani". Herod je vedel, da je Janez "pravičen in svet mož". Mnenje kristjana je pomembno, ko gre za pomembna vprašanja. Zelo lepo je g. Gabriel še povedal, da so za Cerkev in duhovništvo "največja antireklama nesrečni kristjani in nesrečni duhovniki. Če imaš v življenju stike z zadovoljnimi duhovniki in zadovoljnimi kristjani, to mladega človeka vleče".

Kot vsako leto, se je g. Marijan tudi ob letošnjem prazniku zahvalil vsem faranom, ki skrbijo za Slovensko pastoralno središče, tistim, ki skrbijo za cerkev in okolico, pevcem, pevovodkinji in organistoma, strežnikom, ki so bili spomlad nekaj časa "na dopolnilni blagajni"... Praznično slavlje se je nadaljevalo ob bogato obloženih mizah. V živi skupnosti.

DD

Letos je praznoval 100 let izhajanja

Slovo tednika Vita Nuova

Pred dnevi nas je pretresla nepričakovana novica, da bo tržaški škofijski tednik Vita Nuova prenehal izhajati. Tako je sporočil odgovornemu uredniku g. Paolu Rakicu in zaposlenim nadškof Giampaolo Crepaldi. V zadnjih mesecih je stanje tednika močno po-

hud udarec in osiromašenje katoliškega tiska naše dežele. "Izvedeti iz dneva v dan, da nas časnik, ki je bil z nami celo stoletje in nas stalno seznanjal s temnimi in srečnimi zgodovinskimi trenutki Trsta, zapušča, ne da bi prej poskusili vse možne rešitve, nas boli in pusti

slabšal koronavirus, saj je bila tiskarna, v kateri so tiskali, zaprta. Po besedah škofa tudi škofija in posamezne župnije ne morejo nuditi pomoči, saj jih je prav tako prizadelo letošnje kočljivo, izredno stanje. Tednik je neprekinjeno izhajal 100 let in prav pred kratkim zabeležil ta pomembni mejnik. Opisoval je življenje našega območja in bil dragocen za versko skupnost in tudi širše za celo Tržaško. Zaprtje je gotovo

v mestu veliko praznino, in ne le v mestu, ampak tudi v tisku, demokraciji, bralcih in delavcih", je zapisala v tiskovnem sporočilu deželna časnikarska zbornica, ki je tudi izrazila bližino in solidarnost petim delavcem tednika, ki so zdaj v dopolnilni blagajni. Vsem zaposlenim in sodelavcem izražamo solidarnost, kot tudi upamo, da bo tednik, tudi v drugačni obliki, zaživel na novo.

Misel na 13. nedeljo med letom

Odpoved sebi

Današnji človek živi v precejšnjem udobju, katerega krizno obdobje, ki smo ga nekako zdaj prebrodili, ni kaj preveč načelo. Ameriški eksorcist Chad Ripberger pravi, ko govori o požensčenih moških, da je požensčen tisti moški, ki se namesto križa raje odloči za udobje. Naš Gospod nas v evangeliju ves čas opozarja, da ga nismo vredni, če se ne v polnosti, torej tudi s križem, odločimo zanj. Prav zato nam mora biti Kristus pomembnejši od vseh na tem svetu. Uporabljena je, če dobesedno pogledamo, besedna zveza "imeti rad" in ne "ljubiti" v odnosu do očeta in matere, kar je zelo zanimivo. S tem v povezavi bi predlagal branje dela C. S. Lewisa Štiri ljubezni, a vendarle lahko rečemo, če povežemo še z drugimi evangelijskimi izjavami, da je treba zelo paziti na to, kateri odnos postavljamo na prvo mesto. Ne gre za to, da naši starši ne bi bili pomembni, ampak gre za to, da je treba gledati tudi na naše medčloveške odnose skozi večnost. Tu pa velja dejstvo, da bomo na zemlji starše slej ko prej sicer izgubili, vendar pa ni nujno, da jih bomo za večno izgubili, pač odvisno od njihove in naše večne usode. Če pa v tem življenju izgubimo Kristusa, ga

C. S. Lewis

pa še naprej, ker drži tudi, da imamo pravzaprav marsikaj rajši kot marsikoga. Tu pa ne nastrada samo naš Gospod Jezus, ampak poleg njega še ljudje ob nas. Vrnili smo se k vprašanju udobja, ki je današnjemu človeku izrednega pomena, velikokrat bolj od časa in "energije", ki bi ju sicer lahko vložil v Boga in bližnjega. Že tako nastopi tu vprašanje križa, torej vprašanja sprejemanja trpljenja v svojem življenju. Da bi to zaradi Kristusa radovoljno sprejel na svoje rame, je danes kaj malo verjetno. Sodobni človek bi tako sprejel le

eno plat medalje življenja, torej uživanje, ne pa tudi druge, ki je trpljenje. Oba hodita z roko v roki in ni enega brez drugega. Tako sodobni človek pogosto ostane razočaran in celo obupan, kar pa je izredno nevarno. Trpljenje je namreč zlo in tega dejstva ni mogoče spremeniti. Prek Kristusa pa velja, da zlo nima zadnje besede in se lahko še tako veliko zlo spremeni v dobro za nas. A ne brez Kristusa. Brez njega ostanemo, ko se razblini milni mehurček užitka, sami. Zato pa je potrebno nositi svoj križ za Kristusom – nihče ne more pred njim, ker je on prvenec tudi v tem, da bi bili obenem z njegovim trpljenjem in smrtjo deležni tudi tistega, kar pride za tem. Za tem pa prideta vstajenje in vnebohod, ki je krona vsega. Kakor je Kristus sedel na Očetovo desnico, tako lahko da tudi nam sesti na svojo desnico. Pod tem pogojem, da mu naklonimo prvo mesto, zatem pa damo prostor

svojim bližnjim, seveda vselej začeni doma, ne pa v Afriki ali ne vem kje še. Svoje življenje v vseh vidikih moramo namreč izročiti Kristusu, ga položiti popolnoma na njegov oltar, ki je oltar križa. Iz njegovega prebode-nega Srca so nam namreč privrele vse milosti. Od tam pridejo tudi vsi potrebni blagoslovi. Najprej za naše bližnje, a smo jih obenem z njimi deležni tudi sami. Gre za darovanje svoje volje, da bi se zgodila Božja volja. Pri tem se zgledujmo po naši nebeški Materi Mariji.

Andrej Vončina

KAJ NAM HOČE POVEDATI KORONAVIRUS? (11) PRIMOŽ KREČIČ

Ozdravljeni po ljubezni

V življenju je temeljnega pomena, da občutimo, da smo ljubljeni, in sicer s človeško in Božjo ljubeznijo. Krščansko razodetje govori o osebnem Bogu, ki je izvir življenja in ljubezni. Kar je v ljubezni, živi.

Toda k tej ljubezni sta se že od vsega začetka privlekli hudobija in nevoščljivost. Hudič je neizkušene človeka spravil na limanice, da se je uprl Bogu in njegovim zahtevam. V svojem napuhu je želel biti na njegovem mestu. Seveda je padel in se potolkel, vendar Bog ni dopustil, da bi ostal v njegovem polomu. Začel se je boj med poslušnostjo Bogu in upornostjo ter samozadostnostjo. Ta je dosegel vrh v Jezusu Kristusu, učlovečenem Božjem Sinu. Hudobni duh je želel razvrednotiti vse, kar je dobro in živi. Iz ljudi je hotel narediti slabiče in jim pokazati, da je normalno živeti v grehu in duhovnih ranah. Jezus Kristus je sicer premagal to hudičevo zavajanje, vendar ostaja ta še močan. Nekateri govorijo, da je v današnjem času šel iz verig in razgraja po svetu. Drugače si ne moremo predstavljati vojne, migrantov, izgrediv pri nas, v Zahodni Evropi, v Severni Ameriki, v Hong Kongu in drugod. Hudobi se bije proti kristjani in karavi ter vsemu, kar je povezano s krščanskimi vrednotami. Marsikje je še ostala negativna podoba Boga kot krutega Sodnika, ki zatira veselje človeka in ga drži v slepi pokorščini. Bog ne more biti ježno in zamerljivo bitje, ki ogroža človeka, ampak njegov sopotnik, podpornik in prijatelj. Bog je v Jezusu Kristusu razodel svoje usmiljenje, ki z naklonenostjo stopa v krhkosti, nemoči in rane človeškega življenja. Tudi, ko se čutimo zlomljeni in vstajamo, se nam Jezus bliža s svojim usmiljenjem. Blizu nam je, ko nas je strah, da bomo zavrnjeni, pozabljeni, obsojeni. Budi nas iz stanja duhovne ravnodušnosti, da se ne bi smilili samim sebi. Predvsem pa odganja skušnjave hudobnega duha, ki izpostavlja le negativne vidike življenja. Gospod želi, da pridemo k njemu s svojo revščino. Joče z nami in nam je blizu, želi nas

pozdraviti in dvigniti po padcih. Predvsem pa nas sprejema takšne, kot smo. Pri tem nas opozarja, naj si v življenju ne nalagamo bremen, ki jih ne moremo nositi. Dovolj je tisto osnovno, kar je naše poslanstvo, in odgovornost, ki nam je naložena, da se ne sekiramo za mnoge stvari, ki jih ne moremo spremeniti, popraviti in nas obremenjujejo. Velika nevarnost je, da se utopimo v delu in skrbi, nimamo pa časa zase, za svoje bližnje in za Gospoda. On nas dviga z ljubeznijo in celi rane naših grehov. Tudi vse stvarstvo je poklicano, da po nas prihaja v osebni odnos z njim.

Bolezni tako ostajajo in imajo različne vzroke. Eden od njih je, da ne sprejememo sebe in svoje poklicanosti, da pretiravamo ali nepotrebno pritiskamo na telo in živce. Toda vsaka ranjenost potrebuje ljubezen. Marko Rupnik pravi, da je mogoče bolezen in celo hudobijo obvezati s povišjo ljubezni. Tako se trpljenje spremeni v dar. Za kristjane je pomembno, da trpljenje darujemo s Kristusom v njegovi ljubezni, ki je Sveti Duh. Jezus je sprejel trpljenje, ki smo ga mu povzročili grešniki, in ga prežl z ljubeznijo, da je dobilo mesto v srcu Boga.

Ob Jezusu grešniki odkrivajo usmiljeno ljubezen in začenjajo živeti sinovski ter hčerinski odnos do Boga. On jih sprejema z naklonenostjo, da se po spreobrnjenju združujejo v nove skupnosti. Vsak človek ima do konca življenja milost, da se odpre Bogu in sprejme njegovo usmiljenje. Prav tako je poklican k pogledu upanja, ko gleda na cilj, ki ni smrt, ampak življenje z Jezusom pri Očetu. Pri tem pa še vedno ostaja dilema med strastnim uveljavljanjem sebe in odprtostjo v ljubezni. Tako bolečina ni več prekletstvo, ampak dar. Telo se sicer troši, ampak ohranja, kar je nerazpadljivo. Ljubezen nas zdravi na duši in na telesu. Rupnik pravi, da moramo bolečino in trpljenje razumeti kot porod. Človek, bolnik in trpin, se reši greha in bolečine ter se izroči Kristusu. Kar je posvečeno s Svetim Duhom, bo odrešeno, rešeno smrti in propada.

LJUBLJANA Srečanje ob Lipi sprave

Na poti k resnici in spravi

Objavljamo govor, ki ga je imel slovenski teolog, filozof in pedagog dr. Janez Juhant ob Lipi spravi v Ljubljani 16. junija 2020.

Justin Stanovnik je zapisal: "Za spravo je najprej treba reči, da je mogoča. Ta trditev predpostavlja samo en pogoj, da obvelja, da stvari, pa naj že mirujejo ali se premikajo, obstajajo na en način. Ali drugače: da obstaja v svetu zunaj nas ena resnica. Sprava ni nič drugega kot to, da zunanja dejanskost vstopi v nas in postane naša dejanskost. Sprava raste iz priznanja resnice, ne glede na to, ali resnica moje samopojmovanje podpira ali ne. Za to spoznanje in priznanje pa je potreben tako velik notranji napor, da moramo zgornjemu pogoju dodati še enega, spreobrnitev. Spreobrnitev pa ni nič drugega kot poslušnost notranjemu ukazu, ki človeku sprčo njegove osnovne konstitucije ne bi smel biti povsem neznan: živeti v resnici". (Stanovnik, Slovenija v senci nedokončane preteklosti, Ljubljana 2008, str. 23).

Ne glede na to, kako vrednotimo medvojno dogajanje, je resnica, da je bilo po vojni okoli petnajst tisoč Slovencev izvensodno pobitih kot posledica

revolucije. Ta je že tako težek položaj naših rojakov med vojno vodila v še hujšo stisko večine naroda in v povojni genocid. Iz narodne sredine je trajno izločila ali uničila izobražence, gospodarstvenike, lastnike premoženja, tudi duhovnike in druge samostojne in svobodoljubne državljane, predvsem katoliške vernike. Resnica je tudi, da so se ves čas do leta 1990 poudarjale revolucija in njene pridobitve. Po oceni Borisa Kidriča je bila ta v Sloveniji zelo krvoločna, kar nekateri povezujejo z njegovo zgodnjo smrtjo. O trpljenju revolucionarjev ne vemo veliko, ne govori se o samomorih njihovih potomcev. Jože Javoršek je ob samomoru sina napisal knjigo: Kako je mogoče? Pristop človeški bolečini na obeh straneh pa bi nam olajšal pot do sprave. A ponavadi se je in se še govori le o njenih uspehih in o pridobitvah, manj o izgubah. Danes se javno komaj ali sploh ne več govori o revoluciji in

njenih senčnih straneh, čeprav še strašijo njeni simboli. Poznavalci menijo, da bi bilo dobro, če bi Zveza borcev sama opredelila, kaj je bilo revolucionarno oziroma boj za oblast in kaj je bila Osvobodil-

samostojnost, čeprav so odločevalci imeli svoje računi. Njihova razčlenitev bi nam omogočala celovito vrednotenje zapletene zgodovine in nas vodila k tragični resnici slovenskega naroda, saj bi sku-

na fronta, v kateri so bili številni zavedni Slovenci raznih prepričanj, tudi verni, čeprav se je vera taktično le tolerirala, po vojni se je z njo obračunalo, kar potrjuje tudi Edvard Kocbek. Povsod pa so se ljudje borili za svobodo in narodno

paj lahko izoblikovali kriterije za presojo partizanskega boja in revolucije. Ti so nujni za nerazumne poboje narodoljubnih Slovencev od leta 1942 dalje in čistke tudi v partizanskih vrstah. Verjetno je že nekaj dejstev razvidnih, marsikaj

bi nam pa pomagali še arhivi, za katere še vedno čakamo. O tem bi nam lahko povedali tudi še živeči akterji in njihovi prijatelji, npr. Zdenko Roter in Milan Kučan. Zakaj npr. še vedno ne vemo, kje so leta 1946 oskrunjena iz grobov nasilno vzeta trupla Lamberta Ehrlicha, bana Natlačena in drugih med vojno pobitih rojakov?

V tem zahtevnem medsebojnem dialogu bi lahko pogledali na ta čas prisebno, z medsebojnim življenjem v usodo vseh žrtev in v celotno narodovo tragedijo. V dogovorni poti k resnici in spravi bi lahko odprli tudi bolj zanesljivo pot demokratičnemu reševanju sedanjosti. Od tega nas ne more odvezati nihče, kajti to je podlaga za mirno sožitje prihodnjih rodov. Ali pa to res hočemo?

Ob 75-letnici konca vojne in izvensodnih pobojev po njej je čas, da državni organi opravijo svojo dolžnost za odpravo posledic te boleče preteklosti. Združeni ob Lipi sprave smo že večkrat vložili Izjavo, ki jo je pripravil naš ustanovitelj g. Stanislav Klep. Njene osnovne točke so skupno iskanje resnice in priznanje zločinov ter prevzem odgovornosti zanje s strani organizatorjev in danes

v imenu njih naslednikov oziroma države. Mednje sodi dostojen pokop mrtvih. Z Novo slovensko zavezo, Komisijo pravičnost in mir in našim društvom Združeni ob Lipi sprave smo to prek Urada ZN za človekove pravice v Ženevi naslovili na slovenske organe. Ali je to v teh pregretyh časih, ko naj bi se ne ukvarjali z ideološkimi temami sploh mogoče? Kljub njihovemu domnevemu odklanjanju pa se politiki, mediji in celotna javnost z njimi stalno ukvarjajo in ravno zato bi bil tak dogovor o resnici preteklosti nujen za demokratično delovanje države, njenih družbenopolitičnih uredb in za preživetje in blagor državljanov. Brez tega dogovora se bomo razvojno težko premikali naprej. Nihče ne bo namesto nas prevzel te naloge, zato si dajmo poguma in stopimo na pot sprave, začnimo se v državi pogovarjati o konkretnih zadevah našega sobivanja in prenehajmo metati polena pod noge tistim, ki delujejo v to smer. Hvaležen sem vsem, tudi Vam, spoštovani gospod predsednik Pahor, za pogum na tej poti. Želim ga vsem odgovornim v državi in nam državljanom, saj to vodi k resnici in spravi.

V današnjem zmedenem času

Še vedno aktualne misli Jakoba Ukmarja

Vstari hiši, v kateri je potekalo moje otroštvo, je v edini sobi, kjer smo spali vsi skupaj, vzdignjena omarica, ki jo je po vojni zgradil oče iz potrebe po dodatnem prostoru za obleke štirih odraslih otrok. Tja smo po preselitvi v novo hišo odlagali raznovrstno šaro. V tem

Dušan Jakomin in Jakob Ukmar

predavanje, ki ga je imel dr. Jakob Ukmar 29. avgusta na slovenskem taboru na Opčinah.

Svojemu posegu je dal naslov Bog in narod. Že na samem začetku je nakazal misel, ki ga je vodila na tem taboru, in sicer, da spregovori o temah, ki so kljub časovni oddaljenosti

na mejah velikega pomena, saj ponesejo zborovalci na svoje domove zopet nov pogum, da morejo vztrajati na ogroženih postojankah našega, pod razne gospodarje razkropljenega ljudstva". Izhodišče njegovega predavanja sta bili krščanska moralna in božja postava; razdelil ga je na štiri sklope. V prvem je obravnaval temo Ljubezen do naroda je naravna pravica. V njem je poudaril: "da smo v pravični defenzivi, ko branimo svoje narodne dobrine, ki nam jih nihče ne sme krati". Materni jezik, narodna kultura, domače slovo so dragoceni zakladi, ki slonijo na naravnem pravu. "Upravičeno torej branimo to, kar nam gre po božjem naravnem pravu". Glede pritiskov in

še vedno prisotne v našem prostoru. "Že nekaj let sem se obmejni Slovenci zbirajo na slovenskih taborih, da se ob teh shodih zopet navdušijo za slovensko besedo, slovensko pesem in druge narodne ter kulturne dobrine. Brezdvomno so ti tabori za naš obstoj tu

asimilacije s strani večinskega naroda nad manjšino je njegova misel tale: "Blagostanje države ne sloni na enotnosti jezika, pač pa na pravičnosti, ki zahteva, naj državljani, ki nosijo ista bremena, uživajo tudi iste pravice. /.../ Kdorkoli v teh dneh tako hude socialne

krize in mednarodne napetosti še oznanja sovraštvo proti sodržavljanom drugega jezika, zagreši hud zločin proti socialnemu redu in proti državi. Ljudstvo ne potrebuje sovraštva, temveč potrebuje miru, dela in kruha". V drugem delu je njegov pogled v različnost. Različnost narodov je od Boga. Že splošen načrt Stvarnika je različnost v stvarstvu, ki se razodeva v dovršenosti stvarstva. Dovolj je pogledati v zvezdnato nebo, v rastlinje na zemlji, da se prepričamo o "načrtu Stvarnika, ki hoče v vsem stvarstvu raznoličnost v enotnosti. Hoče, da so tudi ljudje raznolični po jezikih, po običajih ... in vendar tudi enotni v svoji človeški naravi". Pod naslovom Vsak narod ima svojo nalogo nadaljuje svojo misel: "Kakor so v telesnem organizmu nekateri organi navidezno neznatni, v resnici pa velikega pomena za telesno zdravje in moč, tako imajo v veliki družini narodov tudi majhni narodi svojo važno vlogo, posebno kot prehodna vez med večjimi narodnimi skupinami". Svoj poseg končuje z narodno nestrpnostjo. S svojim razmišljanjem se ozira na večinske narode, ki se ponašajo s svojo katoliško vero in krščansko demokracijo, z demokratskimi vladami, a so skoro brez smisla za krščansko pravičnost in ljubezen do drugega naroda, posebej do narodnih manjšin na svojem lastnem ozemlju. "Želimo torej, da bi ti tako imenovani kristjani postali pravi kristjani, /.../ pravični do narodnih manjšin na lastnem teritoriju".

Pavel Vidau

Dve domovini Korenine

Začelo se je zelo preprosto. Ona je bila med vojno partizanska kurirka in aktivistka, on pa postaven Nemec in esesovski major. Vojna se je bližala h koncu in on jo je predčasno popihal v rajh, ona pa je z njim zanosila. Ko se ji je rodil sin, mu je po očetu dala ime Peter. Po dveh letih je odšla v Nemčijo, da bi ga našla. Ko mu je predstavila otroka in še povedala, da mu je dala ime Peter, se je v družbi kolegov od veselja napil. Na poti domov se je zaletel in bil na mestu mrtev. Ona pa, verjetno zaradi skrbi in žalosti, je po slabem letu umrla. Otroka se je usmilila neka kmetica, češ da bo za hlapca, ko doraste. V tistem kraju so župnijo vodili piaristi. Starejši redovnik je opazil, da je Peter nadarjen in tudi vesten. Redovniki so poskrbeli, da je dobil štipendijo, mu pomagali pri šolanju, ga spremljali in tako je Peter dokončal univerzo. Vnuč te partizanske kurirke in nemškega oficirja me je pred leti, po priporočilu znanca, obiskal. S seboj je privlekel obsežno doktorsko disertacijo, češ da naj bi jo še zadnjič "dala skozi", preden gre v tisk. Pritegnil me je naslov Psihološki aspekt nacizma v času druge svetovne vojne v rajhu (Nemčiji). Kot pri vsaki podobni stvari smo se tudi tokrat mučili, jezili, stikali po slovarjih, in ko sva končala, sva bila zadovoljna, da je tudi ta mora končana. Bil pa sem vesel, ko sem ponovno spoznaval, kako smo ljudje pogojeni od okolja,

dogodkov, spoznanj, čutenj pa tudi ljudi, ki jih tako ali drugače srečujemo ... Kaj vse vpliva na nas, na naš način življenja, mišljenja, na kar sploh ne mislimo ... "Najedel" sem se nacizma, njegove psihologije in pedagogike. Proti koncu omenjenega teksta pa me je razveselil stavek: "Človekova usoda se odloča v tem zemeljskem življenju in po njem z nepreklicnim dejanjem milostnega Gospodarja". To je misel teologa Hansa Künga, ki jo je Peter verjetno staknil v enem od njegovih del. Fant me je tudi iznenadil. Dejal je: "Pri nas je navada, da se delo nekomu posveti. Jaz bom posvetilo napisal takole: Delo posvečam svojemu staremu očetu, ki ga moj oče ni poznal, in moji babici, ki je mojega očeta prinesla iz tujega naroda v Nemčijo. Ko sta se našla, jima ni bilo usojeno daljše skupno življenje, ker sta hitro drug za drugim odšla v večnost. Kot Nemec vem, da se po mojih žilah pretaka tudi slovenska kri. Tako imam dve domovini in obe ljubim. Naj to v srcu nosijo tudi moji otroci!" Pa še pripomni: "Posvetilo bom napisal v slovenskem in nemškem jeziku". Ko sva se pred odhodom poslovila, sem mu obljubil, da mu bom drugič, ko pride, še nekaj podaril. Šel sem na njivo, kjer je ta nona kot dekle plela, in sem v tamkajšnjo zemljo vsadil rožmarin in nagelj. Naj bo to darilo temu mladeniču kot spomin na njegove korenine.

Ambrož Kodolja

POGOVOR Hadrijana Corsi, Damjan Miklus

Tradicija je osnova, na kateri gradijo, svežina pa je glavna lastnost njihove kuhinje

Gostilna Koršič je vabljiv lokal v Števerjanu, v zaselku Sovenca, kjer lahko uživamo ob pogledu na hribe, na lepo urejen vrt, popolnoma utopljeni v Goriška Brda. Hadrijana Corsi in njen mož Damjan Miklus se pri svojem delu naslanjata na več kot stoletno družinsko tradicijo in zapuščino nonotov in pranonotov - iz nje črpata znanje, modrost in navdih za novo. Hadrijana in Damjan ljubita domačo zemljo, tipična in avtohtona vina; jedi, ki se spreminjajo glede na letni čas, so pa vedno kakovostne in sveže.

Hadrijana, prosim, da našim bralcem poveste kaj o vaši gostinski dejavnosti. Ka-ko in kdaj je nastala?

Naša dejavnost je družinska, stara že več kot sto let. Ustanovili so jo moji pranonoti v začetku 20. stoletja. Gostilna je bila v isti stavbi, kjer je danes, kasneje sta jo vodila nono Ivan in nona Pavla: nono se je ukvarjal tudi z vinogradništvom, stavbo pa je prenovil moj oče. Po nonotovi smrti je bila dejavnost zaprta približno dvajset let, nato pa smo njeno upravljanje prevzeli vnuki - nova, četrta generacija Koršičev je začela s delom v družinski gostilni. Od leta 2009 upravljam gostilno s svojim možem Damjanom, seveda ob podpori celotne družine, predvsem svoje sestre Kristine in mame Jolande, pa tudi brat Mihael nam priskoči na pomoč ob potrebi. Z možem nisva korenito prenovila prostorov gostilne, svojim družinskim potrebam pa sva prilagodila način dela.

Kako sta si z Damjanom razdelila delo?

Damjan je poklicni kuhar, poleg tega skrbi za vse administrativne zadeve, za račune, jaz pa za urejanje prostorov, za bar in strežbo. Imava tudi tri otroke, Franca, ki je najstarejši, Milo in Vido - z njimi imam tudi veliko dela. Trenutno imamo dve osebi zaposleni na polovičnem delovnem urniku in eno na polnem urniku.

Koliko časa je bila vaša gostilna zaprta?

Na začetku marca smo bili na dopustu, odprli smo za praznovanje dneva žena, zaprli pa 11. marca, takoj ob izidu zakonskega odloka, ki je to določal, torej od vsega začetka epidemio- loške krize. Ponovno smo odprli v petek, 22. maja. Trenutno delamo samo ob petkih, sobotah in nedeljah, pred krizo pa smo imeli le dva prosta dneva, in sicer torek in sredo.

Kako so se spremenili vaši dnevi v času pandemije?

Imela sva več časa za naju in družino. Brala sva knjige, a opravila tudi veliko dela: preplekala sva stanovanje, prebarvala lesene mize in klopi, uredila vrt, Damjan je zgradil tudi gugalnico za otroke - naredila sva veliko takih stvari, za katere v navadnih razmerah ne bi imela časa. Veliko sva se ukvarjala z otroki in s "šolo na daljavo" - jutra smo navadno posvečali šolskim obveznostim, popoldneve pa spravljanju in

čiščenju.

Damjan, med zaprtjem ste začeli z dostavo na dom. Komu ste dostavljali vaše jedi?

V času koronavirusa sva s Hadrijano delala sama: jaz sem kuhal, ona pa je prevažala jedi naročnikom. Priznati moram, da so nas v času zaprtja naši svaščani zelo podprli. Jedi smo vozili tudi v Gorico in seveda našim zvestim, stari in novim klientom. Več velikonočnih kosil smo dostavili na domove, začel sem peči tudi pice in to je naše stranke navdušilo - bilo je pestro!

Kako lahko naročimo pri vas kosilo ali večerjo?

Naši gostje lahko še danes naročijo jedi po telefonu. Na naši facebook strani je objavljen meni - prijatelji in znanci nam napišejo sporočilo kar na whatsapp. Trenutno se v gostilni ne ukvarjamo več z dostavo na dom, nudimo pa možnost, da nam naši gostje naročijo svoje najljubše jedi in jih odnesejo s seboj.

Kako bi ocenil tak način delovanja?

V obdobju epidemiološke krize sva pripravila in dostavila lepo število kosil - tudi do petindvajset menijev sva sama pripravila. Tak način dela nama je ustrezal. Jedi so bile preproste, delala sva v miru, ritem je bil sprejemljiv in hitro sva zaključila naš delovni dan. Naše stranke so naročale večerjo že za 18. uro, zadnje dostave pa smo opravljali okoli 20.30 - ku-

našo kategorijo.

Damjan, katere so največje težave v vsakdanjem delu?

Na prvem mestu so birokracija in seveda davki, ki jih moramo v vsakem primeru izplačevati državi. Tudi nejasnost zakonskih odlokov in vseh predpisov v zvezi s preprečevanjem okužbe s koronavirusom je

med mizami in kuhinjo. Večkrat se zgodi, da jim primanjkuje svežega zraku.

Kako ste uredili prostore vaše restavracije, da lahko spoštujete vse varnostne predpise? Imate mize tudi zunaj?

Vse prostore smo razkužili, v notranjosti smo odstranili do-

predstavljala za nas velik problem. Naj povem še, da smo v dneh, ko so v javnost pronicale najrazličnejše informacije v zvezi z novimi predpisi, prejeli po elektronski pošti veliko sporočil podjetij, ki so nam ponujala razkuževalna sredstva in storitve v zvezi z razkuževanjem in preurejanjem prostorov. Ta sporočila pa so bila tako napisana, da bi marsikoga lahko zavedla - zdelo se je, da bi se morali gostinci nujno posluževati storitev teh podjetij, v

ločeno število miz, da lahko spoštujemo varnostno razdaljo enega metra med gosti (od približno 45 imamo sedaj 25 mest). Vsi nosimo maske in tudi naši gostje jih morajo nositi ob vstopu v gostilno in vsakokrat, ko zapustijo svoj prostor ob mizi. Razkužilni geli za roke so na voljo v vseh prostorih. Na vsaki mizi je natisnjen jedilnik za enkratno uporabo, nekaj jedi smo sicer napisali na velike table, večino pa našim strankam ustno predstavimo vso ponudbo jedi, med katerimi lahko izbirajo, in vina, ki jih imamo na razpolago. K sreči imamo v zunanosti veliko miz, h katerim se največ ljudi usede, tudi v tem primeru pa se je število mest zmanjšalo.

Hadrijana, od kod prihajajo vaši gostje?

Zadnja leta so se Goriška Brda spremenila, zelo je naraslo število turistov, kar 60-70 % naših gostov prihaja iz drugih, sosednjih in daljnih držav. Veliko je Avstrijcev in Nemcev, resnično pa prihajajo k nam tudi iz bolj oddaljenih držav, npr. iz Anglije, Španije, Francije, celo iz Amerike - v našem dvorišču smo slišali veliko različnih jezikov. Tudi po odprtju mej tujih gostov še vedno nimamo, zato je naša gostilna odprta le tri dni na teden.

Kdo upravlja vašo spletno stran? Mislite, da je za vašo dejavnost pomembna prisotnost na spletu in družbenih omrežjih?

D. M.: S spletom in družbenimi omrežji se ukvarjam jaz. Je pa zahtevno delo, ki terja veliko truda in časa. Prepričan sem, da je nujno potrebna prisotnost na spletu, saj se je gostinstvo zelo spremenilo - ni več dovolj nuditi kvalitetne jedi in lepo urejene prostore, potreb-

no je, da te čim več ljudi spozna, in splet igra danes v tem neza- menljivo vlogo. H. C.: Pomembno je tudi sodelovanje z drugimi gostinci in vinarji iz naših

krajev. Mi smo prisotni na števerjanskem Likofu in na prazniku Brda in vino v Šmartnem, poleg tega pa smo letos sodelovali pri zelo zanimivi pobudi občine Miren - Kostanjevica, ki je ob prazniku špargljev izdala publikacijo "Šparglji-Beluši" z izborom edinstvenih receptov gostincev iz Vipavske doline, s Krasa in iz zamejstva.

Gospod Damjan, kdaj ste se odločili, da boste postali kuhar?

Že kot otrok. Sanjal sem, da bi postal pek, saj sem svojo mamo Magdaleno vedno rad opazoval, ko je pekla v domači kuhinji. Po opravljeni nižji srednji šoli sem se odločil za petletno kuharsko šolo v Vidmu. V letih študija sem opravil veliko delovnih praks, kjer sem pridobil dragocene izkušnje in znanje. Tak način dela je zelo koristen za gostince in za mlade kuharje. Kasneje sem bil zaposlen za poletno sezono tukaj, v gostilni Koršič, in tedaj sva se s Hadrijano dobro spoznala in zaljubila.

Se vam zdi pomembno, da vaš meni prilagajate novim okusom oz. da ga od časa do časa modernizirate?

Meni ostaja zvest naši kulina- rični tradiciji, vsekakor do-

ločene jedi skušam včasih pripraviti na drugačen način, poskusiti kaj novega. Vse je v iskanju najboljšega načina kuhanja in ravnesja med različnimi okusi.

Koliko je za vaju pomembno ostati zvesti kulinarčni tradiciji našega ozemlja?

H. C.: Tradicija je osnova, na kateri gradimo - za meso na žaru je bila naša gostilna znana že v času mojih nonotov. Moja mama še vedno pripravlja velikonočne fulje, gubanco in žolc. Danes, tako kot v preteklosti, ponujamo sezone jedi iz kakovostnih, svežih, krajevnih surovin.

D. M.: Zelenjavo kupujemo na goriški tržnici, meso v Italiji in večinoma v Sloveniji, tako kot sice. Veliko jedi, ki jih pripravljamo, je bilo na meniju že pred mojim prihodom in naši gostje še vedno sprašujejo po njih. To so naše 'klasične' jedi, pripravljene po starih receptih. Ključ za uspeh je po mojem mnenju uporaba visokokakovostnih, svežih sestavin in priprava jedi v hipu, ko jih gostje naročijo - mi delamo "express" kuhinjo, ne pripravljamo jedi, ki zahtevajo zelo dolgo kuhanje, in to je pomeni, da lahko pridem v kuhinjo kasneje, delam pa pod večjim stresom. Svežina je filozofija našega dela!

Damjan, kakšne lastnosti

mora imeti danes dober kuhar?

Ljubiti mora svoj poklic in hrano. Biti mora radoveden in si vzeti čas za eksperimentiranje, samo na tak način lahko najde najboljšo pot do odličnih rezultatov. Biti mora iznajdljiv in iskati primerne rešitve. Osebnostno skušam čim bolj poenostaviti svojo kuhinjo in način dela ter svoje izkušnje posredovati mladim, ki se zanimajo za ta poklic. Všeč mi je poučevanje, pet let sem tudi vodil kuharske tečaje pri zavodu Ad Formandum. Prepričan sem, da dobrega kuharja oblikujeta tudi trdo delo in večletna praksa. Danes iščejo mnogi gostinci že usposobljeno delovno silo in si ne vzamejo časa, da bi mlade naučili dela.

Pripravljate tudi jedi za vegane, vegetarijance ali za ljudi s posebnimi prehranskimi intolerancami?

Od nas ne gre nihče lačen domov. Pripravljamo jedi za vse okuse in za vse potrebe. S Hadrijano sva sledila tečaju o kuhanju jedi za bolnike s celiakijo in sodelujeva z italijanskim združenjem AIC (Associazione Italiana Celiachia).

Gospa Hadrijana, če bi morali izbrati, katera je najbolj reprezentativna jed za vašo gostilno?

Težko bi rekla, da imamo samo eno tako jed, lahko bi bili to "špacli" ali "toč" - polenta s sirovo omako in ličnico, vendar sem prepričana, da ljudje ne prihajajo k nam samo za eno jed, pač pa za lastnosti naše kuhinje, ki je sveže pripravljena. Upate, da vas bodo vaši otroci nasledili pri upravljanju vaše dejavnosti?

D. M.: Največji, Franc, pravi, da bi rad postal kuhar. Večkrat pride v kuhinjo, jaz pa mu skušam razložiti, katere so težave tega poklica, naj omenim le pomanjkanje prostega časa, ki je za mlade včasih nepremostljiva težava. Danes veliko mladih sledi televizijskim oddajam o kuhanju in vsi bi radi postali znani, kuharske zvezde, realno življenje pa je nekaj drugega. Če se bo najin sin odločil za ta poklic, mu bom svetoval, naj pet let potuje po svetu in dela v različnih restavracijah, tako da, ko se bo vrnil in v primeru, da bo boljše od mene, bom jaz njega poslušal.

H. C.: Vsak od najinih otrok ima svoj potencial in srčno upam, da ga bo izkoristil na najboljši način. Najini otroci bodo prosto odločali in izbirali svojo pot, upam le, da bodo srečni.

Kaj načrtujete za prihodnost?

D. M.: Potrudili se bomo v marketingu, da nas bo spoznalo še več ljudi. V kuhinji nameravam uporabljati več divjačinskega mesa, ki je kvalitetno, biološko, ki je raslo v naravi. In ker je naša pica dosegla zelo velik uspeh, razmišljam, da bi jo lahko redno pekel ob petkih. H. C.: Želim si, da bi bili čim bolj neodvisni od drugih dobaviteljev. Rada bi imela na razpolago več zelenjave iz svojega vrta. Moj nono je bil vinar, imeli smo klet in tega žal nisimo nadaljevali, zato je moja pobožna želja tudi ta, da bi jo prihodnosti ob vinu briških vinarjev lahko ponudili tudi naše vino. Seveda si želim, da bi bili v naši družini vedno složni, kot smo bili do sedaj.

Katja Ferletič

POGOVOR Giuseppe Klavcic, gospodar trgovine Sprintauto

“Ni enostavno, treba je vztrajati, sem pa optimist”

V ulici Bellinzona v Gorici, nekaj korakov od našega uredništva in glavnega mestnega trga, Travnika, je mnogim ljudem na Goriškem in tudi v širšem prostoru znana trgovina avtodielov Sprintauto. Gospodar Giuseppe Klavcic, “za prijatelje” Jožko ali tudi Mauro, po rodu iz Podgore, je prijazno pristal na pogovor za naše bralce in nam v zelo prijetnem pogovoru razkril marsikaj zanimivega o trgovini in njeni preteklosti.

Vaša trgovina avtodielov v središču Gorice obratuje že veliko let...

To je prva, najstarejša trgovina z avtodeli v Gorici. Od prejšnjih lastnikov, gospe Cumar, sem jo odkupil leta 1982 in ji dal ime Sprintauto. Vodim jo torej že 38 let. Leta 2001 smo se preselili v prostoro v ulici Bellinzona; prej je trgovina bila le nekaj metrov stran, v ulici Arcivescovado 13.

Kaj nam lahko poveste o trgovini, ki je delovala pred letom 1982?

(G. Klavcic nam pokaže staro, zgovorno črno-belo fotografijo, obešeno na zidu; op. p.) Trgovina je nosila ime Auto Rifornimenti, gospodar je bil Giovanni Cumar. Pred njo je stala prva goriška bencinska črpalka. Fotografija, na kateri so gospodar, hčerka in vajenec, naj bi bila posneta v letih 1935-1940. To nam je povedala hčerka omenjenega vajenca, ki je na posnetku spoznala svojega očeta. To je bilo torej v času, ko so v Gorici krožili prvi avtomobili in je bil svet seveda še zelo drugačen. Imeli so telefonsko številko 110 ... Točnih podatkov o tem, kdaj je bilo izdano prvo trgovsko dovoljenje, sicer nimam, saj jih nisem iskal ne na občini ne na Trgovinski zbornici. Vemo pa, da ima trgovina gotovo vsaj 80 let.

Ste zadovoljni z delom?

To delo mi je všeč. Od leta 1982 do danes sem videl ogromno sprememb. Spremenil se je sistem prodaje, v preteklosti smo vse delali na katalogih; računalnik je delo seveda olajšal, vse se “obrača” hitreje, dostop do podatkov je

lažji in hitrejši.

Je več dela danes ali ga je bilo več v prejšnjih desetletjih?

Do razpada Jugoslavije in osamosvojitve Slovenije sem v glavnem delal z vso Jugoslavijo, veliko sem tudi izvažal. Kupci so prihajali v Italijo kupovat to, česar v svoji državi niso našli. Z osamosvojitvijo in odprtjem tržišča ter vstopom Slovenije v EU je prišlo do velikih sprememb, tržišče v Sloveniji ponuja veliko več in ljudje nimajo več tolikšne potrebe hoditi v Italijo. Do vstopa Slovenije v EU je bilo 75% strank iz Slovenije, 25% iz Italije; zdaj jih je približno pol in pol.

S strankami ste vedno zelo razpoložljivi in prijazni, marsikaj jim naredite kar na parkirišču pred trgovino ...

Poleg tega, da stranki kaj prodam, če me zaprosi za kakšno manjše delo, kot npr. zamenjavo brisalcev ali žarnice, to naredim kar tu na parkirišču. Stranki rad naredim uslugo, da je potem zadovoljna. In opažam, da se nato rada vrača. Naredim, kar morem. Če ima kdo večje potrebe, ga usmerim v razne mehanične delavnice v Italiji ali Sloveniji, kjer lahko reši problem. Imam veliko stikov z različnimi mehaniki, v nekakšni “mreži” dobro sodelujemo.

Kako je šlo v zadnjih mesecih? Ste imeli zaprto trgovino?

Ob začetku “lockdowna”, prisilnega zaprtja zaradi epidemije koronavirusa, smo prva dva tedna lahko obratovali samo za mehanične in kleparske delavnice; blago so mi naročali telefonsko ali po mailu, sami so ga prihajali iskat, lahko smo jim ga dostavljali tudi mi. Prometa je bilo, kar je bilo. Ko smo bili vsi prisiljeni ostati doma, so avti ostajali v garaži ... Kvečjemu je bilo treba zamenjati baterijo ali ploščice, torej najnujnejše. Trgovino smo imeli odprto samo do 15. ure. Normalno smo začeli obratovati po prvomajskih praznikih, ko smo lahko spet prodajali tudi zasebni-

kom. Tudi takrat ni bilo kaj dosti prometa. Posle smo malo bolj zagnali prve dni junija. Seveda ni še tako, kot je bilo januarja ali februarja, je pa le opaziti neki premik.

Ste utrpeli veliko škodo?

V mesecu aprilu smo imeli okrog 60% prometa manj, v maju je šlo malo bolje, v juniju počasi še bolje.

Upate, da bo država kaj pomagala vašemu sektorju?

Država je nekaj pomagala, osebno sem doslej dvakrat prejel prispevek 600 evrov. Za zdaj to. Vložili smo tudi druge prošnje, a v tem trenutku še čakamo in upamo v pozitiven odziv. Je treba čakati. Italijansko birokracijo poznate, vse se vleče. Te stvari bi morale rešiti takoj, kot to delajo v Sloveniji, Avstriji, Nemčiji itd.

V trgovini morate seveda upoštevati varnostne predpise ...

Ker trgovina ni velika, lahko vanjo vstopa po ena oseba. Obvezno je nošenje maske, na razpolago je razkužilo za roke itd. Spoštujemo pač vsa pravila, ki veljajo za trgovine. Težav nismo imeli. Nekatere stranke se pravil držijo, druge moramo opomniti. Če pride kontrola, odgovarjam jaz.

So se ljudje vrnili? Imate dosti stalnih klientov?

Počasi se stvari normalizirajo, stalne stranke so se vrnile, prišla je tudi kakšna nova. Zasebniki ali obrtniki, mehaniki ali avtoličarji so se vrnili. Ostajamo v stiku po telefonu

ali mailu, poslovanje se vrača na stare tirnice.

Ste imeli težave z dobavitelji?

Nekaj smo jih imeli v začetku, v drugi polovici marca in cel mesec april, ker niso mogli dnevno dostavljati blaga. Tudi oni, veletrgovci ali proizvajalci, so imeli skrčeno proizvodnjo in dostavo. V glavnem smo morali malo potrpeti, počakati; če nismo prejeli po enem dnevu, smo pa to uredili po dveh ali največ treh dneh. Nič hujšega.

Kako ste doživljali zaprto mejo?

Zaprta meja je gotovo vplivala na kupce, pa tudi name osebno. V Slovenijo vozim tudi štirikrat oz. petkrat dnevno, saj blago hodim iskat ali dovažam tudi v Slovenijo. Vajen sem iti skozi naše, goriške mejne prehode, na Solkan, Šempeter, Erjavčevo, Rožno Dolino. Na Vrtojbi je bilo treba čakati v vrsti, v začetku so merili temperaturo, vprašali so, kam grem, niso pa komplicirali. Ko sem se vračal v Italijo, me k sreči niso nikoli ustavili. Občutki na meji niso bili prijetni; saj nisem ničesar skrival, v Slovenijo sem hodil samo službeno, pa bi le ne bilo prijetno najti policaja, ki vse sprašuje, naredi zapisnik ali pošlje v karanteno. To bi bilo grdo.

Marsikaj se je torej spremenilo. Kako gledate v prihodnost?

Sem optimist. Treba je potrpeti in vztrajati, se vsak dan boriti, saj ni enostavno. Kriza je obstajala že prej. Brez dvoma se godi hujše prodajalcem avtomobilov, saj je prodaja močno upadla. Če ne prodaja novih avtomobilov, je to za moj sektor pozitivno. Ljudje nimajo možnosti kupiti novega avta, morajo ohraniti starega, ki pa ga je potrebno vzdrževati in popravljati, saj se vedno kaj polomi. Moramo pa biti vztrajni in dnevno moramo spremljati spremembe, ker se svet hitro spreminja. Kar si dosegel danes, je to čez leto dni lahko že prestaro. Da bi še naprej uspešno posloval, bi želel, da bi se virus spet ne začel širiti. Če bo prišlo do tega, se bo vse spet zapletlo, oblasti bodo gotovo ukrepale strožje, čeprav upam, da je bilo obdobje, ki je za nami, za vse, zlasti pa za zdravstveni sektor, dobra šola. Če se bo spet kaj zgodilo, upam, da bodo znali tudi zaradi te izkušnje pravilno in dobro ukrepati.

Danijel Devetak

Obvestila

Občni zbor **Slovenskega planinskega društva** v Gorici bo predvidoma v drugem sklicu, v petek, 24. julija ob 20. uri, v Kulturnem domu v Gorici, Brassova ulica 20.

Italijanska konferenca pri Svetovnem slovenskem kongresu

obvešča, da zaradi strogo omejitvenih navodil, ki jih je vlada v Rimu uvedla proti razširitvi pandemije za covid-19, letošnja proslava Dneva državnosti v centru L. Bratuž odpade. Vse prosim za razumevanje, predsednik Italijanske konference Karlo Bresciani.

RADIO SPAZIO vrata proti vzhodu

(od 26. junija 2020 do 2. julija 2020)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored:
Petek, 26. junija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.
Sobota, 27. junija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo:

oddaja v benečanskem, terskem, rezijanskem in zilijskem narečju.
Nedelja, 28. junija, ponovitev oddaje Okno v Benečijo.
Ponedeljek, 29. junija (v studiu Katja Volpi): Moderen svet od leta 1800 do danes.
Torek, 30. junija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.
Sreda, 1. julija (v studiu Danilo Čotar): Samotni pastir: Gobe, ljubljene in osovražene 2. del. Izbor melodij.
Četrtek, 2. julija (v studiu Andrej Bavcon): Četrtekov večer z glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

POLETNA OBZORJA

- **Mladinska pevska skupina VIHAR**
Vrh Sv. Mihaela *zbiorovodja Mateja Černic*
- **Gojenci Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel**

Kulturni center Lojze Bratuž - pod šotorom
Torek, 30. junija 2020, ob 20.30

Rezervacije:

+39 0481 531445

info@centerbratuz.org

poletna
SREČANJA
pod lipami

v sodelovanju s Celjsko Mohorjevo družbo

**Gost večera teolog in filozof
p. BRANKO CESTNIK**
z novim romanom **SONCE PETOVIONE**

Z avtorjem se bo pogovarjala JADRANKA CERGOL

Potekalo bo neposredno predvajanje preko Facebooka v sodelovanju z Radio Veritè

ČETRTEK, 2. JULIJ 2020, OB 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica

Voščilo

Silvanu

“Spet prišel bo Abraham v gričevnati Števerjan, ob Poberajšču se ustavi, Škorjanca Silvana pozdravi.

Katrin cel se teden trudi, da ob Terezini pobudi tudi Irina jim pomaga in Vasilij kaj predlaga.

Živio kliče številna žlahta, prosi Boga, naj te vedno ahta, da bi brica še mnogo pili, bi vsi skupaj veseli bili”.

Svojci

Seja občinskega goriškega sveta / Dve interpelaciji svetnice SSK

O razstavi na gradu in razsvetljavi v severnem delu mesta

V ponedeljek, 15., in torek, 16. junija, se je stal občinski svet na video konferenci. Na prvem mestu dnevnega reda so bili svetniška vprašanja in interpelacije. Pri tem so svetniki le-te postavili v slovenščini in jih naknadno prebrali v italijanski in prevodu občinskega prevajalca. Med svetniškimi vprašanji sta bili tudi dve, ki ju je postavila dr. Marilka Koršič, svetnica v goriškem občinskem svetu iz vrst stranke Slovenska skupnost. Prvo je naslovila županu Rodolfu

Ziberni in odborniku Fabriziu Oretiju glede razstave, ki jo pripravljajo na Goriškem gradu o Maksimilijanu Habsburškem. Razstava naj bi trajala do januarja 2021. Ker mnogi grajski prostori niso ogrevani in skoraj vsi so že zasedeni z drugimi stalnimi razstavami, povezanimi z vodenim ogledom, je svetnica vprašala, kako bodo to izvedli. Zanimalo jo je tudi, ali bo občina razstavila povsem nove eksponate ali bodo na ogled zlasti tisti, ki so bili že razstavljeni na prejšnjih raz-

stavah, kot je bila tista iz l. 2002 iz zasebne zbirke odvetnika De Grassija. Odbornik za kulturo Oreti ji je pojasnil, da bo razstava povsem nova in da bodo pri tem začasno odstranili stalno zbirko starih glasbil in tudi te prostore izkoristili za postavitev novih eksponatov.

Drugo vprašanje je svetnica Koršičeva postavila županu in odbornici Arianni Bellan. Opozorila je na popolno temo, ki ovija nekatere goriške mestne predele. Kot zgovoren primer je navedla skrajni se-

verni del Svetogorske ulice, ki čez nekdanji mejni prehod vodi v Solkan. Prav tik pred tem prehodom že pet let šest zaporednih svetil ne sveti. Sama na to opozarja že več časa, a vselej neuspešno. Tema resno ogroža predvsem kolesarje, ki ubirajo to pot za kolesarske izlete v Soško dolino ali se vanjo vračajo. Kolesarjev je zmeraj več, pa tudi turistov. Kot so obljubili, bi morala biti ta težava v tem mestnem predelu rešena že lani v sklopu varnostnega načrta. Svetnica vprašuje še, ali bo letos to končno urejeno, ker: “V prav-

kar odobreni bilanci za obdobje 2020-2022, pri razdelku, označenem s številko 28, ki ima kot predmet javno razsvetljavo, berem, da je namenjenih za leto 2020 150.000 evrov”, je napisala. Kritično je nato vprašala, ali je v to vključena tudi razsvetljava na Svetogorski ulici. Odbornica Bellan ji je zagotovila, da bodo v najkrajšem času poskrbeli za namestitev novih luči. Koršičeva bo še naprej vztrajno in skrbno spremljala razvoj tega problema, ki bi moral biti že davno rešen.

Mladinska knjiga / Vicmaher Izpiljeni opilki Aleša Bergerja

Že samo to, kako sem v času pandemije, ko je bila državna meja strogo zaprta, prišel do knjižne novosti slovenskega prevajalca in pisatelja Aleša Bergerja, ki je izšla pri Mladinski knjigi, bi bilo vredno literarne zgodbe, a se ta mora umakniti v ozadje, ko imaš v rokah književno delo, ki zahteva od bralca občudovanje in spoštovanje. Naslovnica knjige je opremljena z oljem na platno Zdenka Huzjana, odveč je pripomba, da ni naključje dejstvo, da nosi naslov Okruški.

Aleš Berger nas je tokrat presenetil s književnim delom, ki sem ga zelo vesel, hudomušno, kot zna avtor, bom samo dodal, da literarni kritiki ne bodo vedeli, kam naj ga dajo, saj presega "predalčkanje" po literarnih vrsteh. Ko sem avtorju po telefonu povedal, knjige še nisem odprl, a sem jo imel v rokah, da jo bom prebral še isti večer, mi je odvrnil, kot le on zna, brundajoče in šaljivo: "No, prav, ti jo boš prebral v enem večeru, jaz sem jo pa pisal štiri leta!"

Že to je bilo dovolj, da obljube nisem izpolnil, knjigo sem prebral počasi, bila je ena redkih, ki sem jo bral z veseljem v času koronavirusa, in to v najhujši osamitvi, v času, ko v

jutrih nisi slišal lajati niti psov v Furlanski nižini, kjer živim. Vicmaher je knjižno delo, ki ga je Aleš Berger napisal in z njim postavlja slovensko književnost ob bok velikim svetovnim književnostim, ki

take knjige imajo, pa naj gre za italijansko, angleško, francosko, ameriško, špansko ali kako drugo večjo, tudi rusko. Gre za tisto vrhunsko pisanje, ki ga ne moreš uvrstiti niti v poezijo niti v prozo, ne moreš reči niti tega, da so to aforizmi ali maksime, četudi tudi to so, kot tudi ne moreš reči, da nima vrhunske literarne vrednosti.

Kar mi je pri Alešu Bergerju, ki je na Slovenskem bolj poznan kot prevajalec iz francoskega in španskega literarnega sveta,

sam mu rad rečem, da je samotnen, a radodaren sprehajalec po duhovnih poljanah teh jezikov, najbolj všeč, je dejstvo, da je gospod in zelo resna oseba, v življenju in takrat, ko piše.

Tokrat se je kot uglašeni gospod izkazal v tem, da je v svojih kratkih opilkih včasih tako zbodel, da človeka zaboli, a nikdar ni s prstom pokazal točno na koga misli, tako, da bralec lahko pomisli na nekoga, ki je temu podoben, a nikdar točno ne ve, če je Aleš Berger mislil prav nanj. Bom po-

vednejši: Aleš Berger je vse svoje življenje posvetil knjigam in književnosti, kot urednik pri Mladinski knjigi je za tisk pripravil več kot sedemsto naslovov, največkrat vrhunske literature. Kdor se je napajal z zbirko Kondor, ve, o čem govorim. Sam, recimo, kar na pamet znam kar nekaj naslovov v tej imenitni zbirki, prvi mi pride na misel Pri meni luč gori, izbor slovenskih novel med ekspresionizmom in socialnim realizmom ... Kondor nas je uvažal v svetovno literaturo,

Aleš Berger je bil urednik ... Boste rekli, da vse to nima opravka s knjižno novostjo. Pa še kako ima!

Prav s teh duhovnih poljan je Aleš Berger odnesel ogromno, vse življenje je posvetil izbiranju in odbiranju besed, kot prevajalec jih je skladal, da so potem zvenele čim bližje izvirniku, da smo mi, bralci, lahko zaznali lepoto, kot urednik je izbral najboljše...

In to se v delu Vicmaher pozna, napisano je kleno, nikdar jedko, vedno neprikrito hudomušno, včasih trpko, a navsezadnje življenjsko sveže, saj Aleš Berger ve, da je ironija tista, ki premosti še take tragedije, življenje naredi znosnejše in bolj sprejemljivo; različne lege jezika, podtoni in odenki skrbno izbranih besed dajo tisto dodano vrednost, ki iz pisanja naredi umetniško delo. Slog je izpiljen, zato naslov tega zapisa izpiljeni opilki.

Lepo, boste rekli, a o delu nisi povedal veliko.

Sem, sem, predvsem to vam polagam na srce: vzemite knjigo v roke, berite jo po požirkih, kot se za vrhunsko vino spodobi.

Če se boste ob kom, ki ga Berger označi kot "zelo prepoznavno nulo" nasmejali, pa boste ob verzih "kjer so bili kostanji, je asfalt" pomislili na svoje otroštvo, kajti tam, "Kjer je bila policija, je še zdaj policija".

Imenitno branje, priporočam. O iskanju očeta, ki je podton in rdeča nit Bergerjeve knjige Vicmaher, najlepše spregovori istoimenska pesem, ki je, kot sam avtor prostodušno prizna, presenetila tudi njega, tako, kot bo vas!

Jurij Paljak

Srbija / Pomembno odkritje

Rudarji so naleteli na antično rimsko ladjo

Pri kopanju premoga pri Kostolcu v Srbiji je bager v letošnjem marcu nepričakovano naletel na antično rimsko rečno ladjo. Kar polovica 15 metrov dolge ladje, ki je ležala na sedmih metrih globine, je zelo dobro ohranjena. Ob ladji so arheologi nato odkrili še dva manjša čolna.

Gre za znano arheološko najdišče v Srbiji, saj je v neposredni bližini arheološkega parka Viminacium, vzhodno od Smedereva.

"Doslej smo našli skupaj tri plovila. A glede na to, da še naprej kopljejo po tem delu morda starega toka Donave ali pa katerega od njenih kanalov, računamo, da bodo sledila nova odkritja", je ob tem povedal arheolog Ilija Danković.

Večja ladja je dolga 15 metrov in ima leseno konstrukcijo, ojačano s kovinskimi deli. Po prvih ocenah je stara okrog 1.600 let, torej iz časa, ko je bil Viminacium v največjem razcvetu.

"Tukaj je bilo znano пристanišče Classis Flavia, zato imamo zdaj priložnost, da raziščemo nekatere od ladij, ki so takrat plule po Donavi, ter seveda vse tisto, kar se je potopilo z njimi in ostalo zakopano v glini", je dodal Momir Korać, direktor Arheološkega inštituta Srbske akademije znanosti in umetnosti. Ta priznava, da je za tovrstna odkritja potrebne tudi nekaj sreče.

Obenem dodaja, da so na ladjo naleteli sredi krize koronavirusa, zato so se praktično prikradli na najdišče in s skupnimi močmi izkopali in "ukradli" dragoceno najdbo. V normalnem času bi ustavili izkopavanje premoga, kar bi rudniku povzročilo tudi visoke stroške.

Ladjo in oba čolna bodo arheologi odpeljali v arheološki park Viminacium, kjer jih bodo konzervirali in nato predstavili javnosti. Po prvih podatkih je že zdaj mogoče občudovati takratno tehniko gradnje ladij, predvsem pa tesarsko spretnost ladjedelcev. Zaradi epidemije novega koronavirusa je park zdaj še zaprt za obiskovalce.

Viminacium je eno najpomembnejših arheoloških najdišč v Srbiji iz časa Rimljanov. Skupaj se razteza na velikosti 450 hektarjev in leto za leto razkriva nove zaklade. Mesto je bilo nekoč središče rimske province Moesia Superior, ki so jo leta 584 zavzeli Avari. Kasneje je ostanke prekrilo rečno blato, v zadnjih desetletjih pa so arheologi med drugim izkopali mavzolej, amfiteater, mozaike in freske ter številne predmete iz rimskega obdobja.

DROBCI DOMAČE ZGODOVINE (117)

Dimitri Tabaj

Primorski spomini na brate Plečnik (5. del)

Zdravnik prof. dr. Janez Plečnik je bil tudi velik človekoljub in ljubitelj narave, zgodovine, glasbe - predvsem klavirja - in slovenskega jezika. Po njem je imenovan vsakoletni strokovno-znanstveni memorial, mednarodni kongres klinične patologije, ki ga prireja Medicinska fakulteta v Ljubljani od leta 1970. Na ta memorial me vežejo osebni spomini, saj je bil eden prvih večjih kongresov, katerega sem se udeležil leta 2000, ko sem bil še zelo mlad zobozdravnik. S ponosom hranim potrdilo o udeležbi, na katerem je natisnjen lep portret prof. Janeza Plečnika. Potrdilo nosi podpis predsednika znanstvenega komiteja prof. dr. Blaža Rozmana (Ljubljana, 1944) - zdravnika, doktorja znanosti, rednega profesorja na Katedri za interno medicino na Medicinski fakulteti v Ljubljani, mednarodno priznanega strokovnjaka in raziskovalca na področju revmatologije in interne klinike, strokovnega pisca in urednika, člana in voditelja državnih in mednarodnih zdravstvenih organizacij ter člana SAZU - in predsednika organizacijskega komiteja prof. dr. Dušana Ferluže (Grubišno Polje - Hrvaška, 1934), zdravnika, doktorja znanosti, mednarodno priznanega specialista patologa, rednega profesorja patologije - pionirja pri uvajanju imunohistoloških in elektronskomikroskopskih metod v diagnostiko in raziskovanje, ustanovitelja svetovno uveljavljenega Oddelka za nefropatologijo, člana in voditelja državnih in mednarodnih zdravstvenih organizacij, strokovnega pisca in urednika, člana norveške in slovenske akademije znanosti in umetnosti (vir: spletna stran SAZU). Profesorja Ferluže - rojenega v družini tržaških Slovencev na Hrvaškem - poznamo tudi kot enega od zdravnikov, ki so opravili obdukcijo jugoslovanskega predsednika Josipa Broza - Tita. Sestavek teh osebno in primorsko obarvanih spominov na tri brate Plečnik - duhovnika Andreja (1866-1931), arhitekta Jožeta (1872-1957) in zdravnika Janeza (1875-1940) - želim končati z besedami, ki jih je že omenjeni ljubljanski škof Anton Vovk izrekel na Jožetovem pogrebu in se delno navezujejo tudi na arhitektovo stvaritev na Ponikvah, z opisom katere sem začel ta zapis:

"Velikemu oblikovalcu kamna, lesa in kovine pojejo in bodo peli nesmrtno hvalo in zahvalo pomniki in spomeniki nekdanjega cesarskega Dunaja, zlate Prage, našega Beograda, sosednjega Zagreba, posebej pa naše drage Slovenije od hribovitih Ponikev na Tolminskem, kjer po njegovih načrtih na razvalinah novo cerkev dovršujejo, mimo Maribora, kateremu je želel z izvirnimi potezami znamenito Slomškovo stolnico polepšati, pa do Bogojine v Prekmurju, kjer novo cerkev po njegovih načrtih v potankostih že trideset let urejajo. - Hvale in zahvale mu je posebej dolžna ljubljanska škofija. Saj se je njegova skrb za cerkevno lepoto ustavljala že pri sosedu njegovega domovanja - v trnovski cerkvi. /.../ Ljubil je lepoto in spoštoval je delo vsakega, posebej še domačega človeka. Kar objemal in gladil je kamen, kovino in les, ki so ga pognale korenine domače zemlje. Med največje prijatelje je štel tiste, ki so darove rodne zemlje spoštovali in jih s svojo roko po njegovi zamisli oblikovali. Ko sem ga leta 1952, ob ogledu novega škofovskega sedeža v ljubljanski stolnici po njegovem načrtu, vprašal, če naj izrujemo starinski žebelj, ki je držal prejšnji baldahin, je skoraj prosil: 'Pustite ga v zidu, kjer je že veliko let, saj ga je skovala in v zid zabila gotovo slovenska roka /.../' (vir: casnik.si, 2017). Od leta 2007 poteka postopek za njegovo beatifikacijo.

Cerkev Obiskanja Device Marije stoji na griču v zahodnem delu idilične Šentvidske planote.

Po prof. Janezu Plečniku je imenovan vsakoletni strokovno-znanstveni memorial, mednarodni kongres klinične patologije, ki ga prireja Medicinska fakulteta v Ljubljani od leta 1970.

Grob duhovnika Andreja Plečnika v Vodich nad Ljubljano. Monolitni spomenik je delo njegovega brata, arhitekta Jožeta Plečnika. Na istem pokopališču je pokopan tudi Šimen Prešeren (1762-1837), oče pesnika Franceta Prešerna.

Grob zdravnika Janeza Plečnika na ljubljanskih Žalah. Nagrobni spomenik je delo njegovega brata, arhitekta Jožeta Plečnika.

Plečnikov sosed je bil trnovski župnik, pisatelj, jezikoslovec, prevajalec in dramatik Fran Salešič Finžgar (Doslovče, 1871 - Ljubljana, 1962), s katerim je arhitekt Jože navezal odlične prijateljske stike. Na sliki: skupni spomenik na pročelju trnovske cerkve.

Umetnostnozgodovinski biseri Dolenjske Grad Mirna ima novega lastnika

Grad Mirna na Dolenjskem, ki velja za enega lepših in redkih obnovljenih kulturnih spomenikov srednjeveške arhitekture na Slovenskem, je te dni dobil novega lastnika. Kot sponzor nemškega v ZDA živečega zvočnega terapevta, multiinstrumentalista in umetnika Kailasha Kokopellija ga je kupila v Mehiki živeča Američanka Tatiana Rodriguez Anderson.

Z mirnske občine so sporočili, da dedinja profesorja gledališke zgodovine Marka Marina, ki je grad s prijatelji prenavljal do svoje smrti leta 2015, in kupec višine kupnine nista želela izdati.

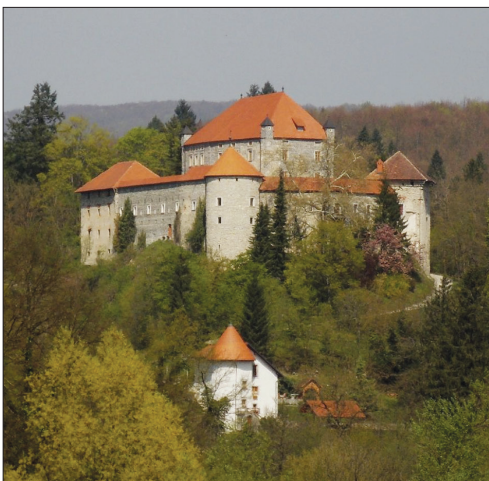
Dodali so, da je omenjeni Kokopelli novo lastnico gradu Rodriguez Andersonovo za nakup navdušil s svojo vizijo. Tam načrtuje vzpostavitev šolskega, izobraževalnega, raziskovalnega in terapevtskega centra.

Po podatkih mirnske občine Kokopelli zdravilne učinke zvoka raziskuje od zgodnjih devetdesetih let prejšnjega stoletja, preden je odkril mirnski grad, pa je 12 let živel in delal na Švedskem.

Na Mirni je bil prvič pred letom

dni. Na tamkajšnjem grajskem griču je bil "ob junijski polni luni, ravno ob sončnem zahodu", je dejal ob nakupu in dodal, da je prepričan, da ga je grad nekako sam poklical, da bi nadaljeval Marinovo vizijo.

Mirnski grad je sicer prodajala ne-

premičninska agencija Remax, kupca pa je zastopala nepremičninska agencija Novi list, so še sporočili z mirnske občine.

Po podatkih omenjene agencije grad pokriva nekaj več kot 2.400 kvadratnih metrov, obdaja ga nekaj manj kot 5.300 kvadratnih metrov zemljišča.

Grad je do svoje smrti leta 2015 s

prijatelji in podporniki prenavljal profesor gledališke zgodovine Marin, ki je po mnenju agencije iz nepovezanih ruševin obnovil grad do nekdanje podobe.

Po podatkih agencije gre sicer za kompaktno, vase zaprto osrednjo grajsko stavbo - palacij, ki "sodi med najmogočnejše tovrstne motive v predalpskem prostoru". Grad zaznamujejo romanske, gotske, renesančne in baročne stilne značilnosti. Zelo dobro ohranjeni so avtentični poznogotski šilastoločni portali iz 15. stoletja in obnovljena velikopotezna zasnova arhitekturnih galerij iz sredine 17. stoletja, ki na dvoriščni strani obteka celotno stavbo, so še dodali.

Začetki gradu Mirna sicer segajo na konec enajstega stoletja, kar ga uvršča med najstarejše listinsko izpričane gradove v Sloveniji. Stoji na

območju, ki je leta 1016 z darovnico cesarja Henrika II. pripadlo Viljemu II., sinu grofice sv. Eme Krške. Mirnski grad viri prvič omenjajo leta 1250, samo vaško naselje pa leta 1180. Mirnsko župnijo so ustanovili leta 1862, Občino Mirna pa leta 2011. Na mirnski občini so prodajo mirnskega gradu pozdravili.

Literarno srečanje na daljavo

Zlata hruška in moč pravljice

V četrtek, 2. julija 2020, ob 18. uri bo na spletu prva predstavitev italijanskega prevoda pravljice *Zlata hruška* Frana Milčinskega. Za spletno revijo Fare Voci jo je prevedla Elena Cerkvanič. Spletno literarno srečanje, ki bo potekalo v italijanščini z možnostjo dvojezičnih posegov, v italijanščini in slovenščini, ima naslov *La pera d'oro Di Fran Milčinski e il potere della fiaba (Zlata hruška Frana Milčinskega in moč pravljice)* in se je porodilo v sklopu prireditve Maggio dei Libri 2020 (Maj knjig 2020). Prireja ga Centro Italiano Femminile (Žensko italijansko središče) v sodelovanju z Eleno Cerkvanič in s podporo knjižnice Bibiloteca rionale Fabio Saffi.

Pri predstavitvi bodo sodelovale Elena Cerkvanič, prof. Cristina Benussi in psihologinja Nevja Monaco ter druge osebnosti iz tržaških kulturnih krogov.

Pravljica spada h knjigam Libri salvati (Rešene knjige), saj bila prepovedana v času fašističnega režima. Zbirko Zlata hruška je 2. oktobra 1934 policija zasegla v ti-

skarni založbe Goriška Mohorjeva družba. Od te izdaje so ostali le trije izvodi; enega hrani knjižnica Dušana Černeta v Trstu. Pravljica je prvič izšla l. 1917, ko ni bila še povsem tako očitna gonja proti slovenskemu

narodu, katere krut začetek znači požig Narodnega doma 13. julija 1920.

Pravljica pripoveduje o kralju, ki je hčerko objubil za ženo tiste-

mu, ki mu bo prinesel zlato hruško. Ta je visela na vrhu visokega, nedosegljivega, čarobnega drevesa. Glavni protagonist je reven pastirček, ki mu po mnogih prigradah vendarle uspe prinesiti kralju zlato hruško. Tako si pridobi kraljico, a izgubi svobodo javno govoriti o vseh nepoštenih kraljevih dejanjih. Konec pravljice priključuje v spomin fašistično prepoved izražaja v slovenskem jeziku in fašistično zatiranje.

Na srečanju bo govor o literarni vrednosti te pravljice (prisposobila za oblast, ki hoče zmeraj zmagati), kako pravljice vplivajo na otroka, pa še o čem.

Kdor želi sodelovati, se lahko poveže na spletni naslov Join Zoom Meeting <https://us02web.zoom.us/j/87052357279?pwd=TU1TYUk5cWU5ajFiZlZHQ0cyt3L2w2UT09>

Meeting ID: 870 5235 7279
Password: 447475

Prevedla in priredila
Iva Korišič

strokovnjake kot za preproste bralce, ki o tej temi morda ne vedo veliko. "Tokrat je opisanih nekaj manj kot 100 priimkov, upajmo, da bo kmalu izšla tudi knjiga, v kateri bo popisanih spet vsaj toliko priimkov, in potem še tretja, četrta ... Ja, priimkov je pri nas veliko. Manj takih, kot je Tino, ki bi zavahali rokave in jih raziskali in o njih napisali knjigo", je povedal Igor Gošče.

LM

Poklon velikemu Goričanu

Stanič naj v Gorici dobi svoj kip!

V četrtek, 18. junija, so se na dvorišču nekdanje gluhozemnice (današnje šole ISIS D'Annunzio, objekta, ki žal nosi ime prav po osebnosti, ki je sovražila vse slovansko) v Gorici poklonili Valentinu Staniču (1774 - 1847) ob 200-letnici njegovega prihoda v Gorico (1819). Na srečanju, ki sta ga pridelala Kulturni dom in Slovensko planinsko društvo Gorica s pokroviteljstvom ŠKGZ, so spregovorili predsednik KD Igor Komel, časnikar, planinec in član SPDG Vlado Klemše ter časnikar Andrea Bellavite.

Dobrodošlico prisotnim je dal Igor Komel, ki je dejal,

da si organizatorji prizadevajo, da bi spomin na Staniča ostal živ in da bi ga Gorica ne pozabila. Treba je opozoriti goriško javnost, da je Stanič zelo pomemben lik za goriško območje in bi ga bilo treba zaradi tega primerno obeležiti, saj je nesramno, da ima celo v Nemčiji več obeležij in nagrad, ki nosi njegovo ime, je poudaril Komel. Predsednik KD je izkoristil trenutek in se sicer zahvalil občinskim svetnikom in članom konzulte, ki so se pred leti borili in izborili, da je parkirišče ob nekdanji gluhozemnici naslovljeno po Valentinu Staniču, zaslužil pa bi si veliko več, vsaj še kip, kot ga ima Simon Gregorčič v Ljudskem vrtu.

Zgodovinski okvir in pomem-

bno delovanje Valentina Staniča je obudil Vlado Klemše, ki je naštel vse pomembne mejnike, ki so zaznamovali Staničevo življenje. Pred dobrimi dvesto leti je Stanič sprejel mesto stolnega kanonika v našem mestu in nadal-

jeval in nadgradil niz novih pobud in načrtov. Eden najpomembnejših je zagotovo ustanovitev in postavitve zavoda za gluhozeme otroke, prav objekt, kjer danes stoji italijanski višješolski zavod. Stanič je bil gotovo najpomembnejša osebnost na kulturnem, vzgojnem in socialnem področju v Gorici v prvi polovici 19. stoletja, je poudaril Klemše. Bil je pravzaprav tudi velik planinec, prvi alpinist v Vzhodnih Alpah, kar priznavajo tudi zgodovinarji na nemškem območju. Podal se je na najvišje vrhove današnje dežele FJK in v okolici Salzburga. Miril je višine in si vse zapisoval. Klemše je spomnil, da je bil Stanič tudi med pobudniki nastanka vse-

splošne slovenske založbe, ki je žal zaradi smrtne nesreče ni dočakal. Uresničil jo je leta 1852 A. M. Slomšek z Mohorjevo družbo.

V italijanščini je spregovoril Andrea Bellavite in dejal, kako je bil Valentin Stanič pomemben za povezovanje in ustvarjanje novih dragocenih vezi na goriški in tudi mednarodni sceni. "Bil je velik človek, ki si je želel pomagati vsem, predvsem manj srečnim", je poudaril Bellavite, ki je razložil, kako si je želel v Gorici pomagati prav tistim, ki so bili takrat na robu družbe. Ustvaril

je šolo gluhozemnim, ki je delovala 160 let, preden se je italijansko šolstvo končno organiziralo in poskrbelo tudi za to družbeno skupino. Bellavite ga je primerjal z Basaglio, saj je prav kot on vrnil človečnost in dostojanstvo zamenjani družbeni skupini. Velik človek, velik Goričan torej, ki mora dobiti še pravo ovrednoteno mesto v Gorici. Upamo, da se bo to zgodilo v kratkem. Pobude, kot je bila četrtkova, so vsekakor dobrodošle in hvalevredne, kajti če ne gojimo spomina mi Slovenci v mestu, ki nam je Stanič pri srcu, bomo tudi mi prvi krivi, če tak pomemben slovensko-goriški lik ne bo primerno obeležen.

MČ

Podelitev prve Cankarjeve nagrade

Prejel jo je Sebastijan Pregelj za roman V Elvisovi sobi

Prvo nagrado za najboljše izvirno leposlovno delo preteklega leta, poimenovano po Ivanu Cankarju, je 21. junija 2020 na Vrhnikih prejel pisatelj Sebastijan Pregelj za roman *V Elvisovi sobi*. Kot je ocenila žirija, v romanu dobro zajame občutke generacije, ki je razpad Jugoslavije, vojno in tranzicijsko obdobje doživljala v zgodnji mladosti.

V Elvisovi sobi je roman, prelit s spominom na zgodovinske premike zadnjih let. Zgodba, v kateri se intimno prekriva s širšim družbenim dogajanjem, sovpada z obdobjem od konca 70. let prejšnjega stoletja do osamosvojitve.

"Pregelj proces spreminjanja družbenih razmerij ponazori na jezikovni ravni, ko v sprva zamejeno prvoosebno perspektivo vpleta vse več elementov tedaj aktualnega diskurza, odraža pa tudi protagonistovo postopno ozaveščanje silnic, ki so razhralljale vezi otroškega prijateljstva. Z rabo 'večnega sedanjika' avtor ohranja iluzijo nezaključenosti in po-

doživljanja vseh možnosti, ki so se odpirale v Elvisovi sobi kot simbolu neobremenjenega otroštva", je o nagrajenem romanu zapisala žirija.

Njegova pisava je artikulirana in kaže nedvomno pripo-

vedno večščino: ve, kaj hoče, in ve, kako to tudi povedati, je nagrado še utemeljila žirija, ki so jo sestavljali Ana Geršak, Darja Pavlič, Matej Bogataj, akademik Niko Grafenauer in Ivan Verč kot predsednik.

Kot je ob prejemu nagrade povedal Pregelj, roman govori o njegovi generaciji, ki je

odraščala ob nekih prelomnih dogodkih. Po njegovih besedah je prišel čas za to, da pogledajo nazaj, zgodbe zapisejo in jih povedo generacijam, ki prihajajo. Da jim pokažejo čase, ki so bili "malo bolj razburljivi". Takrat je po Pregljevih besedah treba držati skupaj in lahko tudi uspe.

"Roman pripoveduje tudi o tem - o ljudeh, ki so se ne po svoji krivdi znašli na napačni strani, drugi pa brez pravih zaslug na pravi strani", je dodal nagrajenec.

Nagrada, vredno 5.000 evrov, so lani ustanovili Slovenski center Pen, Slovenska akademija znanosti in umetnosti (Sazu), Univerza v Ljubljani in Znanstvenoraziskovalni center Sazu. Donatorka je Občina Vrhnik. Podelili so jo v Cankarjevem laznu na Vrhnikih, na zemlji, ki je bila nekoč v lasti Cankarjevih. Zanj so bili nominirani še Vinko Möderndorfer z zbirko esejev, dnevnikov in krajših mnenjskih zapisov Ljudomirznik na tržnici, Simona Semenič z igro To jabolko, zlato in Brane Senegačnik s pesniško zbirko Pogovori z nikomer.

Krstna predstavitev knjige Priimki avtorja Tina Mamiča

Prva predstavitev knjige Goriške Mohorjeve družbe o primorskih priimkih, ki je šla v tiskarno pred začetkom epidemije, je bila v okviru Večera pod čačnom v Ajdovščini. Večer je vodil televizijski novinar Igor Gošče in nato o tem pripravil televizijsko oddajo Sledi korakov. Oddaja je na ogled na kanalu YouTube.

Knjigo je predstavil avtor, profesor zgodovine Tina Mamič. Knjiga Priimki, njih izvor in pomen je nastala kot rezultat večletnega dela v slovenskih arhivih. Med predstavitvijo je avtor spregovoril tudi o nekaterih najbolj zanimivih priimkih. Knjiga je zanimiva tudi zato, ker ne gre le za golo naštevaje priimkov, ampak za poglobljene zapise o posameznih priimkih, o tistih, ki te priimke nosijo, in še marsikaj zanimivega izvemo o njenem prebiranju. Vse zapisano sloni na trdnih, zgodovinskih in preverjenih virih in dokumentih. Istočasno pa so zapisi o priimkih dovolj poljudni, da so zanimivi tako za

POGOVOR Petra Pahor, predsednica DMK

Vrata našega društva so odprta za vse mlade, ki želijo poživiti dejavnost na našem območju

Devinski mladinski krožek že 5 let sooblikuje družbeno življenje devinsko-nabrežinske občine in širše okolice. Mladi prirejajo številne prireditve za domačine in aktivno sodelujejo tudi z drugimi slovenskimi društvi v FJK. O delovanju, ki je bilo živahno tudi v teh izrednih in kočljivih časih, saj se je uspešno preselilo na socialna omrežja, smo se pogovorili s študentko biokemije na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo v Ljubljani ter predsednico društva Petro Pahor.

Kako si doživljala te posebne mesece?

Po pravici povedano, ko se je začelo govoriti o virusu, sem bila v Ljubljani in kot večina sem mislila, da zadeva ni tako huda in da se bo pravzaprav hitro končala. Jaz in sestra sva takrat vseeno prišli iz previdnosti domov, a mislili sva, da se bova takoj vrnila spet v Ljubljano. Na koncu pa smo vsi razumeli, da je virus nekaj hujšega; izredno stanje in karantena sta se namreč bistveno zdaljšala. Sama sem dobro izkoristila ta čas za študij, saj so bile druge dejavnosti zamrznjene in sem lahko bila koncentrirana na univerzitetno pot. Glede na to, da sem študentka, to stanje ni vplivalo tako hudo name. Nedvomno pa sem pogrešala socialno življenje, srečanje s prijatelji, petje in svobodo premikanja.

Kako pa izpiti?

Profesorji so bili zelo razumljivi.

V teh mesecih smo imeli na programu serijo kolokvijev, ki so zaradi izrednega stanja odpadli, tako imamo zdaj celotne izpite na koncu. Izpiti potekajo spet v živo, tako v bistvu, kar se tiče moje univerze, se ni veliko spremenilo.

P Reidimo na delovanje Devinskega mladinskega krožka... Kako se je sploh začelo?

Devinski mladinski krožek je nastal leta 2015 oz. konec leta 2014 smo prvič nastopili na božičnem koncertu v Štivanu, prav takrat se je vse začelo. Mladi iz Devina in okolice smo se družili večkrat po nedeljski maši in tako je najprej nastal zborček, s katerim smo začeli nastopati na koncertih v vasi in

potem počasi prirejati razne kulturne dogodke. Ustvarili smo abonma lutkovnega gledališča z naslovom Lutkovno gledališče Pristanišče, ki je doživel velik uspeh. Potem smo svojo dejavnost vedno bolj širili in dodali tudi spomladansko produkcijo. Ta dva dogodka sta postala stalnici našega društva.

Kako doživljaš vlogo predsednice?

dejavnost na našem območju.

Veliko sodelujete z drugimi društvi, predvsem mladinskimi ...

Ja, radi se povezujemo z drugimi društvi in skupaj ustvarjamo skupne pobude. Mislim, da sta res vredna omembe projekt in predstava Legende, ki smo jo uprizorili v sodelovanju s Prosvetnim društvom Vrh Sv. Mihaela in Slovenskim katoliškim

verjanskim mladinskim krožkom, s katerim bi radi še naprej sodelovali.

Udeležili smo se vseh pobud društva DM+ in res spoznali veliko mladih, novih prijateljev in tudi izkoristili novonastale vezi. Letos pripravljamo in že izvajamo projekt o narečjih in smo po zaslugi društva DM+ prišli v stik tudi z Benečani, s katerimi bi se drugače gotovo težje povezali.

Bi povedala kaj več o tem načrtu o narečjih? V tem izrednem času ste to zamisel veliko delili na socialnih omrežjih, predvsem na Instagramu in Facebooku.

Letos spomladi smo hoteli pripraviti niz dogodkov, ki bi bili povezani z narečji v različnih slovenskih vaseh v naši deželi. Želeli smo uvesti to temo, ki bi se potem nekako navezala na večjo produkcijo, ki bi jo uprizorili v jeseni z naslovom Dialektor. Epidemija pa nam je prekržala načrte. Da ne bi zamrzili dejavnosti in da bi mlade, ki so bili zaradi virusa zaprti v glavnem domu, malo razveselili, smo začeli predvajati kratke posnetke po Instagramu in Facebooku, in to vsak torek, klicali smo ga DialekTork. Začeli smo s kvizi, kjer je bilo treba izbrati pravičen odgovor oz. pomen besede v narečju, in zdaj tudi redno določimo neki predmet in vprašamo mlade, ali nam pošljejo posnetek, na katerem razkrivajo, kaj temu pravijo doma. Zamisel nam je

prišla prav na zadnji delavnici društva DM+. Tema narečja nam je vsem zelo blizu in pri srcu. Želeli smo si pobudo, ki bi povezovala celo slovensko narodno skupnost v Italiji in obenem privlačila mlade ter bila koristna za boljše medsebojno spoznavanje. V krožku je tudi jezikoslovka in nam veliko pomaga s tega vidika. Zamisel je bila uspešna in smo imeli kar velik odziv na socialnih omrežjih. Sicer kot vsaka novost ima v začetku večjo pozornost, ki se potem niža, zato skušamo ustvariti čim bolj raznolike posnetke in pobude.

Verjetno ni bilo lahko vse organizirati v letošnjih nenavadnih razmerah.

Res je bilo nenavadno. Ideje pridejo na dan, prav ko se družimo v skupini, osebni stiki so res dragoceni. Tako smo se morali pogovarjati na drugačen način, kar nima istega učinka, vseeno pa smo zadovoljni z rezultatom.

Kakšni so naslednji načrti?

Rekla bi, da je skrb za naslednje načrte zopet na dnevnem redu. Zdravstvena kriza ni še mimo, zato najprej upamo, da se ne bo stanje v naslednjih mesecih spet poslabšalo. Cilj je začeti naslednjo sezono, to se pravi v jeseni, spet z lutkovnim gledališčem in se dobro pripraviti na spomladansko produkcijo o dialektu. Če nam bodo razmere dopustile organizacijo načrtovanega, bomo že zelo zadovoljni.

Matevž Čotar

Poslovil se je p. Tito Magnani

Zelo si je prizadeval za beatifikacijo p. Placida Corteseja

Po daljši bolezni je v bolnišnici v kraju Feltr pri Bellunu 19. junija preminil zaslužni italijanski minorit p. Tito Magnani, ki je med drugim veliko delal za to, da bi p. Placido

Večne zaobljube je naredil leta 1950, v duhovnika pa je bil posvečen leta 1954. Služboval je v Camposampieri, Padovi, Noventi, Trevisu, Brescii, Sanzenu na Tridentinskem. Zadnje leto je

cepostulator za beatifikacijske postopke. Kot tak je poskrbel za raziskave in gradivo za beatifikacijski postopek za mučeniškega p. Placida Corteseja, s katerim smo Slovenci globoko povezani. V Trstu sta bila izpeljana prvi in dopolnilni cerkveni proces, ki se je končal 25. oktobra 2012. P. Magnani pa je bil že leta 1981 avtor prvega v italijanščini pisanega Cortesejevega življenjepisa (v slovenščini je o njem pisal Vojko Arko v Argentini že leta 1967).

Beatifikacijski postopek, ki ga zadnja leta zavzeto spremlja novi vicepostulator p. Giorgio Laggioni, se nadaljuje v Rimu. Sredi maja so se na kongregaciji za zadeve svetnikov v Vatikanu teološki konzultorji soglasno pozitivno izrekli o gradivu ("Positio"), ki sintetizira vse raziskave in utemeljitve za beatifikacijo. Zgodovinski konzultorji so se o njem pozitivno izrekli že 31. januarja 2017. Zahtevni postopek predvideva, da gre zdaj zadeva pred zbor kardinalov in škofov. Če bo tudi tam mnenje pozitivno, pa bo potrebno dokazati še za čudež, ki se je zgodil na Placidovo priprošnjo.

ij

Slika P. TITO: P. Tito Magnani govori ob koncu drugega škofijskega postopka za beatifikacijo p. Placida Corteseja v škofijski kapeli v Trstu 25. oktobra 2012. Sedita tržaški škof msgr. Giampaolo Crepaldi in predsednik cerkvenega sodišča prof. Ettore Malnati (foto: Claudio Fedele).

Cortese dosegel čast oltarja. Rodil se je 8. aprila 1928 v vasi Segno di Taio na Tridentinskem, bil krščen za Domenica in 11 let star stopil v semenišče v Camposampieri pri Padovi, kjer so ga tudi pokopali.

bil v minoritskem domu za ostarele v Pedaveni. Kot zelo prijazen in razgledan redovnik je opravljal več odgovornih služb kot vzgojitelj in redovni predstojnik. Nekaj let je bil tajnik provinc sv. Antona, vrsto let pa vi-

Izšla 5. številka tržaške revije Mladika

Sredi junija je v Trstu zagledala luč peta številka revije Mladika. Uvodno misel je zapisal Sergij Pahor; v zapisu z naslovom Normalnost po slovensko? uvodničar razmišlja o odnosu, ki ga v Sloveniji imajo mediji do vlade Janeza Janše in o sistematičnem kritiziranju delovanja vlade.

V rubriki Fokus je v ospredju revolucionarno nasilje nad Slovenci na Tržaškem in Goriškem med drugo svetovno vojno in po njej; ni šlo za vojaške obračune, temveč predvsem za civiliste, katerih smrti ostajajo po 75 letih nepojasnjene in neopravičene. O tem je pisal članek v Slovenskem Primorcu iz leta 1948 (ki ga revija ponatiskuje), na osnovi osebnih in družinskih pričevanj pa o tem v pogovoru z Eriko Jazbar pripoveduje Silvester Metlika.

V rubriki o gospodarstvu se oglašja Rado Pezdir, ki piše o shemi vzporednega bančništva skozi primer ljubljanskega podjetja Elektrotehna. V članku z naslovom V Sloveniji osvobodjeni koronavirusa se analizirajo sodobno gospodarsko stanje v Sloveniji in posledice pandemije.

V rubriki In memoriam se Ines Škabar spominja akademika dr. Franceta Bernika, ki je bil en semester tudi gostujoči profesor na tržaški univerzi. V ekološkem članku z naslovom Narava brez človeka lahko preživi, človek brez narave pa nikakor ne avtor razmišlja o moralnih, ekoloških in gospodarskih posledicah pandemije koronavirusa, ko so naše prioritete postavljene na glavo, pod vprašaj je tudi delovanje številnih podjetij in tovarn, predvsem pa se je porodila zavest, da potrošniški sistem, v katerem živimo, je obsojen na propad.

V rubriki literatura je objavljena kratka zgodba Miloške Krez Laboratorij, ki je prejela tretjo nagrado za prozo na 48. literarnem natečaju revije Mladika. Ivo Jevnikar piše o dobrotnikih, »angeli«, v fašističnem koncentracijskem taborišču v Monigu: Bredi Rus, Milanu Lenarčiču in Veri Magušar. Mira Cencič piše o narodnem delovanju voditelja goriške sredine dr. Iva Juvančiču. Objavljen je tudi članek o družini Mizerit iz Števerjana, iz katere izhaja Tone Mizerit, letošnji prejemnik nagrade Vstajenje, ki živi in deluje v Argentini.

Mojca Polona Vaupotič je avtorica umetniško-zgodovinskega zapisa o franciškanski cerkvi Gospodovega oznanjenja Mariji v Kostanjevici nad Novo Gorico, kjer so v letih 2017–2019 potekale konservatorska-restavratska dela in cerkvi dala nov sijaj.

V rubriki o primorskih glasbenikih Franc Križnar piše o glasbeniku in učitelju Avgustu Arminu Lebanu, ki je živel v drugi polovici 19. stoletja.

Mitja Petaros je avtor članka o spominskih evrskih kovancih vrednosti 2 R, ki se redno izdajajo od leta 2012.

V rubriki Prebrali so za vas objavljene recenzije Maje Smotlak romana Marija Čuka Črni obroč, ter oceni Magde Jevnikar knjige Barbare Ane Fužir Schart Kam pa danes? in likovne razstave Melanie Calzi v Narodni in študijski knjižnici v Trstu.

V mladinski prilogi Rast najprej preberemo uvodno misel Neže Petaros o slovenskih športnih društvih v zamejstvu in o njihovem odnosu do mladih. V anketi, ki sta jo pripravila Nicholas Taucer in Luna Callin, dijaki višjih srednjih šol Zois in Prešeren v Trstu odgovarjajo na vprašanje, kaj pogojuje njihovo izbiro športnega kluba in katero vlogo imata manjšinska pripadnost in raba slovenščine pri tej izbiri. Jernej Močnik se je o slovenščini v športnih društvih v Italiji pogovarjal s predsednikom Združenja slovenskih športnih društev v Italiji Ivanom Peterlinom. Veronika Bordon je pripravila članek s pričevanji nekaterih maturantov o njihovih pričakovanjih pred letošnjim izrednim maturitetnim izpitom.

Po ponovnem odprtju državnih meja Srečanje na mejnem prehodu Lazaret

Dragocenost prostega prehajanja slovensko-italijanske meje smo občutili leta 2007 ob vstopu Slovenije v schengensko območje. V zadnjih mesecih smo se zavedali, kako krhek je lahko vsak napredek, kar je še bolj poudarilo naš občutek, da je ta dragocenost temeljnega pomena. Slovenska kulturno-gospodarska zveza, Svet slovenskih organizacij in Italijanska unija se veselijo novega odprtja mejnih prehodov po globalni zdravstveni krizi. Prepričani smo namreč, da so doživeli največjo korist od padca meje člani obmejnih narodnih skupnosti. Tako sta zapisali krovni organizaciji v tiskovnem sporočilu pred srečanjem na slovensko-italijanskem prehodu. Na mejnem prehodu Lazaret pri Miljah so se v sredo, 17. junija, namreč srečali predsednik Sveta slovenskih organizacij Walter Bandelj, predsednica Slovenske kulturno-gospodarske zveze Ksenija Dobrila in predsednik Italijanske unije Maurizio Tremul. Predstavniki dveh narodnih skupnosti, Slovencev v Italiji in Italijanov v Sloveniji, so s srečanjem želeli obeležiti končno prosto prehajanje meje, za kar so si veliko prizadevali v

vseh teh mesecih, je povedala Ksenija Dobrila. "Skupaj smo naredili marsikateri korak, zapisali marsikateri dokument z željo, da bi se državi usklajevali, da bi Evropa razumela, da so ob-

nosti. Walter Bandelj je povedal, da je srečen, ker se je zdravstvena kriza umirila in smo lahko začeli ponovno živeti skoraj normalno in je naše območje začelo

zadele, res onemogočijo plodno delovanje vseh, in z veseljem pozdravlja ponovna osebna srečanja in načrtovanja z italijansko narodno skupnostjo v Sloveniji in prav tako z matično državo. Predsednik je tudi opozoril, da nas 13. julija čaka pomemben dogodek, ko bodo Narodni dom vrnilo slovenski narodni skupnosti v Italiji. Dogodek, na katerem bosta prisotna

mejna območja poseben prostor, kjer so skupna čezmejna načrtovanja, pogovori in odnosi posebno pod udarom, če se jim postavijo pregrade", je še dodala Dobrila, ki je prepričana, da skupna pot, ki smo jo doživeli, nam bo koristila tudi v prihod-

spet skupno dihati brez meja. "Zidove smo že pred leti odstranili, zdaj so se ponovno pojavili, tako kot ni nihče pričakoval. Upamo, da se tako izredno stanje ne bo nikoli več pripetilo", je dejal Bandelj. Dodal je, da take okoliščine, kot so nas letos pri-

predsednika Italije in Slovenije, bo zabeležil željo po drugačni prihodnosti za vse nas in predvsem za mlade, kajti vsi si želimo prihodnost sožitja, miru in skupnega sodelovanja. Tudi Tremul je povedal, kako dobro poteka sodelovanje s slo-

Darovi

V spomin na prijatelja **Sašo Rudolfa** darujeta za Novi glas 100 evrov Tatjana in Antek. **Misijonski krožek Rojan je prejel:** Za misijonarja Pedra Opeko – Madagaskar: N. N. 100 evrov. Darove lahko nakažete tudi

na:
ZADRUŽNE KRAŠKE BANKE
IBAN: IT22 L089 2802 2010
2000 0086 948
Codice BIC: CCTSIT2TXXX
Misijonski krožek Rojan
ul. Cordaroli 29
34135 Trst

Naš dragi

IVAN BUZEČAN

praznuje v teh dneh častitljivo obletnico rojstva.

*Hvaležni za dolgoletno prizadevno sodelovanje,
mu veselo nazdravljamo
in želimo mnogo dobrega*

VSI PRI VINCENCIJEVI KONFERENCI

vensko narodno skupnostjo v Italiji in kako je z Bandljem in Dobrilo v stalnem stiku. "Danes smo želeli simbolično obeležiti ponovno odprtje prehoda in prav tako srečni smo, kot smo bili pred leti, ko smo meje popolnoma odstranili. Začasno zaprtje zaradi zdravstvene krize nas je znova ločilo, ostali smo v kontaktu, a smo bili prisiljeni prekiniti osebne stike, ki so bistveni za naši skupnosti in državi", je poudaril Tremul. Narodni skupnosti v Italiji in Sloveniji sta vedno sodelovali in si vedno prizadevali, da bi premostili vse meje, bodisi fizične kot mentalne, in to je tisto, kar si želijo delati tudi v prihodnosti,

kajti samo z medsebojnim spoštovanjem in željo po skupnem območju, kjer vlada mir, lahko gradimo bazo za nadaljnje razvijanje. Predsednik Italijanske unije se je tudi navezal na Bandljeve besede glede Narodnega doma in poudaril, kako je 13. julij pomemben tudi za italijansko narodno skupnost v Sloveniji, in dodal, da so vse take geste sprave in pravičnosti dobrodošle. "Vrnitev Narodnega doma ne bo pomemben dogodek samo za slovensko narodno skupnost, ampak za vse, ki živimo na tem območju in ki si želimo skupne, mirne in plodne prihodnosti", je sklenil.

MC

Štirinajsta knjiga leposlovne zbirke Pavlove hiše v Potrni

Pesmi s Krasa / Gedichte aus dem Karst / Poesie dal Carso

Pavlova hiša v Potrni v bližini kopališkega kraja Gornja Radgona - Bad Radkersburg ni le kulturni center Slovencev na avstrijskem Štajerskem, temveč tudi kraj številnih regionalnih in nadregionalnih pobud, predavanj, razstav, literarnih na-

s Slovenijo ter avstrijsko Štajersko in Koroško povezanih avtoric in avtorjev. Štirinajsta knjiga leposlovne zbirke Pavlove hiše je bibliofilsko učinkujoča trijezična nemško – slovensko – italijanska pesniška zbirka Marie Valentine Kravanja

zapisal, da pesnica "s svojimi na videz krhkimi verzi sega onkraj ganljive navezanosti na pokrajino gmajne in morja ter se dotika tistega čutenja, ob katerem se na stečaj odpirajo vrata do ranljivosti duha, k spomenu in utrjevanju lastne zavesti in spoznanj".

Maria Valentina Kravanja se je rodila leta 1979 v Gradcu. Je umetnostna zgodovinarica, pedagoginja, romanistka in bioterapevtka. Deluje na Inštitutu za umetnostno zgodovino graške univerze. Zaradi družinskih vezi se ukvarja tudi s kulturo in umetnostjo na Tržaškem in na Krasu. V nemščini je napisala strokovno knjigo o tržaški likovni umetnosti v prvi polovici 20. stoletja. Tudi v njenih pesmih je čuti veliko ljubezen do Krasa in njegovih ljudi in do bližnjega morja.

Pesmi s Krasa je avtorica napisala v nemščini in jih istočasno prepešnila v italijanščino. Za slovenske prevode je poskrbel Ana Jasmina Oseban, ki je med drugim v slovenščino prevedla dela pomembnih avstrijskih in nemških avtorjev Musila, Rotha, Zweiga, Bölla, Grilparzerja, Reich – Ranickega in židovskih nemških pesnic Ausländer in Domin. Znana prevajalka se je rodila leta 1978 v Celju. Prva pesem v zbirki z naslovom Kraj miru je subtilna hvalnica pesničinemu kraškemu vrtu, ki je

predstavljen kot očarljiv locus amoenus, kot kraj ljubezni in zadovoljstva, v katerega je pesnica vpeta med brinjem in cvetočimi grmiči, čebelami in metulji ... Tu njene korenine sežejo "skoz brazdat kamen" v globino in jo napajajo z vitalno silo. Naslednja pesem Nona Virca je posvečena - kot tudi celotna zbirka - "modrosrčni ženi", ki je bila v času fašizma dejavna v slovenskem odporiškem gibanju v Trstu in okolici. Med drugim piše: Tvoje življenje mi je v vzgled, da je veliko, dobrotno srce mnogo močnejše od najhujših dni ...

V pesmi, ki je v slovenščini in v nemščini imenovana Ljulivo in v italijanščini Ljölivo, se avtorica sooča s simbolnim drevesom kraškega in mediteranskega prostora, ki vanjo med drugim zanaša "sproščeno razgretost" in "rdečo usedlino vina". V poeziji Marie Valentine Kravanja je veliko ljubeza in bukoličnega. Kraška pokrajina zadira v njej vedno znova na poseben način, ko pesnica sledi "dišavam pinij in galebim krikom in se predaja vetru in zlati luči, ki prežarja hraste".

Marko Sosič je v spremni besedi zapisal, da so te "pesmi v resnici ljubezenske ... in ljubezen je zapisana v travah in stezah, po katerih stopa človek s svojim spominom in zgodovino". V pesmi Kraševke se sooča s Kraševkami, ki jih zapiše z veliko začetnico. Piše o teh pogumnih kmečkih ženah, ki so se "vozile tja dol v mesto ob morju". Postavlja si jih za zgled, ko si zaželi, da naj tudi njej "veter razmrši lase in naj jo bel, razpokan kamen nosi

in greje ..."

Svoje notranje občutke zna pesnica združiti z impresivno oblikovanimi podobami narave in pokrajine. Ta diha iz kraške zemlje in kamna z dušo njenih ljudi, s katerimi se vedno znova poveže tudi v socialnem in zgodovinskem kontekstu, o čemer priča na primer pesem Mrtvo v meni, ki jo je posvetila staremu stricu Karlu in njegovim tovarišem iz slovenskega odporiškega gibanja v času fašizma.

Poetične refleksije se združujejo v prostih verzih v učinkovite podobe, iz katerih se pesnica, kot na primer v pesmi Timava, napaja iz njenih "sladko – hladnih" izvirov. Čuti se, da je avtorica tudi umetnostna zgodovinarica, kar pride še posebno do izraza v pesmi Zimska svetloba v zaledju, v kateri se utišana milina tihožitsko preliva "skozi gole veje v blede presvetljeni megli". Skozi lepe primere pride avtorica tu do spoznanja, da šele v skoposti tega letnega časa zaznamo "vonj ... plodnosti". Tudi Soči, katere "ime zapisuje z zlatim peresom", je posvetila eno od besedil. Ve za njeno krvavo zgodovinsko zgodbo, vendar pravi, da je prišel čas, da se očisti v njenem viru in da svojo in njeno trpkost pusti v preteklosti. Pesem Nimfe ob morju je poz-

drav morskimi vilam, toda te so primorska dekleta Anica, Stanka, Mariuccia, Lidija, ki na obali ob morju "klepetajo o novicah in vsakdanjih rečeh".

Kar več besedil je posvečenih Trstu. Septembra ga vidi v gladki svetlobi in sliši v vetru, v pesmi Razumeti Trst pa skuša razpoznati njegovo pestro podobo. V eni od pesmi piše o galebih, ki ji v letu prinašajo novice z morja. Spusti se v živalsko bit in sanja, da je galeb. Ne zanemari niti za Trst tako posebnega in prijetnega dogodka, kot je Barcolana, kjer njeno dušo odnese "daleč onstran pisanih jadrnic na odprto morje".

Toliko lepih besed o Krasu, Primorskem in Trstu ter njegovih ljudeh zmora verjetno samo humano pero ljubeznivega opazovalca ali opazovalke, ki prihaja z avstrijskega severa v lesketajočo se bleščavo tržaškega obmorskega sveta in njegovega bolj trdega zaledja, kjer pa je, kot pravi v eni od pesmi, celo v "skopi kraški zemlji vse, kar življenje potrebuje, da vzdrži".

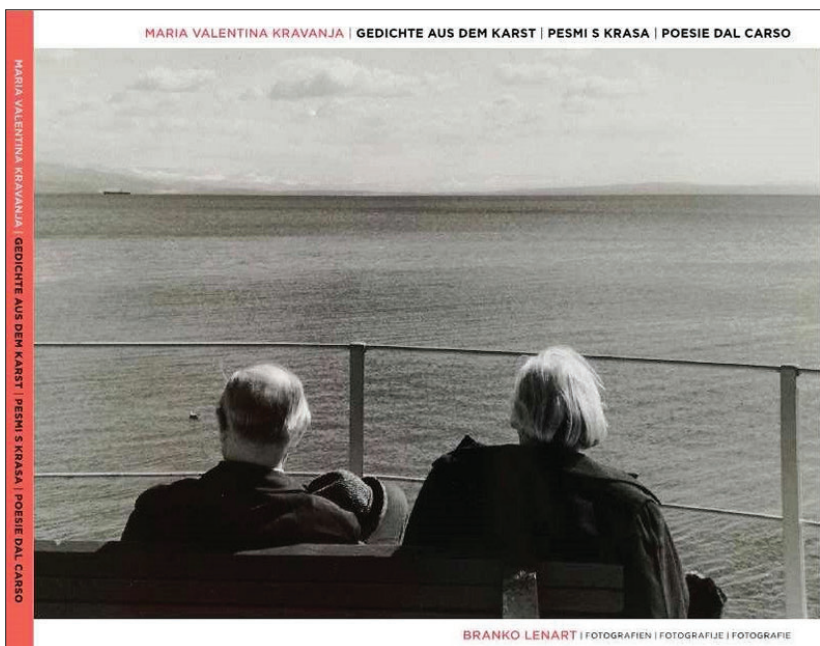
Imenitne črno-bele fotografije Branka Lenarta z različnimi primorskimi pokrajinskimi motivi podarjajo pesniškim besedilom Marie Valentine Kravanja dodaten čar.

Lev Detela

Luč življenja na grob Saše Rudolfa

Ko sem Te pred sedmimi leti poklicala iz ljubljanskega v tržaški mestni vrvež, sprašujoč po zapuščini Tvojege očeta, niti slutila nisem, da boš tisti, ki bo poživljal vezi med zamejstvom in Muzejem novejšje zgodovine Slovenije v matični domovini, vneto promoviral razstavne in knjižne projekte in spodbujal pomen ohranjanja zapuščin zgodovinske vrednosti. Tvoje - dostojanstvena drža, intelektualna širina in pripovedna moč – so hitro završale v muzejskih krogih. Tvoje domoljubje je pregnalo narodno otrplost, Tvoje kritike vzbujale samoizpraševanje izgovorjenega in napisanega. Izražal si ljubezen do družine. Hrepenel si po pokojnih prednikih in iz njihovih življenjskih usod črpal najdragocenejšje. Zdaj si z njimi. Z mamo, s sestro, z očetom, ki Ti ga je bilo dano poznati le šestnajst let in ki si mu želel izkazati spoštovanje, ker se je v prelomnih časih odločil za življenje, za slovenski narod. Naj na Tvojem grobu gori luč življenja. Počivaj v Bogu. Tebi vedno hvaležna

Irena Uršič

stopov in koncertov. Ta slovenska štajerska ustanova deluje v okviru Kulturnega društva člen VII za avstrijsko Štajersko v prenovljeni hiši, ki je bila last družine v Sombotelu na Madžarskem tri kulture in narode povezujočega pesnika, etnologa in jezikoslovca Avgusta Pavla, ki je umrl leta 1946. Pavlova hiša je tudi muzej, galerija in založba, ki izdaja znanstvene in literarne knjige. V zbirki leposlovnih knjig je izšlo že petnajst slovenskih in nemških oziroma večjezičnih publikacij večinoma

Pesmi s Krasa. Pesmim v knjigi velikega formata je dodanih nad 20 črno-belih fotografij s kraškimi in jadranskimi obmorskimi motivi mednarodno uveljavljene ga umetniškega fotografa Branka Lenarta. Na Ptujju leta 1948 rojeni Lenart živi v Gradcu in v Piranu in od leta 1968 sodeluje na skupinskih in samostojnih razstavah v Evropi, Severni Ameriki in na Japonskem. V kratki spremni besedi k omenjenim Pesmim s Krasa je tržaški pisatelj Marko Sosič med drugim

Deseta številka otroške revije Pastirček v š. l. 2019/2020

Hurrraaa ... počitnice so tu!

Naposled se je končalo tudi to prečudno šolsko leto, katerega drugi del je tako odločilno in nenavadno pogojeval izbruh epidemije koronavirusa covid-19. Le-ta je predčasno zaprl šolska vrata vsem šolarjem, ki so pouk morali spremljati vsak s svojega doma, brez neposrednega stika z učitelji in razigranimi sošolci. Hvala Bogu, končala se je ta mora in učencem je zasijalo počitniško sonce, ki prinaša svobodne dni, gotovo polne lepih dogodivščin in novih izkušenj. Z otroki se veseli počitniškega odidha tudi Pastirček s svojimi sodelavci in seveda urednikom Marijanom Markežičem, ki priporoča zvestim Pastirčkovim prijateljem, naj doživite počitniške vtise zabeležijo v spisih ali naj jih prelijejo v živobarvne risbe in naj jih zaupajo Pastirčku. Opozarja jih tudi, naj čim prej narišejo kakšno lepo risbico za Pastirčkovo naslovnico za naslednje šolsko leto 2020/2021 in naj jo pošljejo po "navadni" pošti, ker tako prispe na uredništvo v vsem barvnem sijaju, ne da bi kaj tega spuheto v virtualnem svetu. Vse potrebne podatke za natečaj najdejo bralci na 13. strani junijske, zadnje številke Pastirčka v letošnjem 74. letniku. Iz nje veje razigran počitniški vetrič. Počitniško razporedjenje preseva pesmico Počitnice Vojana T. Arharja, v kateri "Tabla komajda še gleda / prah

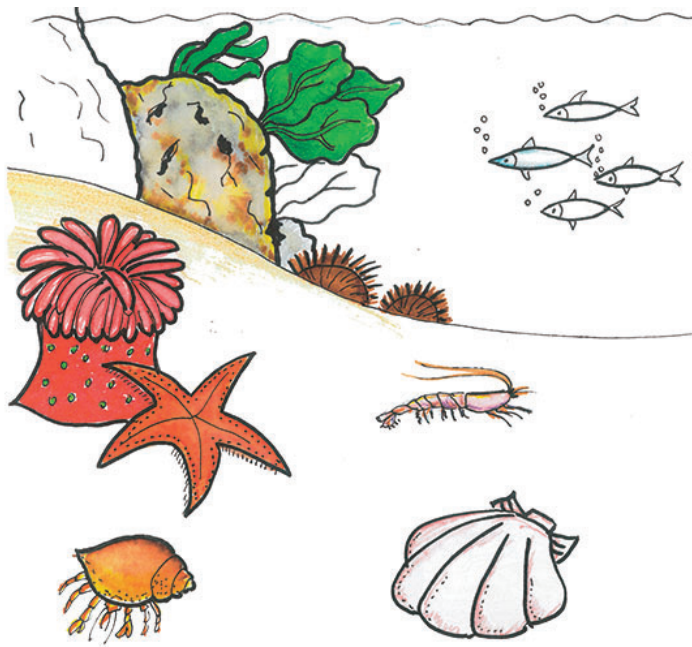
na šolska vrata seda... " Zlato, smejoče se sonce, ki siplje svoje tople žarke na dremajočo šolo, je ilustrirala Danila Komjanc. Prav ona je namenila najmlajšim Pastirčkovim bralcem idilično podobo morja v svoji rubriki Besede v podobah. Male risarje vabi, naj pobarvajo morske prebivalce in naj skrbno preberejo njihova imena, da bodo tudi tako bogatili svoj besedni zaklad. Tega bodo krepili tudi ob branju svojevrstne pesmice že omenjenega V. T. Arharja Verziada in hudomušnih verzov Berte Golob Kdo je kdo: Kdor pesni, / je pesnik / ... / Kdor bere, / ali je berec? " Marijan Manček je pridal ilustracijo, ki komaj čaka, da jo otroci pobarvajo. Z besedami, vezanimi na poletje, morje, počitniško ozračje..., se na črkovni tabli poigrava tudi nepozabna ilustratorica Paola Bertolini Grudina s simpatičnim zajčkom Timijem v rubriki Čas za igro!!! Tudi dopolnitev le-te bo pripomogla k širjenju besednih obzorij. Morje in ribe so v središču pozornosti tudi v rubriki iste avtorice Spoznavajmo Sveto pismo. V njej je sicer protagonist Jona, ki ga je pogoltnila velikanska riba, ko so ga mornarji po njegovi volji vrgli v morje. Tega je razburkal sam Bog, ker se je ujezil na Jono, ki se je skrival pred Božjim ukazom, naj gre v Ninive in naj posvari tamkajšnje prebivalce, ki so živeli razuzdano življenje. Jono, ki je tri

dni preživel v ribjem trebuhu, najdemo tudi v tokratnem zapisu rubrike Zgodbe iz Svetega pisma, ki jo pripravlja Walter Grudina ob ilustracijah svoje ljube, zdaj žal že pokojne žene Paole, ki nam s svojimi toplimi ilustracijami še zmeraj ogreva srca. Njene nežne upodobitve žlahtnijo tudi zapis o hipoterapiji izpod peresa Nine Grudina. S hi-

Kot je zapisala Grudinova, je cilj hipoterapije ta, da se otrok bolj osamosvoji. Tudi druge domače živali lahko zelo pomagajo otrokom z različnimi težavami.

Povsem nenavadne skrbi pa se motajo po Packovih možganih. Čeprav pusta že zdavnaj ni več, nosimo še zmeraj maske. Packo se osuplo sprašuje, ali so morda njegove napake res tako grozne in nalezljive, da se je treba pred njimi zaščititi z masko in razkuževati vsako besedo, ki jo izreče?!

Kaj se je dogajalo s tremi verivci, ko je v gozdu nastal silovit

poterapijo - beseda izvira iz grščine - poimenujemo vedo, ki zdravi s pomočjo konja, te plemenite živali. Konj je lahko čudovito zdravilo in pomoč pri otrocih s posebnimi potrebami.

požar, pripoveduje Mariza Perat v povesti Tri verice. Kot vselej je vanjo nasula kopico poučnih drobcov, ki pomagajo malim bralcem pri boljšem spoznavanju sebe, svojih dobrih in slabih

lastnosti na strmi poti odraščanja, saj opisani živalski svet in obnašanje živali odlikavata človekovo ravnanje. Peratova nadaljuje tudi svoj zapis o življenju mučenca, blaženega Alojzija Grozdeta, ki je se rodil 27. maja 1923 v Zgornjih Vodalah pri Tržišču na Dolenjskem in je kot 12-leten otrok šel v Ljubljano študirat. Bil je odličen študent na ljubljanski klasični gimnaziji, kjer so ga najbolj veselili slovenščina in latinščina, pa še verouk. Učil se je in znal še druge jezike, in celo stenografijo in strojepisje. Že od otroških let je častil Mater Božjo. Če je le mogel, je redno hodil k maši. Vsem je rad pomagal, bil je tudi dober športnik. Pisal je pesmi, še posebno globoke so tiste z naslovom vsebino. Ko je 1. januarja l. 1943 odšel za praznike domov, so ga v kraju Mirna prijeli, mučili in usmrtili pripadniki partizanske straže, češ da je obveščevalec in ovaduh. Pokopan je bil v Šentruptu, zdaj pa počiva v Marijini romarski cerkvi na Zaplazu na Dolenjskem. Dne 13. junija l. 2010 je bil Alojzij Grozde proglašen za blaženega. Slovesnost je bila v Celju, združena s slovenskim evharističnim kongresom.

V počitniških dneh se bo kdo izmed Pastirčkovih prijateljev lahko odločil za izlet v hribe ali gore. Kako se moramo za take podvige pripraviti in biti zmeraj previdni ter vzeti tudi sredi poletja s seboj topla oblačila, primerno obutev, hrano in pijačo, je vse lepo zabeleženo in upodobljeno v dopolnjevanju z naslovom V gorah in v "slikanici" V hribih, tej je priloženih še sedem po-

membnih opozoril. Kdor pa se raje drži domačega ognjišča, se bo v mamini kuhinji lahko šel peka. Vesna Benedetič s svojima sodelavcema, medvedom in zajčkom (ki se že obližuje pred vabljivo jedjo), v sliki in besedi ponuja recept za domačo pizzo, ki gotovo tekne prav vsem otrokom. Tisti pa, ki se rad igra s prijatelji, zdaj je sicer treba upoštevati varnostne razdalje!, bo v junijski številki Pastirčka našel dve kratkočasni igrici.

Kakšna dragocena vrednota je svoboda, smo vsi, otroci in odrasli, občutili prav v času, ko nas je nalezljiva bolezen prisilila biti med domačimi stenami. O svobodi, ki jo občutijo tudi ptice, ko se dvigajo visoko nad nebo, pa še mi, ko naša srca žene veter Svetega Duha, poje pesmica Svoboda, ki jo je na papir zliła Berta Golob, na notno črtovje pa prenesel Patrick Quaggiato, ki je navdušenim malim pevcem uglasbil že celo vrsto pesmi. Vsebinsko junijske številke Pastirčka dopolnjujeta razvedrilna stran in pisana Pastirčkova pošta, ki prinaša tudi sporočilo, da je pred kratkim pri Goriški Mohorjevi družbi izšla zanimiva in koristna knjiga Krasna potepanja z malčki (Kam pa danes?) izpod peresa Barbare Fužir Schart. Na razpolago je v Tržaškem knjižnem središču v Trstu in Katoliški knjigarni v Gorici.

Tudi deseto številko Pastirčka najdejo otroci na spletni strani našega tednika www.noviglas.eu

Vesele in doživetij polne počitnice, dragi Pastirčkovi bralci!

Iva Koršič

Praznični kavni obred Etiopija tretjič

Že smo v Alamati. In sredi mesta zavijemo levo in obiščemo sestre matere Tereze. Peljejo nas do sirotišnice, v kateri so majhni otroci, najstarejši imajo le dve leti. Gledam naše deklince, nekatere od njih sploh ne poznajo ne mame ne očeta, kako se igrajo s temi malčki, jih stiskajo k sebi, poljubljajo, kako so nežne in vesele obnem. Gledam Myron. V rokah drži malega dojenčka, ga pestuje, mu nekaj prigovarja. Ko pogleda proti meni, v njenih očeh opazim solze. Velja za težavno deklico, a koliko miline, koliko ljubezni in hrepenenja je v njenem ranjenem pogledu. Sklenem, da bom sestram predlagala, naj jo med počitnicami za kak teden ali več pošljejo sem. Prepričana sem, da bi ji taka izkušnja zelo pomagala. In tem malim otročkom bi lahko dala veliko ljubezni.

Na poti iz Alamate do Koba nas seveda vsaj trikrat ustavi vojak. Ko pogledajo skozi okno in vidijo sestre, se včasih le zelo prijazno nasmehejo in nas spustijo naprej. Katoliške sestre so v Etiopiji zelo cenjene. Ljudje niso pozabili, da je bila Cerkev edina, ki jim je pomagala v časih najhujše lakote. Tokrat se eden od vojakov začudi: "Čigavi pa so vsi ti otroci? Kje imajo starše?" "Naši so", rečejo sestre, "me smo njihovi starši". In spet nasmehe: "Lahko greste naprej". Tretjič vojak stopi do zadnjih vrat naše toyote. Čisto pri vratih sedi sestra v naročju mala Hijap. Njeno

ime pomeni Dar. Štiri leta ima. Obblečena je v roza oblekico s čipkami in tančicami, v laseh, ki ji štrlijo na vse strani, ima v eno samo kitko pripeto veliko roza pentljo. Ko vojak odpre vrata, mu Hijap v trenutku poda roko. Tako se rokujeta naša mala kraljična v rožnati obleki in vojak v strogi modro sivi vojaški uniformi. Tega prizora ne bom pozabila nikoli. Vsaj zame ima tudi globok simboličen pomen. Vojak se nasmehe in spet lahko gremo naprej. Hijap je res Dar. Ko so se njeni starši razšli in jo zapustili, se najbrž sploh niso zavedali, kaj delajo. Proti večeru se vrnemo domov. Sestre, ki so ostale doma, nas pričakajo na dvorišču. Veselja ob snidenju, objemanja in poljubljanja ni ne konca ne kraja. In tako je vedno, tudi če pridejo le iz šole, vrtca, s krajše poti. Veselijo se druga druge, kot se ne bi videle celo večnost. Res, take ljubezni ne vidiš niti v najboljših družinah.

Nedelja je, konec počitnic in jutri se začne šola. Na dvorišču se nekaj dogaja. Dekleta iz jedilnice prinašajo lesene klopi in jih postavljajo v krogi. Tla okrasijo z zelenjem in rožami. Pripravijo žerjavico, v ponvi pražijo surova kavna zrna, jih nato zmlejejo v moznarju, skuhamo kavo, jo prelijejo v lončen vrč in natočijo v majhne kavne skodelice. To je kavni obred, tradicionalno kuhanje kave ob nedeljah in velikih praznikih. Pridejo sestre, vse deklince iz sirotišnice in seveda je

logično, da sva zraven tudi medve z Gabrijelo. Vse je nekam slovesno. Kaj neki se dogaja? Sestra Abeba pove, da je kavni obred namenjen nam, v zahvalo za prečudovit izlet, ki ga ne bodo nikoli pozabili. Takrat k sestri stopi še Samrawit, srednješolka, in tudi ona ima svoj govor. V mojem grlu je cmok. Potem skozi solze kar naenkrat zagledam malo punčko, ki proti meni steguje paketek, zaviti v darilni papir. Najprej sploh nisem razumela, za kaj gre. Svoje darilo dobi tudi Gabrijela. Obe sva ganjeni zaradi

njihove pozornosti. Dekleta so zbrale nekaj denarja in na tržnici kupile dve sliki. Na moji je koptski duhovnik s Svetim pismom in palico v roki, na Gabrijelini pa mamičica z dojenčkom na hrbtu. To so reprodukcije, ki jih bom videla še drugod, a okvir, okvir je ročno izdelan iz živalske kože in obrobjen z belimi okrasnimi šivi. Kavna cemonija se nadaljuje med grizljanjem kokic, srkanjem kave iz malih skodelic, klepetanjem, igro in veselim sme-

hom malih punčk. Ogled zanimivosti, tudi jezera Tara in njegovih otokov s starodavnimi cerkvicami. Medtem ko se jaz najraje igram s punčkami, posebno rada se posvečam Lidiji in Bajush, ki sta obe deklici s posebnimi potrebami, Gabrijeli hitro postane dolgčas. "To ni nobeno delo! Ne morem se samo igrati!" se jezi. Loti se obrezovanja žive meje okrog vrtno ute, narejene v obliki tukula, tradicionalne okrogle hiške. Opleve vrtno gredice, potem na dvorišče privleče klopi iz bambusa, jih očisti in

prelakira na novo. Dekleta ji pomagajo prepleskati še vrata v sobe. Nato želi čim prej oditi na pomoč k sestram v Alamato. Sestra Bisirat pa ima drug načrt. Ve, da si želim tudi kaj videti. Že lani mi je svetovala: "Špela, ma ne smeš skrbeti samo za punčke, tudi zase kaj naredi! Če bi rada kaj videla, nam piši kak mesec ali dva, preden prideš, povej, kaj bi rada videla, pa bomo naredile tako, da bo avto na razpolago in bo šofer prost". Res

sem ji napisala nekaj predlogov. A vseh krajev se ne da obiskati, ker so v državi nemiri in ceste niso varne. Namesto za Dire Dawo se odločimo za Bahir Dar in jezero Tana, kjer izvira Modri Nil.

Enajstega februarja zjutraj se odpravimo na pot. Šofer Solomon, sestra Bisirat, Nigisti, ki je odraščala v sirotišnici in zdaj pomaga sestram, Gabrijela in jaz. Zajtrkujemo eno uro in pol prej kot po navadi. Treba je iti dovolj zgodaj, ko še ni vročine in so ceste prazne. Potem jih napolnijo bazarji, redki avtomobili in kamioni. Predvsem pa kože, ovce, osli, konji, govedo, kamele in pastirji, pa otroci v uniformi in z zvezkom pod pazduho. Odpravljajo se v šolo, včasih tudi uro ali več peš. Tisti seveda, ki imajo to srečo. Mnogo otrok zaradi revščine ostane doma in pomaga staršem. Odrasli pešačijo na delo, na njive, nosijo vodo, drva ali kar sedijo ob robu ceste. Osli in konji vlečejo vozičke ali na hrbtu nosijo tovore ali pa so del kake črede. Kak osel se trmasto ustavi sredi ceste in noče naprej. Tu in tam se sredi ceste stepeta dva osla. Cesto prečka še kak pes, tudi kokoš sredi ceste obstane in razmišlja, ali bi se umaknila levo ali desno ali kar tu znesla jajce. Spomnim se na osla, ki je lani poleti zbežal z neke kmetije in se sredi turistične sezone znašel v koloni avtomobilov na cesti z Belvederja do Strunjana. Reče ni vedel, kaj bi, z avtobusov pa so zmedenega osla med vzklikanjem veselo fotografirali potniki. Prišel je policijski avto, mu sledil do Strunjana in mu blizu gostilne Sošič zaprl pot. Policaj je odprl

okno, stegnil roko in zgrabil osla za grivo. "Aha, aretirali so osla"! je hudomušno pripomnil eden od potnikov. Tako bi se končala ta zgodba, če se ne bi že isti dan ta osliček znašel skoraj v vseh medijih, tiskanih in elektronskih. Ko to pripovedujem sestri, sploh ne more doumeti. Čeprav je že bila v Evropi, natančneje v Italiji, vseeno začudeno vpraša: "A ja? A pri vas ni tako? Ni živali na cesti"? Poleg tega je pot iz Koba do Bahir Darja dolga 410 km. Ceste seveda niso take kot pri nas. To je le dvosmerna cesta z veliko ovinki in tudi veliko luknjami. Ponekod niti asfaltirana ni. Vmes se bomo morali tudi kje ustaviti in kaj jesti. Šofer dobro ve, da bomo prišli na cilj šele zvečer. In upa, da pred temo. Oba dobro vesta, kakšna je trenutna situacija v državi. Sestra Bisirat nam pripoveduje strašne, a resnične zgodbe o razbojnikih. Najbolj odmevna je bila ugrabitev skupine okrog dvajset študentk z univerze. Še danes, po nekaj mesecih, se ne ve, kdo so ugrabitelji in kam so odvlekli dekleta. Le eni je uspelo pobegniti. Tri dni se je skrivala na drevesu, da je ne bi izsledili. Nato je našla pot do ceste. Tam je srečala starejšega možaka in ga prosila za pomoč. Ko mu je povedala, kaj se je zgodilo, se je ustrašil, a vseeno ji je našel neki prevoz, da je lahko šla naprej in policiji prijavila ugrabitev. Povedala je, da so z njimi ravnali grdo, jih vlekli po tleh, da niso dobile niti vode. Ljudje zdaj protestirajo, češ da vlada za te študentke ni naredila še nič.

/dalje
Špela Pahor

Prvič udeležena ena najpomembnejših ustanov v Sloveniji

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je priredila simpozij o spravi!

Zadovoljstvom in zadovoljenjem pišemo, da je zaskrbljenost zaradi zmanjšanja pozornosti in skrbi pri omejevanju oziroma za odpravo novega virusa covid-19, na kar smo opozorili v prejšnji številki Novega glasa, bila razumljena in utemeljena. Ko so 17. junija okužbo potrdili pri osmih ljudeh, kar je bilo največ v enem dnevu od 29. aprila dalje, so Nacionalni inštitut za javno zdravje, voditeljica svetovalne skupine za novi virus pri ministrstvu za zdravje prof. dr. Bojana Beović, minister za zdravje dr. Tomaž Gantar, vladni govorec veleposlanik Jelko Kacin in premier Janez Janša javnost obvestili, da so se prebivalci Slovenije po odpravi večine omejevalnih ukrepov zoper virus preveč sprostiti pri svojem obnašanju, kar bi lahko povzročilo nov val okužb. Poudarili so nujnost samozaščitnega življenja in ravnanja, ki lahko prepreči nove vnose in okužbe z virusom covid-19. Vlada je zaradi obnovljene grožnje z epidemijo virusa sprejela novo usmeritev in določila nove stroge ukrepe zoper prihajanje potnikov v Slovenijo iz držav, v katerih imajo veliko okužb. To so zlasti Srbija, Bosna in Hercegovina ter Kosovo. Za vstop v Slovenijo iz omenjenih držav, pa tudi iz večjega števila drugih, ki so na tako imenovani rdeči listi, je odslej obvezna 14-dnevna karantena, ta je obvezna tudi za potnike, ki so slovenski

državljeni. Prav tako je za vstop v Slovenijo zahtevano potrdilo o negativnem testu potnika glede na okužbo z novim virusom, ki mora biti izdano v eni izmed držav članic Evropske unije in ne sme biti starejše od treh dni. Morebitni ponaredki tega dokumenta, ki so se že pojavili, bodo strogo kaznovani. Nasploh pa vlada slovenskim prebivalcem odsvetuje potovanja v države s poslabšano epidemiološko sliko, med katerimi so, kot že zapisano, Srbija, Bosna in Hercegovina ter Kosovo. Hrvaška in Italija ostajata na tako imenovani zeleni listi, kar pomeni, da je prehajanje meje z obema bližnjima državama še naprej prosto.

V obdobju razburkanih političnih pretresov in krize v Sloveniji je koristno presenetila Slovenska akademija znanosti in umetnosti, ki je najvišja nacionalna znanstvena in umetnostna ustanova. Priredila je simpozij o spravi z izhodišči in cilji, ki so jih oblikovali akademik dr. Tadej Bajd, akademik dr. Tine Hribar, akademik dr. Jože Krašovec in izredni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. Peter Vodopivec. Na simpoziju so se spraševali, "če smemo upati, da bomo v Sloveniji kdaj poleg ob-

stoječega spravno nejasnega spomenika postavili tudi jasen obelisk sprave. Ali še lahko verjame-mo v uresničitev prešernovske želje, da 'koder sonce hodi, prepirl iz sveta bo pregnan' in da bomo tudi doma kdaj živeli spravno. Ali

stvene razmere, nastale zaradi virusa, niso dopuščale. Je pa na simpoziju sodelovala dr. Spomenka Hribar, filozofinja, sociologinja in publicistka, ki je v Sloveniji domnevno prva utemeljila nujnost sprave. Ni pa bilo pova-

še lahko dosežemo argumentiran pogovor o odgovornosti za tragične slovenske dogodke v preteklosti. Kaj narediti, popraviti in pripraviti, da bi lahko živeli spravno, čeprav ne v človeka presegajoči čisti ljubezni, pa vendar brez ubijalskega sovraštva". Številno udeležencev in nastopajočih na simpoziju je bilo omejeno na manjšo skupino, saj po trditvi organizatorjev večjega števila zdrav-

bljenih nekaterih drugih izvedencev, ki bi s svojimi mnenji, izkušnjami in pogledi lahko vsebinsko dopolnili in obogatili simpozij. Organizatorji na simpoziju niso povabili nobenega sodelavca študijskega centra za narodno spravo, tudi ne predsednika in podpredsednika vladne komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč, Jožeta Dežmana, kot tudi ne dr. Janeza Juhanta, ki vodi

Združenje ob Lipi sprave, in tudi ne predstavnik Zaveze, revije za duhovna, kulturna in politična vprašanja sedanosti in preteklosti – s posebnim ozirom na krizo slovenstva po boljševiski revoluciji in državljanski vojni.

V nedeljo, 21. junija, je minilo natanko sto dni, odkar so v koalicijskih strankah SDS, SMC, NSi in DeSUS prevzeli vodenje države. Začela je delovati takoj po razglasitvi epidemije z novim koronavirusom oziroma boleznijo covid-19. Uspešno je zajela virus in bila pri tem deležna priznanj z vsega sveta. Od tedaj dalje pa sprejema ukrepe, ki naj zagotovijo odpravo ovir, nastalih z virusom, ter nov zagon slovenskega gospodarstva in družbe. Delovanje vlade je po večinskem mnenju slovenske javnosti dobro, občasno celo odlično. Vendar pa obstajajo tudi nasprotniki vlade in nove koalicije. Toliko negativizma, kot so ga razni nasprotniki izvajali in širili v stotih dneh delovanja vlade, ni bilo ne proti prvi ne proti drugi Janševi vladi. Narašča zavzetost raznih političnih skupin in nameri, da bi ulica s pestmi postavljala vlade, namesto da bi o njih odločili na volitvah. Jože Biščak, odgovorni urednik tednika Demokracija, je zapisal, da so se proti vladi zarotili tudi mediji, pri čemer da prednjači javna RTV Slovenija. Vsak njen prispevek o novi vladi je bil namenjen temu, da se ne posta-

vijo pod vprašaj le njena politika in ukrepi, ampak tudi legitimnost te desnosredinske vlade. Tudi dr. Janez Juhant, predsednik Društva Združeni ob Lipi sprave, zatrjuje, da RTV Slovenija spodbija dobro delovanje vlade. Časnikarka, političarka in narodna delavka Erika Jazbar je v novi številki Slovenskega časa, ki je časopis za družbo in kulturo, sicer pa priloga tednika Družina, zapisala, "da je v Sloveniji bilo zaznati strah pri tistih, ki se bojijo, da bi bila nova vlada uspešna in da bi državljani začeli sprejemati dejstvo, da je menjavanje barve oblasti, ki je temelj demokracije, nekaj normalnega. Verjamem tudi, da je po treh desetletjih prepočasne preobrazbe v matičnem prostoru le napoči čas tistih, ki verjamejo v zahodno demokracijo, v slovensko državo, in se ne sramujejo slovenske zastave". Odrezav pa je bil in neposreden poslanec Socialnih demokratov Marko Koprivc, ki je vladi posmehljivo sporočil, "da je parlamentarna večina njena, ulice pa so od opozicije".

V Sloveniji je 25. junija praznik, dan državnosti. Obeležuje spomin na 25. junij leta 1991, ko je Slovenija v formalno-pravnem pogledu postala neodvisna država. Na ta dan sta bili v tedaj še delujoči Skupščini sprejeti Deklaracija o neodvisnosti Slovenije in Temeljna ustavna listina o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije. Razglašeni sta bili naslednji dan, to je 26. junija, na Trgu republike v Ljubljani. Dva dni kasneje (po nekaterih pričevanjih na Primorskem že en dan prej, op. a.), 27. junija 1991, se je z napadom Jugoslovanske ljudske armade začela slovenska osamosvojitvena vojna. V njej je Slovenija ohranila svojo neodvisnost.

Marijan Drobež

Maša za bolnike in invalide v brezjanski romarski cerkvi

Na Brezjah je obilica Božjih darov

Objavljamo pridigo, ki jo je škof Franc Šuštar imel pri sveti maši za bolnike in invalide v cerkvi Marije Pomagaj na Brezjah 19. junija 2020.

Spoštovani bratje in sestre, Najprej lepo pozdravljeni vsi preizkušani bratje in sestre, ki ste zaznamovani s križem in ste danes z zaupanjem poromali k Mariji Pomagaj sem na Brezje! Lepo pozdravljeni bratje frančiškani, ki že vsa leta z veliko ljubeznijo in odprtostjo sprejemate množice vernikov, bolnih in zdravih, da molijo in prosijo Nebeško Mater Marijo; lepo pozdravljeni sodelavci Založbe Ognjišča, ki že 52. vsako leto organizirate to čudovito molitev pred Marijo; lepo pozdravljeni sodelavci Slovenske karitas, ki letos praznuje 30-letnico obstoja, pozdravljeni malteški vitezi, odrasli skavti in prostovoljci različnih združenj ter domači, ki pomagajo bolnim in ostarelim, da lahko prihajajo na Brezje! Prav lepo pozdravljam vse vas, ki nas od doma po valovih Televizije Slovenija ter Radia Ognjišče spremljate in ste z nami v molitvi. Za ta prenos se pristrčno zahvaljujem sodelavcem Televizije Slovenija in Radia Ognjišče. Na Brezje smo poromali pravzaprav k Mariji Pomagaj in k Jezusu. Marija nas vse sprejema v svoje naročje, kamor je že pred tem sprejela Božjega Sina Jezusa Kristusa. Kar pogledjmo na sliko brezjanske Marije Pomagaj in

vidimo, da ima v svojem naročju še prostor poleg Jezusa - zame in zate. Tako kot Jezusa tudi nas želi objeti z vso svojo materinsko ljubeznijo, nas potolažiti in usmeriti na svojega Sina Jezusa: na njegovo besedo in na njegov način življenja. Prav zato smo prišli; po tolažbo, po zdravje za dušo in telo; še posebej smo prišli po utrditev v veri, da bi zmogli živeti po Božji volji. Pred Marijo in Jezusa danes prihajamo takšni, kot smo: vsak s svojim križem, ki je lahko bolezen, invalidnost ali starostna oslabelost; lahko je tudi križ skrbi in strahu za prihodnost; lahko je križ slabih medsebojnih odnosov in osamljenosti; morda je križ zaradi nevere in oddaljenosti od Boga ... Križev je zelo veliko, vsak ima svojega ... Še zelo dobro imamo v spominu preizkušnjo preteklih treh mesecev. Zaradi pandemije smo bili izolirani in v določeni osamitvi. Nekateri so zboleli zaradi virusa, nekateri celo umrli. Vsi, ves narod, pravzaprav vse človeštvo se je znašlo v stiski zaradi koronavirusa. Doživeli smo nemoč in človeško krhkost. Danes doživljamo čudovite napredke v tehniki, medicini in znanosti. Pa kljub temu ostajamo ljudje, ki lahko zbolimo, ki nas je strah, ki smo odvisni od drugih. Doživetje zadnjih mesecev nas lahko naredi ponižne; nas lahko odpira k Bogu in Mariji, da prosimo pomoč ter zaupno molimo. Morda je bil zaradi te

izkušnje to tudi milostni čas. V zgodovini človeštva se vedno srečujemo z boleznijo in onemoglostjo. V evangeliju smo slišali dobro poznani dogodek srečanja Jezusa s slepim Bartimejem v Jerihi. Vabim vas, da se skupaj vživimo v to srečanje. Ta slepi Bartimej je beračil ob cesti v zelo imenitnem mestu. Jezus je šel mimo. Ta berač pa je že prej slišal o nekem dobrem Jezusu iz Nazareta, ki dela čudeže. Misli si je: "Ali zdaj ali nikoli"! Zato je začel kričati in prositi: "Jezus, Sin Davidov, usmili se me"! Drugi so ga hoteli utišati in ga svarili, naj se lepo obnaša in utihne; bilo jim je nerodno pred ljudmi, morda celo pred Jezusom. On pa je še bolj kričal: "Jezus, Sin Davidov, usmili se me"! Jezus je nekoliko preizkušal njegovo vero, potem pa ga je poklical k sebi. Čudovito je bilo tisto srečanje. Bartimej se je takoj odzval, odrgel svoj plašč (morda edino premoženje) in pritekel do Jezusa. Zanimivo je Jezusovo vprašanje. "Kaj

hočeš, da naj ti storim"? Tudi nas Jezus danes sprašuje: "Kaj hočeš, da ti storim"? Slepi ga je prosil, da bi spregledal; in zgodilo se je tako. Jezus je takoj pokazal na njegovo vero. Bartimajev vero prepoznamo v njegovem vpitju, prošnji, v zaupanju na ozdravitev, v tem ko je odrgel plašč in slep tekkel naproti Jezusu – vse to je izraz

vere. Ta evangelij nagovarja nas vse k poglobljeni veri in zaupanju v Jezusa. Jezus je pustil, da je slepi človek zahrepenel po ozdravljenju in ga klical. Bartimej je pravzaprav molil in ni ga motilo, kaj si pri tem mislijo drugi. Klical je Jezusovo ime – to je pravzaprav molitev

srca, ki jo v Cerkev imenujemo Jezusova molitev. Klicati Jezusovo ime! Ob današnjem srečanju se zahvaljujemo za svojo vero, za poznanje Jezusa Kristusa, ki prihaja, ki je usmiljen in dela čudeže. Ne prihaja zaradi lepšega, pač pa zato, ker ga potrebujemo. Vedno ga potrebujemo, saj smo krhki, grešni in slabotni. Tudi danes Jezus dela čudeže. Naj nam čudeži v zakramentih pomnožijo vero in upanje. Zaustavimo se ob čudežu bolniškega maziljenja. To je za človeka Božje zdravilo za telo in dušo. Apostol Jakob pravi: "Če je kdo med vami bolan, naj pokliče starešine Cerkve in naj nad njim molijo ter ga v Gospodovem imenu pomazilijo z oljem" (Jak 5,14). Vsak duhovnik je pripravljen vedno priti k bolnemu človeku, ki prosi za zakramente, tako na dom kot v bolnišnico. V vseh bolnišnicah je duhovna oskrba. Po vsej Sloveniji je navada, da ob prvih petkih in za velike praznike župniki obiščejo starejše in bolne. Le zdaj v času epidemije je bilo to ovirano. Poleg tega so vsako leto tukaj na Brezjah in po župnijah srečanja za bolne in ostarele, kjer je možnost za spoved, maziljenje in obhajilo. O vsem tem so poučeni otroci pri verouku; vsi verniki pri različnih nagovorih. Kljub temu je marsikje prisotna napačna miselnost, da je zakrament maziljenja primeren le za zadnje

ure življenja. Zato vabim vse kristjane, da bi verovali v Jezusovo odrešenijsko delo, cenili svete zakramente in zanje tudi prosili. Razmišljanje o pomembnosti zakramenta bolniškega maziljenja in duhovne oskrbe bolnikov zadeva vse, tako mlade kot starejše. Mladi rod je poučen oziroma nepoučen od svojih staršev. Če so starši verni in cenijo svete zakramente, se to vidi tudi na zunaj. Starši in stari starši naj o tem govorijo z resnostjo, in to tudi pokažejo s svojimi dejanji. Če starši pokličejo duhovnika in tako poskrbijo za svoje ostarele starše, sorodnike in sosedo, to otroci vidijo; dobro si zapomnijo, kaj je potrebno storiti ob resni bolezni. Pomembno je, da se med seboj pogovarjamo v boleznih ali starosti o moči molitve in svetih zakramentov. Morda so otroci zelo zaskrbljeni za zdravje staršev in imajo edini cilj ozdravljenje? Morda so uvideli in ne želijo omeniti resnosti bolezni in smrti? S spoštovanjem in odprtostjo se je možno pogovarjati tudi o smrti in večnosti pri Bogu, ki je naše upanje. Včasih se zgodi, da so starši verni, njihovi otroci pa ne. V tem primeru bi prosil te otroke, da bi spoštovali svoje starše, njihovo vero ter njihove želje po zakramentih; če že iz svoje vere ne povabijo duhovnika, naj to storijo iz spoštovanja do svoje mame in svojega očeta. Tukaj na Brezjah je obilica Božjih darov. Zdj bom šel med vas in vsem, ki ste pripravljeni in želite prejeti zakrament, bom podelil zakrament bolniškega maziljenja. Amen.

Gorica / Del letošnjega programa bo potekal tudi v Cankarjevem domu v Ljubljani

Raziskovanje zvoka v filmu bo rdeča nit letošnjega festivala Poklon viziji

Od 2. do 10. oktobra bo v sedmih mestih (Nova Gorica, Gorica, Videm, Trst, Ljubljana, Izola, Špeter) potekal čezmejni filmski festival Poklon viziji. Kot vsako leto, bo festival, ki ga Kinoateljje organizira v sodelovanju z različnimi partnerskimi institucijami, ponudil bogat program s filmskimi vsebinami, delavnicami, okroglimi

podob. 5. oktobra bo tudi predavanje *Film in zvok, film in glasba*, na katerem bodo srednješolci poskušali razumeti, kaj filmu doprinaša zvok, raziskovanje zvoka pa bo rdeča nit celotne letošnje izvedbe festivala.

V močni partnerski mreži, v katero je Kinoateljje vključil z drugimi filmskimi in kulturnimi institucijami, je glavni

je 1. avgust 2020.

Festival Poklon viziji postavlja v ospredje celotni opus izbranega cineasta, vsakoletnega prejemnika nagrade Darko Bratina. Letošnji, enaindvajseti nagrajenec, je srbski režiser **Srdan Golubović**, o katerem je na srečanju spregovorila Patricija Maličev: "V svojem opusu igranih filmov Golubović portretira življenje posttranzici-

Srdan Golubović

mizami, predavanji in strokovnimi srečanji. O prireditvi in letošnjem prejemniku nagrade Darko Bratina so v sredo, 17. junija, na dvoru Darko Bratina v Hiši filma na Travniku v Gorici spregovorile Mateja Zorn, vodja festivala in koordinatorka programa Kinoateljjeja, Sandra Jovanovska in Dora Ciccone, programska sodelavka sklopa Prvi Poleti, ter Patricija Maličev, selektorka in programska sodelavka festivala.

"Naša želja je, da se v živo družimo, obstaja pa možnost, da bomo del programa prenesli na virtualno platformo, na splet, če bo to potrebno", je po uvodnem pozdravu napovedala Mateja Zorn. Kinoateljje od vedno skrbi tudi za izobraževanje mladih in širjenje filmske kulture - v tem kontekstu bo 1. oktobra v Hiši filma seminar za učno osebje, ki ga bo vodil pedagog in filmski kritik Alejandro Bachmann na temo raziskovanje zvoka in glasbe v filmu in njen vpliv na človekovo doživetje gibanja

element združevanja medkulturni dialog in skrb za razvijanje filmske kulture ter promocija avtorskega filma. V mrežo je vključen festival Kino Otok - v Izolo bo konec avgusta odpotovala nadgrajena instalacija *Camera Obscura - Stiščice pogledov* avtorjev Jakoba Koncuta in Blaža Pavlice, ki je lani zaživela na Trgu Evrope, letos pa sta se v to partnersko mrežo vključila tudi Cankarjev dom in Ljubljanski filmski festival Liffe.

Tudi letošnja edicija festivala bo obogatena s tridnevni programom **Prvih poletov / Primi Voli / First Crossing**, ki bo potekal med 2. in 4. oktobrom na osrednjem prizorišču v prostorih Mostovne in na drugih lokacijah v Novi Gorici in Gorici. O programu platforme, ki je namenjena raziskovanju novih filmskih govoric preko kratkih filmov, sta spregovorili Sandra Jovanovska in Dora Ciccone. Na voljo bodo raznolike vsebine, projekcije kratkih filmov, animiranih filmov, delavnice za otroke, DJ-VJ glasbeni večeri, predavanja. Sodelavki sta opozorili, da je od maja odprt razpis, na podlagi katerega bodo sestavili program. Prijavijo se lahko filmarji in avtorji iz vsega sveta, ki se v prvi vrsti zanimajo za tematiko meje, **rok prijave pa**

skle družbe in z brezkompromisno naracijo razkriva moč skorumpiranih politično-ekonomskih sistemov, ki za seboj puščajo pokopališča ne samo usod posameznikov, temveč tudi idealov". "Srdan Golubović je posnel štiri celovečerce, spada v generacijo t. i. srbske *Nouvelle vague*, je pa bil ves čas 'lonely rider'. Problematičnega obdobja po razpadu Jugoslavije se loteva na svojstven način, v njegove filme ideologija nima vstopa", je še dodala Maličeva.

Mateja Zorn je predstavila bogati program Kinoateljjejevih poletnih filmskih doživetij: **Julija bo Letni kino** v Štandreu, v Tolminu bo **Kino pod brezami**, od 29. julija do 5. avgusta bo v Novi Gorici **Letni kino Silvana Furlana**, od 9. do 14. avgusta pa **9. Mednarodni mladinski filmski tabor**, konec avgusta bo sezono sklenil **Kino v Gozdu**, ki ga organizirajo skupaj s parkom Pečeno. Ob koncu srečanja se je Zornova spomnila tudi ustanovitelja Kinoateljjeja: "Letošnji prejemnik nagrade je pravi hommage našemu ustanovitelju Darko Bratini, ki je verjel, da ima film veliko moč in prav skozi njega raziskujemo družbo in lažje razumemo, kako si želimo zadržati naprej, v prihodnost".

Kat

Gorica / 39. Filmski festival Sergio Amidei

Sedem filmov za mednarodno nagrado za najboljši scenarij

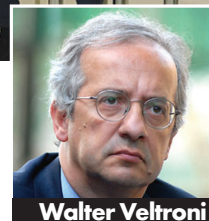
V petek, 19. junija, so v prostorih goriške Mediateke predstavili 39. izdajo filmskega festivala Sergio Amidei, ki bo letos potekala na nov, krizi prilagojen način. Na predstavitvi so ob navzočnosti prefekta Massima Marchesiella prisotne pozdravili goriški župan Rodolfo Ziberna, podpredsednik Trgovinske zbornice za Julijsko krajino Gianluca Madriz in predstavnik ter organi-

najboljši scenarij. Letos se za priznanje poteguje sedem filmov, ki jih je izbrala žirija med tistimi, ki so izšli v sezoni 2019-2020: *Hammam* Giannija Amelie, *I miserabili* Ladja Lya, *Lontano lontano* Giannija Di Gregoria, *L'ufficiale e la spia* Romana Polanskija, *Martin Eden* Pietra Marcella, *Ritratto della giovane in fiamme* Celine Sciamma in *Sorry we missed you* Kena Loacha. Ob tekmovalnem progra-

belgijskima režiserjema in scenaristoma, dvakratnima zmagovalcema zlate palme na filmskem festivalu v Cannesu. **Nagrada za filmsko kulturo** prejme letos Walter Veltroni, italijanski politik, ki je v zadnjih tridesetih letih kot častnikar in režiser igral pomembno vlogo tudi na italijanski kulturni sceni. To nagrado podeljujejo osebnosti, ki se v delu ne omejujejo le na svoje območje, ampak pred-

Jean-Pierre in Luc Dardenne

Walter Veltroni

zator festivala eStoria Adriano Osola. Program letošnjega festivala so v podrobnosti predstavili predsednik združenja Sergio Amidei Francesco Donolato, sodelavka Martina Pizzamiglio, ki je med drugim prebrala pozdrav deželne odbornice za kulturo Tiziane Gibelli, in organizacijski vodja nagrade Amidei Giuseppe Longo. Med letošnjimi novostmi je tudi sodelovanje festivala Amidei s prireditvijo eStoria: na filmskih večerih bodo namreč predvajali odlomke nekaterih predavanj z letošnjega spletnega festivala eStoria z naslovom **Controvirus** (Protivirus) - to bo zgodovinski pregled epidemij, ki so prizadele človeštvo od antike do današnjih dni.

Letošnji program festivala se bo začel s predvajanjem celovečercem, ki se bodo v parku dvorca Coronini med 16. in 26. julijem potegovali za **mednarodno nagrado za**

mu bodo na sporedu še trije filmi, en večer pa bo posvečen otrokom z običajnim sklopom **Amidei Kids**: 17. julija bo namreč na sporedu animirani film *La famosa invasione degli orsi in Sicilia* italijanskega režiserja Lorenza Mattottija. Scenarij je bil povzet po zgodbi Dina Buzzatija, pripovedni glas v filmu pa je znanega pisatelja in dramaturga Andree Camillerija, čigar prvo obletnico smrti bodo obeležili še isti dan.

Program se bo nadaljeval jeseni s podelitvijo nagrad za avtorski opus in filmsko kulturo ter z bogato ponudbo predstavitev, delavnic, okroglih miz in srečanj z avtorji. **Nagrada za avtorski opus**, ki jo vsako leto prejme avtor, ki se izkazal za popolnega umetnika s posebnim poudarkom na pisanju scenarijev in pripovedovanju zgodb, so letos dodelili bratoma Jean-Pierru in Lucu Dardennu,

stavlja transverzalno referenčno točko za filmsko kulturo in s tem prispeva k ustvarjanju in zorenju vedno novih izkušenj ter znanstveno pripomore k razvoju kinematografije.

Program festivala sega vse do začetka naslednjega leta z mesečnimi srečanji in predstavitvami - leto 2021 bo za festival pomembno, jubilejno leto. Festival Sergio Amidei bo namreč praznoval svojo 40-letnico, obenem pa se bodo organizatorji poklonili spominu na italijanskega scenarista in filmskega producenta Sergio Amideia ob 40-letnici njegove smrti.

Festival prireajo združenji Sergio Amidei in Hiša filma, oddelek DAMS videmske univerze ter občina Gorica s finančno podporo Trgovinske zbornice za Julijsko krajino, Fundacije Cassa di risparmio di Gorizia in Dežele FJK. Publika bo morala letos za ogled večernih projekcij plačati vstopnino - simbolični prispevek treh evrov v podporo kinematografski industriji, ki je trenutno v globoki krizi.

Kat

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (297)

Beech

Bachove cvetne esence so lahko zelo dragocena pomoč v času koronske krize, saj krepijo duha in dušo. Ureajo vibracijo negativnih emocionalnih stanj, predvsem pa ne morejo škoditi! Če izberemo esenco, ki je ne potrebujemo in katere vibracija je v telesu že v harmoniji, esenca ne bo imela učinka, škodila pa tudi ne bo.

Zato so Bachove cvetne esence primerne za dojenčke, starostnike, nosečnice itd. Ne pridejo v interakcijo z nobenim zdravilom. Kupite jih lahko v vsaki zeliščni trgovini v Evropi, v Sloveniji pa samo v nekaterih.

Cvetna esenca Beech je esenca tolerance. Oseba, ki potrebuje to cvetno esenco, je hiperkritična, misli si, da samo ona vse ve, vse zna, nobenega ne pohvali, nihče ne naredi dela dovolj dobro. Rada obsoja, kritizira, opozarja na napake drugih, svojih pa nikakor ne vidi in ne prizna. Je zelo stroga do drugih, nikdar ni delo narejeno dovolj dobro, vedno najde vrzel, pomanjkljivost, pa čeprav minimalno. Skratka, išče dlako v jajcu! Zato je zelo trda, stroga, s časom tudi njeno srce postane trdo, neomajno. Ozkogleda oseba, ki priznava in odobrava samo svoj pogled na svet in svoj prav. Ni odprtosti, ni

fleksibilnosti, ni tolerance. Tako ostane sama v življenju, starost je zagrenjena z negativnim pogledom na svet.

Cvetna esenca je odlična za otroke, ki si grizejo nohte. Grizenje nohtov izraža neodobravanje okolice, ki ni dovolj dobra, in se ne odziva pravilno, glede na kriterij opazovalca - otroka. Vendar otrok svojega mnenja ne more ali ne zna izraziti, ker je premajhen. Zato si grize nohte. Cvetna esenca Beech odpravi notranji konflikt in strogost otroka in tako si potem otrok preneha gristi nohte. Ko si pa odrasla oseba grize

nohte, je konflikt globlji, zato je potrebno uporabiti več esenc, vsaj 5, in sicer vzročnost. Na primer: če vam preveč pomeni mnenje drugih in si grizete nohte, potem morate uporabiti Agrimony in Beech, če ste doživeli zlaboro ali vas je strah prihodnosti in si grizete nohte, morate vzeti Aspen in Beech in tako dalje.

Vsak teden bom objavila opis ene esence. Skupno je 38 cvetnih esenc. Terapija učinkovito pomaga otrokom, živalim in rastlinam. Tudi nam odraslim. Vendar čim manj toksinov imamo v telesu, tem bolje in hitreje bo učinkovala. Za več informacij ali personaliziran nasvet mi pišite na info@saeka.si.

Iščimo zdravje!

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Franka Žgavec

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail zadruga.gm@gmail.com

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa Veneto S.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,

tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 61 H 0892812400013000730643, SWIFT ali BIC koda: CCRTIT2TV00

naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: tel. št. 0039 0481 533177 - e-mail gorica@noviglas.eu

Jamčenje zasebnih podatkov: v skladu s 13. členom Uredbe EU 2016/679 in z zakonskim odlokom 101/2018 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC. Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Dežela Furlanija Julijska krajina po DZ št. 26/2007.

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek za založništvo po zakonu št. 198/2016 in zakonskem odloku 70/2017 (prej zakon št. 250/1990). Novi glas prejema javna sredstva za medije.

Novi glas je kot član združenja FISC tudi v inštitutu IAP (Istituto dell'Autodisciplina Pubblicitaria) in spoštuje njegov kodeks

To številko smo poslali v tisk v torek, 23. junija 2020, ob 13. uri

S 3. STRANI Pogovor / Prof. Peter Černic

Nabrali smo si izkušnje ...

Ocenili so jih profesorji, ki so jih poznali, spremljali celo šolsko leto in jih na koncu tudi ocenili. To je po mojem tudi prav. S tem da ni bilo pisnega dela izpitov, smo marsikateri dijaku pomagali. Pisni del je večkrat bolj zapleten. Zlasti druga pisna naloga, ki profilira dijaka, je ponavadi bolj zapletena in niža oceno. Ta norma po mojem ni nastala samo zato, ker je bilo organizacijsko težko imenovati komisarje, ki bi šli z ene šole na drugo, ampak ima tudi neko didaktično valenco. Za člane komisije je to bila novost, toda zadeve so kmalu stekle. Ko sem vprašal člane komisije, kaj mislijo o tem, so mi rekli, da se jim je izpit konec koncev zdel v redu.

Že razmišljate o naslednjem šolskem letu?

Še v tem tednu bodo izšla zakonska določila in smernice ter bomo izvedeli, kako se bomo morali ravnati v novem šolskem letu. Določiti morajo nekaj protokolov, da bomo razumeli, kaj pomenijo določila tehnično-znanstvenega odbora. Vse bo odvisno od njihove interpretacije. Če bo treba zakon interpretirati bolj restriktivno, bodo v naslednjem šolskem letu lahko nastali manjši problemi. Govori se, da bi se didaktika na daljavo nadaljevala, morda ne v polni obliki kot doslej, toda na bolj zmeren način, da dijaki opravijo nekaj v šoli, nekaj doma. Povsem jasno mi je, da avgusta počitnic

ne bom imel ...

Problem je že začetek šolskega leta. V italijanskem šolskem sistemu bo zaradi upokojitve in pomanjkanja mest manjkalo okrog 60 tisoč oseb. Šolsko leto se bo začelo s 1. septembrom, da bi nadoknadili to, kar ni bilo storjeno v zadnjih mesecih. Naslednje šolsko leto zato gotovo ne bo tako, kot je bilo prejšnje. Sploh pa, dokler ne bo nekega cepiva in se razmere ne bodo stabilizirale, se bo zgodilo še marsikaj zanimivega ... V Italiji je vedno dobro biti pripravljeni na presenečenja, saj ne vemo, kaj nas čaka.

V mislih imam "scenarij normalnosti", ko vsi hodijo v šolo, sicer z upoštevanjem predpisov, ki bi jamčili varnost. Druga opcija je "opcija nenormalnosti", ko dijaki ne bodo stalno na šoli; v tem primeru bi bil pouk deloma "virtualen", deloma "realen", v pričakovanju drugega vala bolezni, ki naj bi se menda pojavil oktobra. Nekaj izkušenj z didaktiko na razdaljo smo si nabrali. V letošnjem šolskem letu so dijaki malo nastradali, so pa kljub vsemu uspeli marsikaj narediti. Morda niso dosegli 100%, gotovo pa vsaj 80%, v nekaterih primerih tudi več. Dobro nam je šlo tudi zato, ker so na naši šoli nekatere stvari delovale že prej. Virtualne učilnice so obstajale že prej; niso jih uporabljali vsi profesorji, nekateri pa ja. To nam je omogočilo, da smo se na nove razmere odzva-

li razmeroma hitro. Za organizacijo pouka, nove urnike, ritem dela itd. smo seveda potem tudi zamudili nekaj časa. Profesorji so bili prisiljeni na novo programirati dejavnosti, opustili smo nekatere vsebine, osredotočili smo se na jedro, določili nove kriterije ocenjevanja itd. Narejeno je bilo marsikaj. Profesorji so prejeli pozitivne odzive, kako lahko ocenjujejo tudi na razdaljo, čeprav nekaj vseeno manjka. Če bomo morali tudi naslednje leto nadaljevati kot v zadnjih mesecih, ne bomo startali prav od nič. Imamo izkušnje, na osnovi katerih lahko gradimo. Vsaka težava lahko zaustavi normalno delo, lahko je pa tudi priložnost. Za marsikaj je to, kar se je zgodilo, lahko slabo; razmišljam pa, da bi v prihodnosti lahko uvedli tudi npr. pouk na daljavo za nekaj ur na teden. To bi slovenski šoli ponudilo nekatere mehanizme fleksibilnosti. Naš problem je med drugim ta, da dijaki, ki prihajajo z avtobusi, nimajo enakih urnikov kot vrstniki na italijanskih šolah. Urniki javnih prevozov so namreč določeni po meri za italijanske šole, ki imajo različno število ur. Omogočiti našim dijakom, da se vrnejo domov in imajo popoldne enkrat tedensko dve uri lekcij na daljavo, bi lahko bila tudi zanimiva rešitev. O teh in podobnih zadevah bomo seveda morali še razpravljati in jih uokviriti v dosleden didaktični načrt.

Naša nogometna moštva v prihodnji sezoni

V elitni ligi po novem Sesljan in skupna ekipa Primorja in Primorca

Polno košaro vesti je zadnje dni prinesel amaterski nogomet pri nas. Po prekinitvi prvenstev marca zaradi zdravstvene krize je vladalo dolgo zatišje, ko se je govorilo celo o možnosti nadaljevanja tekmovalnih v poletnih mesecih, tako kot v poklicnih ligah. Naposled pa so sezono "zaprl" in glavni svet deželne nogometne zveze FIGC – Lega nazionale dilettanti je na pričakovani seji sestavil skupine za prihodnjo športno sezono 2020/2021. V naši nogometni srenji je kar nekaj ekip vi-

jektov o sodelovanju oziroma združevanju med našimi klubi. Primorec in Primorje sta na nogometno federacijo vložila prošnjo po spojitvi, po kateri bi bili proseško in trebensko društvo (pravzaprav njuni davčni številki) formalno ukinjeni in rodila bi se nova kluba, Primorje 1924 in Primorec 1964. Primorje bi nogometne pravice odstopilo Primorcu, ki naj bi prevzel breme elitne lige. Obe društvi pa naj bi vodil nekakšen skupni odbor. V paradni postavi v najvišjem deželnem

vpisalo v tretjo amatersko ligo za igranje z domačimi igralci oziroma mladinci. Glavni tvorci nove zgodbe so predsednika Primorja in Primorca Robert Zuppin in Darko Kralj ter dosedanj športni vodja Trebencev Enzo Eposito. Oba kluba bi še naprej upravljala športni središči na trebenski Griži in proseški Rouni, na Proseku pa naj bi snovali tudi mednarodni športni center, saj je med domom Ervatti, nekdanjim bezbolskim igriščem z bivšo stavbo olimpijskega komiteja in sedanjim igriščem z umetno travo veliko neizkoriščene športne infrastrukture.

Zelo se veselijo elitne lige v Vižovljah, Sistiana/Sesljan in bil namreč še nikoli tako visoko. Uprava je zagnana, potrdili so glavnino lanskih igralcev (ki so zasedli drugo mesto v promocijskem prvenstvu) in trenerja Alessandra Musolina. Napredovanje so proslavili z velikim praznikom, čestitala je tudi županja občine Devin-Nabrežina Daniela Pallotta. Sesljanski delfini se želijo v elitni ligi tudi obdržati. Kljub širitvi elitne lige na dvajset ekip med sodelujočimi ne bo repenskega Krasa, pri katerem so po tistem upali v repasaž. Bodo pa še naprej ambiciozni v promocijski ligi. Na klop se kot trener vrača športni vodja in nekdanji ostrostrelec Radenko Knežević (namesto Andreja Pahorja), ostajata pa aduta Dalibor Volaš (lani prvi strelec lige) in kapetan Dalibor Radujko.

HC

selo med napredovanjem in izpadom. Nazadnje bosta Primorje in Sistiana/Sesljan (sploh prvič!) vključena v razširjeno najvišjo deželno elitno ligo, Kras Repen in Juventina pa v B skupino promocijskega prvenstva. Za ostale ekipe v nižjih konkurencah (Mladost, Zarja, Breg, Primorec, Sovodnje, Vesna) pa naj bi na papirju ne bilo novosti. Novice pa so na področju pro-

rangu bi igrali nekateri člani proseške enajsterice, ki je v prekinjenem prvenstvu zasedala zadnje mesto, igralski kader pa bi nato dopolnili z nogometaši iz vrst sežanskega Tabora, s katerim so vzpostavili načrt o sodelovanju. Za novo ekipo bi zaintergrirali fantje s slovenskega Krasa, ki ne pridejo v poštev za prvoliškaško moštvo Maura Germana Camoranesija. Primorje pa bi se

S 3. STRANI Pogovor / Prof. Mara Petaros

"Z veseljem sem videla dijake, ki so zablesteli!"

Ko ne bi bilo mature in bi se šolsko leto končalo še brez tega trenutka, bi vse skupaj bilo tako ... "plehko". Osebo mi je žal, ker mi ni uspelo organizirati niti spletne zaključne prireditve s svojimi dijaki. Šolsko leto se je končalo na "zvodenel" način. Nismo se srečali, nismo si zaželeli lepih počitnic, nismo se pozdravili. Prehod iz dijaškega sveta v svet odraslih mora pa le biti zaznamovan na kakšen način!

Slučajno že razmišljate o šolskem letu 2020-2021? Drži, da nič več ne bo tako, kot je doslej bilo?

Že smo na delu in že pripravljamo novo šolsko leto! To, da nič več ne bo, kot je bilo, so velike besede. Gotovo bo prišlo do sprememb, v šoli bomo morali spoštovati varnostno razdaljo in druge predpise. Pri nas smo še srečni, saj imamo maloštevilne razrede in razmeroma velike učilnice. Ohranjati oddal-

jenost zato ne bo velik problem. Poleg tega naša stavba razpolaga s številnimi vhodi in izhodi: dijaki različnih razredov bi z lahkoto vstopali skozi različna vrata, da bi se izognili zbiranju oseb. Pouk v učilnicah bi se pri nas lahko začel že 15. aprila. Podobno velja za klasični licej. Večji problem je zagotoviti socialno oddaljenost med odmorom ali v kopalnici. Še večji problem so javni prevozi: otroci namreč prihajajo v velikih skupinah z avtobusi...

Na novo šolsko leto se pripravljamo, osebno sem o tem že razmišljala. Odgovorni za varnost na delu pa mi je rekel, da nima smisla se s tem ukvarjati že sedaj, češ da je o tem bolje govoriti v drugi polovici avgusta, pač glede na razvoj epidemije in tudi naših obveznosti. Osebo imam pred sabo tri scenarije: v najboljšem primeru bomo vsi v šoli; v naj-

slabšem primeru bomo vsi doma in bo pouk potekal na daljavo: to bi bilo hudo. Tretji primer je nekje na polovici: da bi bili tri dni v razredu, tri dni doma in dijaki bi se vrstili. Doma naj bi bili povezani prek spleta, po določenem urniku itd., preverjanja pa naj bi potekala izključno v šoli. V tem obdobju smo namreč prišli do spoznanja, da preverjanja na daljavo niso verodostojna. Telesna vzgoja naj bi potekala na odprtem, ker bomo telovadnico verjetno morali uporabiti za kakšen razred. Imamo krasen avditorij, ki pa ga žal ne moremo uporabljati zaradi tekstilnih talnih oblog, ki lahko "vpijejo" virus in jih ni mogoče učinkovito razkužiti. V šoli smo vedno zelo pozorni na vse predpise, varnostne razdalje itd.; po maturi pa bodo dijaki šli skupaj v bar ali na pico ... V šoli pač nosi odgovornost ravnatelj. Držati se moram vseh navodil.

Predstavitve knjige Partizani dr. Jožeta Pirjevca

"Odločil sem se, da reagiram proti demonizaciji partizanov"

Pri Cankarjevi založbi je izšla obsežna monografija dr. Jožeta Pirjevca z naslovom Partizani. Avtor je o njej spregovoril na predstavitvi v nižu tradicionalnih srečanj z avtorji v soboto, 20. junija, v Kulturnem domu v Gorici. Knjiga je sad večdesetletnega raziskovanja svetovne znanstvene literature na temo zgodovine druge svetovne vojne na jugoslovanskih tleh in pregledovanja zaupnih virov v arhivih po svetu. Temelj, na katerem je nastala, predstavljajo tudi dnevniki, osebni zapisi in pričevanja nekaterih neposrednih udeležencev NOB v Jugoslaviji - povod za pisanje je bil še neobdelani rokopis Titovih spominov, saj, kot pravi avtor, je bilo partizansko gibanje Titova kultura: "Ko sem pisal knjigo o Titu, sem v jugoslovanskem arhivu v Beogradu naletel na rokopis, Titove spomine iz vojnega časa. V de-

belem šopu dokumentov je predvsem prikazano ključno leto 1943". Avtor se je zahvalil tudi prijatelju zgodovinarju Dušanu Bibru, ki mu je podaril celotno zbirko ameriških in britanskih dokumentov ter bogato zbirko knjig, vezanih na vojno tematiko. Dr. Pirjavec je o nastanku knjige povedal: "Odločil sem se, da reagiram proti demonizaciji partizanov, do katere je prišlo pri nas po razpadu Jugoslavije. Jasno, nisem mogel pisati tako, kot so o tem gibanju pisali v času Tita - nisem mogel pisati apologetično in spraviti na stran vse teme strani tega gibanja. Vojna je strašna dogodivščina, ki kontaminira človeka, in partizani so naredili tudi marsikaj hudega. Kljub vsemu ostane partizansko gibanje čisto, ker so se preprosti

ljudje borili in trpeli ter se odločili, da stopijo v boj". Ko je govoril o notranjem ustroju partizanskega gibanja, je povedal, da so "partizani imeli globoko vero". Primerjal jih je "s prvimi kristjani, tistimi, ki so sprejeli mučeništvo. Bili so prepričani, da bodo ustvarili nov svet. Bili so zelo disciplinirani in to jim je dalo tako priljubljenost med ljudstvom, ki je nihče drug ni imel". Avtor ocenjuje to gibanje za edinstveno, najbolj razvito in intelektualno podprto med vsemi evropskimi odporniški gi-

stran okupatorja - "katoliška Cerkva in katoliška stranka sta bili prepričani, da je komunizem bolj nevaren od nacizma in fašizma... Pri nas ljudje, ki so se udeležili Italijanom in pozneje Nemcem, niso bili avtonomni, zato ne moremo govoriti o državljanski vojni".

Avtor je med drugim le bežno spregovoril o temnih plateg partizanskega gibanja. Omenil je ustanovitev Varnostne obveščevalne službe leta 1941, ki je imela nalogo, da je pobijala nasprotnike - "Nekateri nasprotniki so bili vredni, da se jih pobije, nekateri so bili majhne ribe, nekatere pa bi tudi jaz streljal, recimo Ehrlich"...

"O partizanih se je pisalo že tako dosti, da, če bi imel tri življenja, ne bi mogel prebrati vsega. Popolnoma se zavedam, da sem lahko izbral

samo en drobec gradiva, ki je na razpolago, a vam povem po pravici, naredil sem vse, kar je bilo v moji moči" - tako je avtor, znan zgodovinar in odličen govornik, sklenil svoj nastop v goriskem hramu med hrupnim aplavzom prisotnih. Partizani so nedvomno imeli pomembno vlogo v naši zgodovini, na sobotni predstavitvi pa je bilo o temnih straneh tega gibanja žal slišati le malo, skoraj nič. Toni in način, kako je avtor predstavil ta izsek naše zgodovine, zlasti ko je le bežno omenil delovanje VOS-a, niso izveneli kot konstruktiven prispevek na dolgi poti do sprave slovenskega naroda, po kateri hrepenimo v upanju na boljše in zdravo prihodnost.

Katja Ferletič

Naj vam matura
omogoči odpiranje
novih poti.

*Ne bojte se
jih prehoditi!*

@ivanpersoglia

NOVI
GLAS

#ČESTITKEMATURANDOM

Uredništvo

www.noviglas.eu

gorica@noviglas.eu

+39 0481 550330

Uprava

zadruga.gm@gmail.com

+39 0481 533177

